

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

Lecisz do Polski?
OBNIŻONA CENA!

Czarterem **Pekao**

- Najszybciej
- Najwygodniej
- Bez przesiadek

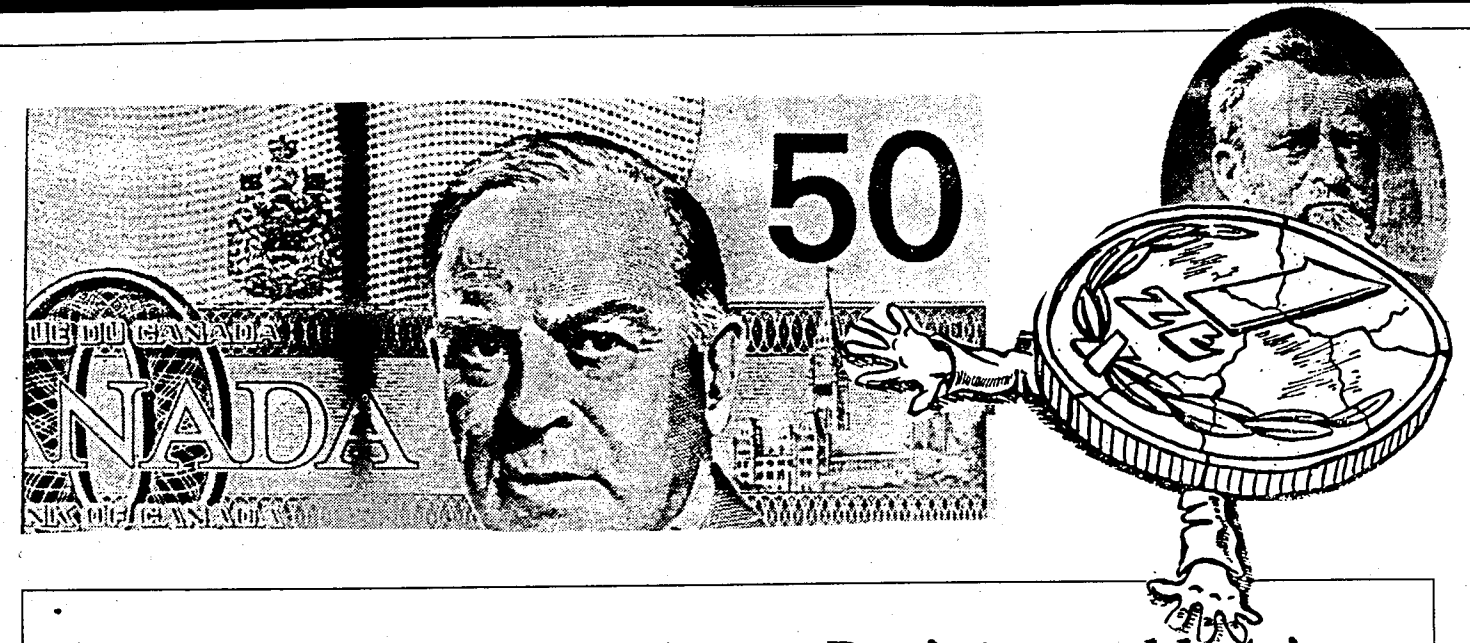
Zdecyduj już dziś!

(ilość miejsc ograniczona)

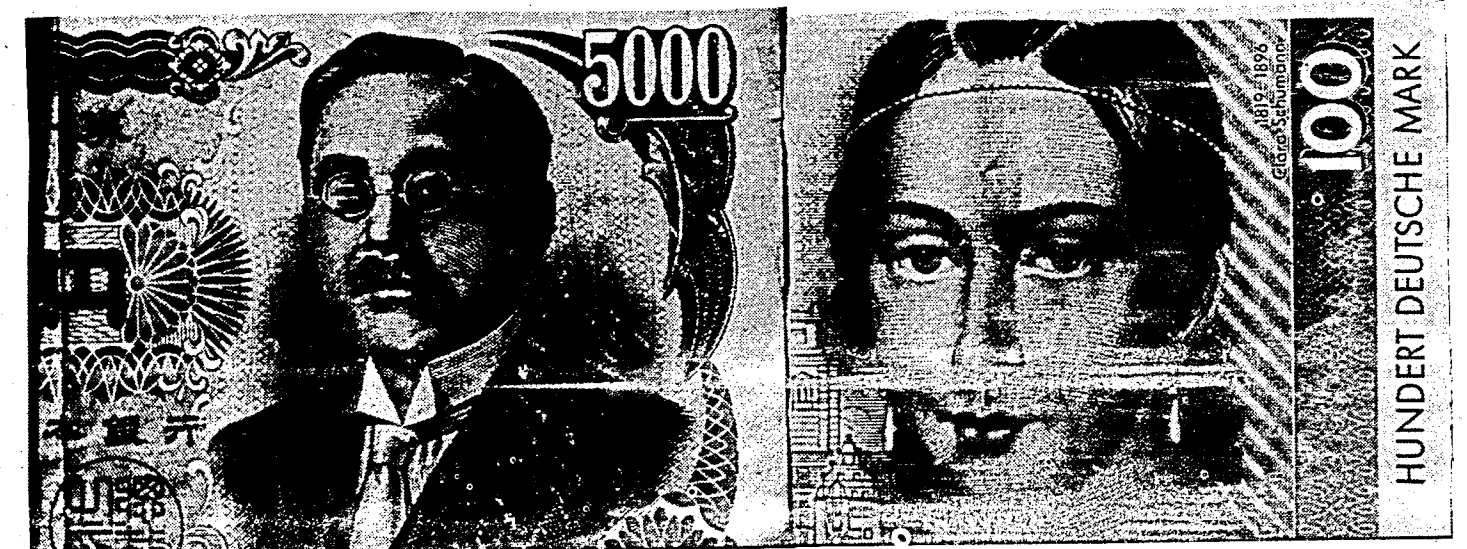
Dzwoń do **Pekao Travel**

☎ 588-1988 ☎ 588-2982

lub swojego agenta podróży

- Złotówka nieco słabsza
- Papież o rozkładzie komunizmu
- Wybaczcie nam- Wałęsa w parlamencie żydowskim
- Wyrok na Mandelową

POLONIA LATA LOTem

Informacje i rezerwacje

TORONTO TEL. 236-4242
1-800-668-5928

MONTREAL TEL. 844-2674
1-800-361-9071

ZAPRASZAMY DO KLASY BUSINESS
W NASZYCH SAMOLOTACH

BOEING 767

POLSKIE LINIE LOTNICZE

LOT

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus	- Świat, Kanada, Polska
Leszek Szaruga (Niemcy)	- Z dystansu
Karolina Jankowska	- Lektury nieobojętne
Hania Sokolska	- Imigracja
dr Krzysztof Ostaszewski (USA)	- Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Halina Baranowska	- Życie nie umierać
Elżbieta Wolska	- Polak nie zginie
Janusz Pietrus	- Film

WSPÓŁPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Jan Rulewski (Polska), Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Stanisław Siekanowicz, Nina Geysztor-Zawirska, Waław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Majewska, A. Nike Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Jerzy Zieleniewski (ZSSR), Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa Zach.), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer zamknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na pocztę do wydzielu II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek. Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje - maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES	51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY:	TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISEMENTS:	\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.
GST R120882998	Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250. Add 7% GST to all prices.
SUBSCRIPTION PRENUMERATA:	Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów. Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej. Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek. Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

UWAGA NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

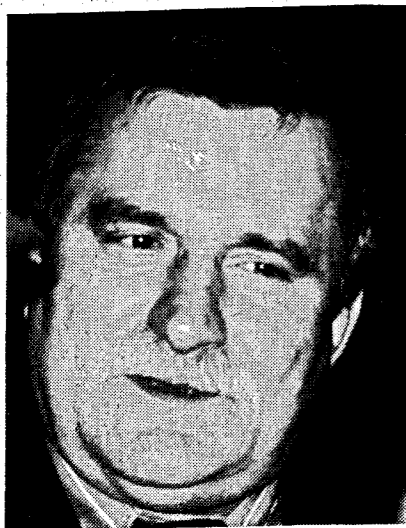
(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymały bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

WAŁĘSA PROSI NARÓD ŻYDOWSKI O PRZEBACZENIE

Prezydent Lech Wałęsa przebywa z oficjalną wizytą w Izraelu (20-23 maja). Podczas powitania na lotnisku im. Ben Guriona Wałęsa powiedział, że przynosi ze sobą posłanie pokoju i przyjaźni. W wystąpieniu w Knesecie - izraelskim parlamencie, prezydent Wałęsa zwrócił się do narodu żydowskiego o przebaczenie za przejawy antysemityzmu, występującego w Polsce. Wałęsa powiedział, że ostatnia wojna światowa przyniosła narodowi żydowskiemu największą tragedię w jego dziejach. Hitlerowcy zgotowali mu totalną zagładę. Na ziemi polskiej założyli obozy koncentracyjne. W obozach tych przeznaczonych głównie dla Żydów, ginęli także Polacy. Wielu Polaków pomagało w tych ciężkich czasach Żydom. "Pomagaliśmy wam - podkreślił prezydent - jak umieliśmy". Przyznał, że byli także w narodzie polskim zbrojnymi. Podkreślił, że nie jemu jednak jest sędzić XX-wiecznych rachunków krzywd obu narodów. Na wzajemne stosunki rzutował z pewnością fakt, że obydwaj narody przez długie okresy czasu znaj-

dowały się pod okupacją. Teraz gdy Polska jest wolna może sama zdecydować o swych sprawach. Prosząc o przebaczenie Wałęsa jednocześnie zwrócił się do narodu żydowskiego o sprawiedliwą pamięć - nie zapominając także o dobrych sprawach w stosunkach polsko-żydowskich.

Premier Szamir powiedział, że przychylił się do prośby o przebaczenie. Nazwał Wałęsę przywódcą nowej, wolnej Polski i wyraził nadzieję i wiarę, że w związku z tym wizyta Wałęsy jest symbolem otwarcia nowej ery w stosunkach pomiędzy Polakami i Żydami oraz Polską i Izraelem.

Premier Izraela przyznał, że wielu Polaków udzieliło Żydom schronienia podczas okupacji hitlerowskiej, ale podkreślił, że te dobre czyny zostały przyćmione przez antysemityzm Polaków współpracujących w zniszczeniu Żydów. "To co zdarzyło się na polskiej ziemi przez 5 i pół roku - powiedział premier Izraela - pozostanie w historii Polski i ludzkości przez pokolenia".

Szamir przyjął zaproszenie do złożenia wizyty w Polsce.

Podczas wizyty prezydent Wałęsa spotkał się także z prezydentem Herzogiem, ministrem spraw zagranicznych i obrony (zapewnił, że Polska nie sprzeda Syrii czołgów), odwiedził Muzeum Dłaspory i Pomnik Pamięci Ofiar Zagłady Yad Vashem. Prezydent odwiedził następnie Jerozolimę, Betlejem, miejsca święte nad Jeziołem Galilejskim, wreszcie otworzył Centrum Fryderyka Chopina w Jerozolimie.

Profesor Janusz Ziółkowski, sekretarz stanu w Urzędzie Prezydenta powiedział, że wizyta Wałęsy w Izraelu jest ukoronowaniem procesu, który rozpoczął się rok temu

wznowieniem stosunków dyplomatycznych z Izraelem.

W trakcie wizyty podpisanych zostało kilka umów m.in. o handlu i współpracy gospodarczej, unikaniu podwójnego opodatkowania, współpracy kulturalnej i naukowej, otwarciu ośrodków kultury w obu krajach.

Pytany przez korespondentów zagranicznych o polski antysemityzm, podsekretarz stanu Arkadiusz Rybicki odpowiedział, że ujawnił się on w czasie roku wolności, ale też okazało się, że jest to zjawisko w Polsce marginalne. Żadna poważna siła polityczna, żaden poważny polityk nie głosi obecnie haseł antysemickich. Według badania CBOS-u negatywny obraz Żyda ma jedna trzecia badanych, ale podobne były oceny w stosunku do Arabów, Rosjan i Innych nacji. W miarę ożywienia wzajemnych kontaktów, zmieniają się stereotypy.

W Izraelu mieszka 170 tys. Żydów polskich.

KRÓTKO:

Wypowiedzi Wałęsy zrobiły na światowej prasie spore wrażenie. Podkreślano, że Polacy poczuli się wreszcie winni. Taki był zresztą od lat nacisk kół żydowskich. Opierała się temu Polonia i emigracja dopatrując się w tym antypolskiej nagonki. Domagano się obiektywnego spojrzenia na stosunki polsko-żydowskie. Z tego punktu widzenia wypowiedzi Wałęsy nie wydają się fortunne. W jego zabiegach o pozyskanie dla Polski przyjaciół i inwestorów zabrakło mądrości biskupów polskich, którzy prosząc niegdyś o wybaczenie podkreślali też - wybaczymy. Żydom mogą Polacy wybaczyć nielojalność wobec Państwa Polskiego, współpracę z zaborcami Polski, a potem kolaborację z Sowietami. A zarazem prosić o przebaczenie grzechów Polaków. Obojmych grzechów, popełnianych nie przez narody, lecz przez jednostki.

Czy po eksplozji Wałęsy nastąpi skrucza Szamira?

NACZELNA

KORESPONDENCJA Z JOHANNESBURGA

MARKA JANIKA

AFRYKAŃSKA LADY MAKBET

Wyrok 6 lat więzienia, który sędzia Michael S. Stegmann wydał na sali sądowej nr 4E w sądzie w Johannesburgu wobec 56-letniej Winnie Mandelowej praktycznie, jak się w RPA uważa, jest także wyrokiem końca jej kariery politycznej. Ta 56-letnia "Matka Narodu" nie zajęła już żadnej znaczącej pozycji w Afrykańskim Kongresie Narodowym, ani w żadnej organizacji kobiecej, wtajemniczeni twierdzą, że nawet szef komunistycznej partii w RPA Józef Slovo (agent KGB) zażądał od niej, aby się nie afiszowała z przynależnością do partii.

Joe Slovo

Winnie co prawda przyjęła wyrok roześmiana i jak zawsze z podniesioną pięścią, ale fakt, że na zewnątrz powitała ją zaledwie 100-osobowy tłum funkcjonariuszy AKN mówił sam za siebie. W pierwszych dniach procesu przed budynkiem sądu tańczyło i wznosiło okrzyki około 2000 czarnych. Potem liczba miłośników "Matki Narodu" stopniowo malała, pomimo tego, że Mandelowa zaprzeczała oskarżeniu i do końca utrzymywała, że jest niewinna.

Przewód sądowy wykazał jednak niezbicie, że Mandelowa uczestniczyła w zorganizowaniu porwania 4 osób, wbrew ich woli trzymała ich w

swym domu oraz co najmniej wiedziała, że są bici. Sędzia uznał, że nie ma wystarczających dowodów na to, że Mandelowa sama była porwaną. Zresztą o tym, że jej proces nie został uznany przez różne międzynarodowe i lokalne organizacje praw człowieka za kapturowy bądź zorganizowany przez rząd świadczy najlepiej fakt, że nie przysłały one swych obserwatorów na proces, a także że nie wydały żadnych krytycznych oświadczeń po wyroku. Sprawa po prostu była oczywista od samego początku. Prokuratura dysponowała wieloma świadkami, w tym trzema głównymi: Mekgwe, Kgase i Mono, którzy 20 grudnia 1988 roku byli porwani wraz z czwartym Stompie Seipol, przetrzymywani w domu Mandeli w Soweto i tam bici. Seipel nie mógł stanąć przed sądem, gdyż 1 bądź 2 stycznia 1989 roku został zamordowany przez szefa piłkarskiego zjednoczonego klubu Mandeli Richardsona (ale jak wykazała jego sekcja zwłok nawet, gdyby nie został ugodzony przez Richardsona nożem w szyję i tak by umarł na skutek niezmiernie ciężkiego pobicia). Piłkarski zjednoczony klub Mandeli został założony w 1986 roku i pod przebraniem drużyny piłkarskiej śliał terror w Soweto pomiędzy ludźmi nieposłusznymi wobec "Matki

Stompie Seipei

Narodu" (w trakcie procesu prokurator Jay Swanepoel powiedział, że jest w posiadaniu dowodów wskazujących na udział Winnie Mandelowej w trzech przypadkach porwania i napaści, w których nie stanęła przed sądem. Stwierdził, że jest w stanie wykazać, w jak nieskrępowany sposób oskarżona brała udział w tych akcjach).

Przewód sądowy wykazał, że Mandelowa porwała 4 młodych ludzi, gdy została poinformowana, że w kościele metodystów w Soweto uprawiają stosunki homoseksualne z białym księdzem Pauliem Verrym. Następnie próbowała wymusić biciem i szantażem na porwanych, aby przyznali się do homoseksualizmu, gdyż chciała skompromitować białego księdza, mającego chelność mieszkać i prowadzić działalność religijną wśród czarnych. Przy okazji doszła do wniosku, że jeden z porwanych 14-letni Stompie Seipel jest donosicielem na policję i on to właśnie został poddany najcięższym torturom, a następnie zabity. Proces wykazał także ponad wszelką wątpliwość, że Mandelowa odmówiła wypuszczenia 2 porwanych (jeden z porwanych: Kgase, w międzyczasie uciekł) pomimo kilkakrotnych nalegań przywódców lokalnych w Soweto i uczyniła to dopiero 16 stycznia 1989 roku na wyraźne polecenie przebywającego jeszcze w więzieniu męża Nelsona Mandeli.

Przed, w trakcie i po procesie Afrykański Kongres Narodowy próbował wyciągnąć swe długie ręce, ale tym razem okazało się, że nawet wobec Murzynów były to ręce za krótkie. Przed procesem AKN i sam Mandela, jak podają źródła dobrze poinformowane, próbowali nie dopuścić do procesu Winnie oferując w zamian białym różne ustępstwa polityczne, a czarnych strasząc i szantażując. W trakcie procesu zniknął

ciąg dalszy na str. 20

• Prezydent Francji Mitterand mianował Edith Cresson premierem. 57-letnia Cresson jest pierwszym premierem-kobietą w historii Francji. Według opinii francuskich komentatorów mianowanie Cresson premierem czyni z niej jedną z nielicznych kobiet od czasów Joanny d'Arc mających naprawdę ważną pozycję. Prezydent stwierdził, że wyznaczył Cresson, gdyż jako twarzą socjalistką nadaje się najlepiej do wprowadzenia Francji do jednego europejskiego rynku. Cresson była poprzednio ministrem ds. europejskich, ministrem rolnictwa oraz ministrem handlu zagranicznego. 8 miesięcy temu ustąpiła ze stanowiska w rządzie premiera Rocard'a twierdząc, że Francja przegrywa walkę na rynku światowym. Cresson zastąpi Rocard'a, który ustąpił po trzech latach sprawowania teki premiera. Cresson określana jest jako lewicowa Thatcher. Gdy była ministrem ds. europejskich wsławiła się określeniem polityki przemysłowej

Edith Cresson

Japonii jako inwazji. W 1989 roku powiedziała w wywiadzie dla "Los Angeles Times", że Japończycy są "jak mrówki, zjedzą nas doszczętnie". Cresson jest bliskim przyjacielem Mitteranda. BBC podała, że jest wieloletnią kochanką prezydenta. "Prawdą jest - powiedziała Cresson po otrzymaniu nominacji - że brzydka kobieta nie odniesie sukcesu w polityce".

• Ponad 94% mieszkańców Chorwacji opowiedziało się w referendum za niepodległością Chorwacji. Prezydent Chorwacji Franjo Tudjman powiedział, że wynik referendum niepodległościowego w Chorwacji uważa za koniec dla Jugosławii jako jednego państwa. Tudjman nie wykluczył możliwości utrzymania Jugosławii jako zupełnie luźnej federacji całkowicie suwerennych republik. Jednakże gdy ta forma okaże się niemożliwa, wówczas powiedział Tudjman, nastąpi secesja Chorwacji od Jugosławii. Zdaniem Tudjmana pełną winę za rozpad Jugosławii ponosi Serbia. W grudniu ub.r. za niepodległością Słowenii opowiedziało się 95% mieszkańców Słowenii. Obecnie Słowenia wprowadza własne paszporty i pieniądze. Zwolennicy utrzymania Jugosławii - w większości Serbowie, wezwali armię do podjęcia odpowiednich kroków w celu zapobiegnięcia rozpadowi kraju. Obserwatorzy mają wątpliwości co do możliwości armii w tym zakresie. Według wielu w wypadku konfliktu zbrojnego bądź wojny domowej armia jugosłowiańska pomimo tego, że prawie całe najwyższe dowództwo składa się z Serbów rozpadnie się na szereg armii narodowych.

• Do strefy bezpieczeństwa dla Kurdów w północnym Iraku zaczęły przybywać oddziały policyjne ONZ. Pierwszy oddział wyposażony wyłącznie w kajdanki rozpoczął patrolowanie miasta Dohuk. Oddziały bezpieczeństwa ONZ mają zastąpić stopniowo ponad 20 tys. żołnierzy alianckich. Przedstawiciele ONZ podali, że przybycie do Dohuk oddziałów policyjnych ONZ jest sygnałem dla uchodźców kurdyjskich, że nie

grozi im niebezpieczeństwo i mogą powrócić do swych domów.

• Władze w Armenii podały, że wojska sowieckie nadal prowadzą pacyfikację miejscowości ormiańskich w Azerbejdżanie. Ludność ormiańska jest siłą usuwana ze swych domów i przesiedlana do Armenii. S.Karamanoukian, doradca prezydenta Armenii Petrosjana powiedział, że Kreml w konflikcie pomiędzy Armenią i Azerbejdżanem opowiedział się po stronie posłusznego Azerbejdżanu, a przeciwko mającej ambicje niepodległościowe Armenii. Kreml - podkreślił Karamanoukian - za wszelką cenę stara się zachować imperium i prowokuje do konfliktów narodowościowych, jak w przypadku Armenii i Azerbejdżanu, albo też wykorzystuje lokalne partie komunistyczne, jak w przypadku republik bałtyckich i Gruzji bądź mniejszości etniczne jak w przypadku Litwy. Według źródeł opozycyjnych przesiedlenia mają charakter masowy i objęły już ponad 200 tys. Ormian.

• Prezydent USA Bush mianował zastępcę doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego Roberta Gatesa szefem CIA. 47-letni Gates jest oficerem wywiadu i sowietologiem. Gates otrzymał już poprzednio nominację na szefa CIA z rąk prezydenta Reagana, ale wycofał swą kandydaturę, gdy podczas przesłuchania w Senacie badano jego

Robert Gates

wiedzę na temat afery irańskiej oraz ewentualnie rolę w tej aferze. Gates zaprzeczył jakiegokolwiek swej winie. Prezydent Bush określił Gatesa jako "człowieka honoru" niesłusznie podejrzanego w związku z aferą irańską. Według prezydenta Gates okazał się jego wzorowym współpracownikiem w czasie wyzwolenia przez USA Panamę oraz w czasie kryzysu w Zatoce Perskiej. D.Boren, szef senackiej komisji ds. wywiadu powiedział, że nie widzi przeszkód, które mogłyby spowodować odrzucenie przez Senat kandydatury Gatesa. Gates ma opinię profesjonalisty rozwiązującego zadania bez skłonności do faworyzowania swych osobistych planów i idei.

• W Kuwejcie rozpoczęły się procesy ponad 600 osób oskarżonych o kolaborację z władzami irackimi w czasie okupacji Kuwejtu. Pierwsze wyroki były surowe - 6 kolaborantów: 5 Irakijczyków i Jordańczyk otrzymało wyroki od 3 i pół roku do 15 lat więzienia. Wszyscy będą także po odbyciu wyroków deportowani.

• Prezydent ZSSR Gorbaczow wydał dekret zakazujący strajków w kilku kluczowych gałęziach gospodarki.

• Były sowiecki minister spraw zagranicznych Eduard Szewardnadze powiedział w San Francisco, że ostatnio zmalały w ZSSR szanse nastania rządów dyktatorskich. Zdaniem Szewardnadze Gorbaczow wygrał walkę ze zwolennikami władzy silnej ręki. Przyczyniło się do tego głównie to, że siły prodemokratyczne świadome śmiertelnego niebezpieczeństwa zwały w ostatnich miesiącach szeregi. Szewardnadze ustąpił ze stanowiska ministra spraw zagranicznych w grudniu ub.r. ostrzegając, że ZSSR ześlizguje się niebezpiecznie w stronę dyktatury.

• W całej Albanii odbyły się antykomunistyczne demonstracje i pochody uliczne. W stolicy kraju Tiranie demonstrowało około 100 tys. ludzi wznoszących okrzyki "Precz z komunizmem", "Precz z rządem".

• Prezydent Nikaragui Violeta Chamorro zwróciła się do byłego

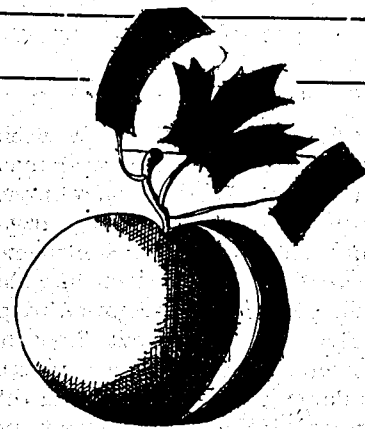
prezydenta kraju Daniela Ortegi o oddanie luksusowej willi w Managui, w której mieszka wraz ze swą rodziną. Willa należąca do jednego z najbogatszych ludzi w Nikaragui, bankiera Moralesa, została skonfiskowana przez sandinistów po obaleniu dyktatora Somozy. Zamieszkał w niej przywódca komunistów Daniel Ortega. Gdy w lutym ub. roku Chamorro wygrała wybory prezydenckie, a następnie została zaprzysiężona prezydentem, powołała specjalną komisję państwową ds. reprivatyzacji oraz skonfiskowanego przez komunistów majątku. Do dzisiaj komisja otrzymała ponad 7 tys. podań o zwrot majątku bądź reprivatyzację, z czego rozstrzygnęła już pozytywnie ponad 1000. Jednakże tylko w 300 przypadkach prawowici właściciele odzyskali swoje dobra. W ponad 700 przypadkach nakaz komisji o zwrocie nie został zrealizowany - nowi właściciele, w większości komuniści, twierdzą, że nie oddadzą majątku. W rękach komunistów pozostaje nadal armia oraz część policji. Jeśli prezydent Chamorro uda się odebrać willę Ortędy może to oznaczać przełom w dotychczasowym procesie reprivatyzacji i odzyskiwania majątku. Sam Ortega twierdzi, że jego willa jest symbolem sprawiedliwego podziału zagrabionego przez wyświadczone bogactwa w okresie 40 lat dyktatury Somozy i nie ma zamiaru jej opuścić. Byli właściciele według Ortegi powinni zapomnieć o swym nieczystym majątku i cieszyć się z tego, że rewolucja komunistyczna w Nikaragui była taka delikatna, w innych czasach mogłaby skończyć na szafole.

• Obawy o zagrożenie ze strony muzułmanów spowodowały zazwyczaj tolerancyjnych Duńczyków do podjęcia silnych protestów przeciw planowi budowy w śródmieściu Kopenhagi centrum kultury islamskiej i meczetu. Mieszkańcy stolicy przeprowadzili już kilka demonstracji, a z całego kraju do stolicy nadchodziły listy i petycje od poirytowanych obywateli domagających się zaniechania projektu. Większość Duńczyków twierdzi, że meczet jest kompletnie

budynkiem nieduńskim, a islam jest religią całkowicie niepasującą do duńskiej kultury. Sondaże opinii wykazały, że około 70% Duńczyków kategorycznie sprzeciwia się planowi budowy. Niektórzy komentatorzy twierdzą, że mało religijni Duńczycy obawiają się, że obca wiara może się okazać silniejsza od ich własnej oraz, że plan budowy meczetu i centrum kultury islamskiej pojawił się w czasie wojny z Irakiem, która rozbuździła nastroje antymuzułmańskie.

• Szwajcarska Federalna Komisja Bankowa podała, że Szwajcaria postanowiła zlikwidować większość anonimowych kont bankowych w celu utrudnienia nielegalnych transakcji. Konta B, które chroniły anonimowość, umożliwiając klientom prowadzenie transakcji przez osoby delegowane zyskały reputację kont używanych przez przestępców, głównie handlarzy narkotyków oraz skorumpowanych dyktatorów. Komisja poinformowała, że najpóźniej do września 1992 roku istniejące konta B będą musiały dostarczyć notarialne poświadczenia tożsamości rzeczywistych właścicieli. Komisja wyjaśniła, że banki szwajcarskie wciąż będą miały prawo otwierania anonimowych kont, jeżeli umieszczone na nich fundusze będą pochodzić z legalnego źródła. Obecnie w bankach szwajcarskich jest ponad 30 tys. kont B. Przepisy tego kraju dotyczące zachowania tajemnicy przez banki pochodzą z 1934 r. Dotychczas jedyną przeszkodą dla przestępców była klauzula wymagająca, aby prawny reprezentant klienta zaświadczył, że jego zleceniodawca nie próbuje ukryć nielegalnych dochodów.

• Magazyn amerykański "Forbes" podał, że w roku ub. 386 dyrektorów amerykańskich firm otrzymało pobory w wys. co najmniej 1 mln dol. Na czele listy znalazł się Steven Ross, szef Time Warner Inc., który otrzymał 78.2 mln dol. Następni na liście: Stephen Wolf, UAL Corp. - 18.3 mln dol., John Sculley, Apple Computer - 16.7 mln dol., Paul Fireman, Reebok International - 14.8 mln dol., Dean Buntrock, Waste Management - 12.5 mln dol., Israel Cohen, Giant Food - 11.5 mln dol., Martin Davis, Paramount Communications - 11.3 mln dol., Michael Eisner, Walt Disney - 11.2.

TEŻ WALCZYMY O ZAGRANICZNE INWESTYCJE

Premier Mulroney udał się przez Vancouver z 11-dniową wizytą do Japonii i Hong Kongu. Celem wizyty jest podkreślenie zainteresowania Kanady w zwiększeniu biznesu z Japonią i Hong Kongiem. Japonia jest drugim po USA partnerem handlowym Kanady. Wzajemne obroty wynoszą 18 mld dol. Japonia inwestuje także na wielką skalę w Kanadzie. W ciągu ostatnich trzech lat zainwestowała w naszym kraju 5 mld dol., a ogółem japońskie inwestycje w Kanadzie przekroczyły 40 mld dol. Kanadyjscy ekonomiści twierdzą, że ze względu na brak rąk do pracy Japonia będzie powiększała zagraniczne inwestycje, a Kanada uchodzi w oczach japońskiego biznesu pod tym względem za jeden z najlepszych krajów na świecie. Podczas wizyty w Japonii premier spotka się z premierem Japonii Kaifu oraz będzie przyjęty przez cesarza Akihito. Otworzy także nową ambasadę kanadyjską w Tokio wybudowaną kosztem 200 mln dol. przy pomocy japońskich inwestorów, którzy wynajmą w gmachu niektóre pomieszczenia. Wizyta do Hong Kongu, który jest 12 partnerem handlowym Kanady ma na celu podkreślenie więzi handlowych oraz zwrócenie uwagi Chinom, że świat będzie obserwował w 1997 roku przejęcie Hong Kongu przez Chiny.

INFLACJA 6.3%

W marcu nadwyżka eksportu nad importem wyniosła 1.2 mld dol., a w całym I kwartale bieżącego roku 2.1 mld dol., o 23.5% więcej niż w

analogicznym okresie ub.r. Marcową nadwyżką handlową była najwyższą miesięczną nadwyżką od września ub.r. W kwietniu miesięczny wskaźnik rocznej inflacji wyniósł 6.3% i był taki sam jak w marcu. Wśród 16 największych miast najmniejszą inflację miało Toronto - 4.6%, wśród prowincji Ontario - 5.1%. Najwyższą inflację 8.4% odnotowano w Quebecu.

MINISTER IMIGRACJI SERWUJE

Walczące o uzyskanie pobytu stałego polskie małżeństwo Dariusza i Krystyny Ludwików zgodziło się za poradą swego prawnika M. Loebacha na zawieszenie swego prawa do prywatności. Podpisane przez Ludwików odpowiednie dokumenty umożliwiło ministrowi imigracji Valcourtowi publiczne wyjaśnienie dlaczego nie skorzystał z ministerialnego prawa zezwolenia Ludwikom na pobyt stały ze względów humanitarnych, a przeciwnie podtrzymał decyzję deportacji małżeństwa. Zdaniem Valcourta Dariusz Ludwik pobierał welfare, korzystając z cudzego numeru ubezpieczenia społecznego, pracował nielegalnie mając jedynie wizę turystyczną, posłużył się cudzym nazwiskiem i twierdził, że ma stały pobyt w Kanadzie, gdy starał się o pracę, a następnie ujęty podczas nielegalnej pracy podał urzędnikom imigracyjnym fałszywą tożsamość. Valcourt podkreślił także, że Ludwik zobowiązał się opuścić Kanadę dobrowolnie w kwietniu br., a następnie zmienił zdanie, co zmusiło urząd imigracyjny do wydania nakazu deportacji. Według Valcourta Dariusz i Krystyna przekonali także urzędnika wizowego, że przebywają w Kanadzie na wakacjach w związku z czym wydał on im wizę turystyczną, następnie po trzech dniach złożyli podanie o pobyt stały. Valcourt wyraźnie podirytowany powiedział, że biorąc pod uwagę wszystkie te okoliczności, nie znajduje w sobie wystarczająco dużo współczucia - aby udzielić małżeństwu ministerialnej zgody na po-

zostanie w Kanadzie. Według ministra Dariusz Ludwik wiele razy podjął wysiłek obejścia przepisów imigracyjnych. W sytuacji, gdy tysiące Polaków czeka w kolejce na pobyt stały - wyjaśnił Valcourt - przestrzegając prawa i przepisów, próbując się dostać do Kanady legalnie, nie mogą w tym przypadku odwołać się do zasady współczucia. Adwokat małżeństwa M. Loebach powiedział, że nie jest zaskoczony danymi podanymi przez ministra. Ludwikowie nie kryli przed nim tych faktów. Pobierali welfare, gdyż zostali niewłaściwie poinformowani przez pracownika społecznego, a następnie urzędnik ds. welfare przyznał im zasiłek. Loebach wyjaśnił, że powiedział Ludwikom, aby powstrzymali się od dalszego pobierania welfare, a ich przyjaciele zobowiązali się zwrócić do kasy prowincji pobrane zasiłki. Loebach podkreślił także, że nie rozumie wyróżnienia Ludwików przez Valcourta, który oskarżył ich, że przybyli do Kanady podając fałszywe intencje. Zdaniem Loebacha wielu Polaków otrzymało stały pobyt w Kanadzie najpierw przybywając tutaj na wizie turystycznej. Dotyczy to zresztą nie tylko Polaków.

Ludwikowie przybyli do Kanady ponad 2 lata temu. Dariusz podjął pracę posługując się cudzym SIN, aby zapłacić za poród żony. Jako oczekujący na pobyt stały nie mieli ubezpieczenia zdrowotnego. Ich 18-miesięczny syn może zostać w Kanadzie - Dariusz i Krystyna mają ją opuścić. Parafia w London zebrała kilkanaście tysięcy podpisów pod petycją przeciw deportacji Ludwików. Z obroną małżeństwa wystąpił także Kongres Polonii Kanadyjskiej. Członek Zarządu Głównego Witold Sokolski powiedział, że Ludwikowie przyjechali do Kanady legalnie i cierpliwie czekali na rozpatrzenie swego podania o status "landed immigrant". Sokolski podkreślił także, że Kongres Polonii Kanadyjskiej nie popiera łamania prawa, to jednakże nie można nie zauważać desperackiej sytuacji tysięcy osób czekających w kolejce na pobyt stały, stworzonej przez obecny system imigracyjny.

KOMISJA PARLAMENTARNA DS. MASHATA

Rząd federalny pod olbrzymią presją opozycji i kanadyjskiej opinii publicznej zgodził się na przesłuchanie ministrów i pracowników rządowych przez parlamentarną komisję, mającą wyjaśnić w jaki sposób były ambasador Iraku w USA Mohammed Mashat dostał się w błyskawicznym tempie do Kanady w charakterze "landed immigrant". Minister spraw zagranicznych Barbara McDougall, a poprzednio minister imigracji oświadczyła, że z przyjemnością stawi się na przesłuchanie i odpowie wyczerpująco na wszystkie pytania komisji. Komisja planuje przesłuchać także m.in. byłego ministra spraw zagranicznych Clarka oraz byłego ministra spraw wewnętrznych Cadieux. Prawdopodobnie na pytania komisji będzie także odpowiadał szef kanadyjskiego wywiadu Reid Morden.

RENOWACJA 401 ZA 160 MLN

Najbardziej ruchliwa kanadyjska autostrada - 401, biegnąca od Windsor do Montrealu przejdzie za sumę 160 mln dol. renowację, a na niektórych odcinkach poszerzenie do 6 pasów. Prace rozpoczyna się tego lata, zostaną zakończone w 1994 r.

ALBERTA OPLYWA W ROPE I GAZ

Albertańska Rada Konserwacji Źródeł Energii podała, że znane złoża ropy naftowej w 1990 roku w prowincji obliczane na około 3.2 mld baryłek - zaspokoją potrzeby klientów kanadyjskich i zagranicznych na co najmniej 10 lat. Rada oceniła także, że można się spodziewać wykrycia w Albercie kolejnych złóż ropy naftowej, których zasobność eksperci szacują na około 4 mld baryłek. Zapasy gazu wynoszą około 60 trylionów stóp sześciennych i przy obecnym poziomie wydobycia wystarczą na około 20 lat. Zdaniem Rady Alberta może spodziewać się wykry-

cia nowych olbrzymich złóż gazu ziemnego.

KUPUJEMY GDZIE TANIEJ

W marcu Kanadyjczycy wykonali 4.9 mln jednodniowych podróży do Stanów Zjednoczonych (w marcu roku ub. o milion mniej). Głównym celem jednodniowych wjazdów do USA są zakupy towarów, które są tam w wielu przypadkach znacznie tańsze niż w Kanadzie.

BURMISTRZOWIE WODNEJ CZYSTOŚCI

Burmistrzowie kanadyjskich i amerykańskich miast położonych nad Wielkimi Jeziorami podpisali umowę mającą utrzymać wodę i środowisko naturalne Wielkich Jezior jako czyste i zdrowe. Burmistrz Montrealu Jean Dore powiedział, że założeniem umowy jest uratowanie 25% światowych zasobów wody słodkiej przed większością obecnych zanieczyszczeń. Obecny pas rdzy - powiedział burmistrz Michigan Beher - zamienimy do roku 2000 w pas czystej, zdrowej wody pitnej.

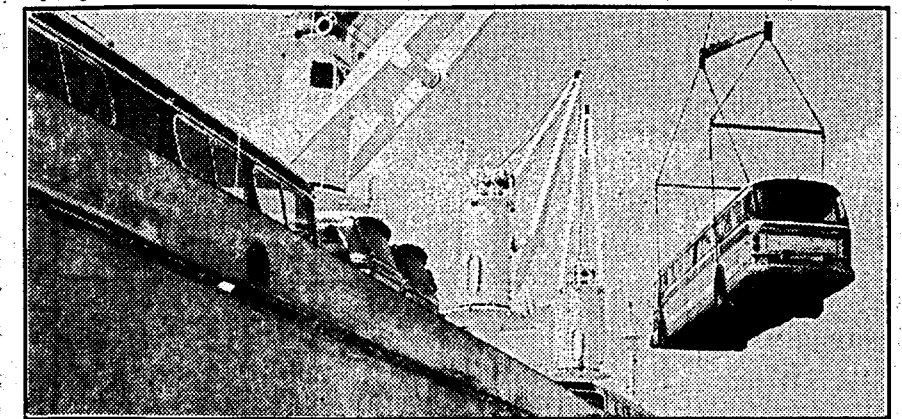
DYPLOMACI MAJĄ GEST

Kontrola wydatków w ministerstwie spraw zagranicznych wykazała, że dyplomaci i zagraniczni pracownicy ministerstwa mają gest i wydają rozrzutnie pieniądze na róż-

ne cele reprezentacyjne. W wielu przypadkach wielkość wydanych sum nie była uzasadniona, w innych fundusze zostały wydane bez uzyskania właściwej zgody. Kontrolerzy stwierdzili także, że w klepskim stanie znajdowała się księgowość dyplomatycznych wydatków. Zalecono ministerstwu poprawienie przepisów dotyczących wydatków na cele reprezentacyjne oraz prowadzenie ścisłej kontroli tych wydatków.

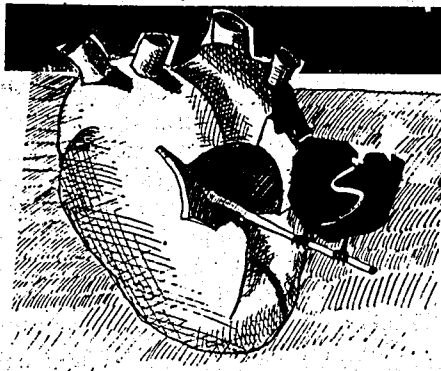
38 MORD ZA DOLARA

W Toronto na początku tego tygodnia popełniono 38 morderstw w tym roku. W analogicznym okresie ub. roku odnotowano w Toronto jedynie 17 zabójstw. Policja twierdzi, że obecna ilość zabójstw stawia Toronto w rzędzie najbardziej niebezpiecznych miast amerykańskich. 38 ofiarą mordu został gość z Nowego Jorku, który przyjechał do Toronto na ślub swego przyjaciela. Podczas gry w klubie nocnym w bilarda pokłócił się z nieznanym o monetę 1-dolarową, którą podniósł z blatu stołu, a zwrotu której zażądał nieznanemu mężczyzna twierdzący, że dolar należy do niego. Doszło do bójki, która była kontynuowana na parking. Gdy ofiara wskoczyła do ucieczki nieznanemu rzucił do samochodu i zgniótł uciekającego o drewniany słup sieci elektrycznej. Policji nie udało się ująć sprawy, ani ustalić jego tożsamości.

Zamiast na złom do Peru. W porcie w Toronto załadowano na statek 25 autobusów i 2 ciężarówki - śmieciarzy z przeznaczeniem do stolicy Peru Limy. Władze miejskie Limy poprosiły o pojazdy, które torontońskie przedsiębiorstwo komunikacyjne wycofało po 18 latach z tras przeznaczając je na złomowisko. Zdaniem władz Limy posłużą stolicy Peru jeszcze kilka lat.

POLITYKA

Dewaluacja złotówki

Prezes NBP Grzegorz Wójtowicz w porozumieniu z ministrem finansów Leszkiem Balcerowiczem i ministrem współpracy gospodarczej z zagranicą Dariuszem Ledworowskim podnieśli kurs średni dolara do 11 100 zł.

Korekta kursu - wyjaśnił Balcerowicz - nie oznacza odejścia od jego stabilności. Przetnie ona działania spekulacyjne, pozwoli skompenzować straty poniesione przez eksporterów, wynikłe z obniżenia się kursu innych walut w stosunku do dolara o 13-17 proc. Pozwoli to objąć ochroną producentów - importerów, którzy posiadają zdrowe miejsca pracy. Udzielać im będziemy też tańszych kredytów i w większej ilości. Kredytów nie dostaną zakłady, które utraciły zdolność kredytową.

Dewaluacja złotówki nie oznacza, że rząd odszedł od zasady stabilnego kursu dolara. Nie spodziewamy się istotnego wzrostu inflacji - pod koniec roku nie powinna ona przekroczyć 1 proc. miesięcznie.

Do zmiany zmusiły nas nieoczekiwane zmiany kursu dolara względem innych walut, które trwają od początku roku. Ma ona ożywić eksport i zdynamizować gospodarkę. Dewaluacji złotówki będzie towarzyszył wzrost tempa zmian strukturalnych i przemian własnościowych w gospodarce i systemie bankowym.

Polityka płacowa nie zostanie poluzowana, by nie osłabić efektu dewaluacji złotówki. Płace nadal będą pod kontrolą, gdyż zwyżka kursu dolara nie wpłynie na udział płac w kosztach produkcji w gospo-

darce. Nie zmieni się także polityka budżetowa. Deficyt budżetowy nie może wymknąć się spod kontroli.

- Rada Ministrów - powiedział prezes NBP, Grzegorz Wójtowicz - podjęła uchwałę, by kształtować w taki sposób kursy walut, by przeniesione były wahania światowe. Biorąc pod uwagę strukturę naszego handlu zagranicznego zdecydowano, że podstawą do ustalania kursu dolara będzie tzw. koszyk walutowy, z procentowym udziałem walut: dolara USA - 45 proc., marki - 35 proc., funta - 10 proc., franka - 5 proc. i franka szwajcarskiego - także 5 proc. Wartości walut będą ustalane w oparciu o ich światowe relacje do dolara. Niezależnie od wahań na rynkach światowych wartość koszyka będzie ta sama - 11.100 złotych.

Grozi dalsza dewaluacja i inflacja

Marek Dąbrowski, szef Rady Przeszkaleń Własnościowych powiedział, że "skutki dewaluacji złotówki zależą od tego, co będzie jej towarzyszyć. Jeżeli będzie jej towarzyszyła twarda polityka monetarna i próba zrównoważenia budżetu państwa poprzez obcięcie wydatków, to ograniczona zostałaby konsumpcja, ale też pojawiłaby się szansa na pobudzenie eksportu. Byłaby to kombinacja polityki ograniczania wydatków i przestawiania ich z importu na produkcję krajową oraz zwiększenia zainteresowania eksportem. Jeśli jednak takie posunięcia nie nastąpią, to będzie czynnikiem, który uruchomi procesy inflacyjne i nieuchronna będzie dalsza dewaluacja i przyspieszenie inflacji.

Niepokoi mnie kolejność kroków w polityce monetarnej. Należało najpierw zdewaluować złotówkę, a dopiero później obniżyć stopę procentową. Stało się jednak inaczej - obniżono stopę procentową, a dwa tygodnie później zdewaluowano złotówkę. Bardzo się boję powtórzenia - w innym wydaniu - cyklu nekającego gospodarkę w drugiej połowie ubiegłego roku.

Grozi wzrost cen

Wiceminister finansów Stefan Kawalec powiedział, że "dzięki zmianie kursu powinna wzrosnąć konkurencyjność polskiego eksportu, możliwa też będzie jego stabilizacja w przyszłości. Musi być to połączone z bardzo rozsądną polityką makroekonomiczną, która pozwoli opanować wzrost cen w kraju. Zmiana kursu spowodować może kilkuprocentowy wzrost cen w ciągu 2-3 miesięcy.

Waszyngton: nieunikniona decyzja

"Dewaluację złotego odebraliśmy jako czysto techniczny krok" - poinformował przedstawiciel Międzynarodowego Funduszu Walutowego w Waszyngtonie. Według nieoficjalnych informacji decyzja polskiego rządu była wcześniej konsultowana z przedstawicielami MFW w Warszawie. - "Fundusz wystąpił tu wyłącznie w charakterze doradcy".

MFW wychodzi z założenia, że kurs złotówki podobnie jak kurs dolara czy marki powinien być narzędziem ekonomicznym w ręku rządu i tak długo jak służy regulacji ekonomii zgodnie z zasadami rynku, może podlegać pewnym zmianom.

Przedstawiciel Banku Światowego w Waszyngtonie, również ze zrozumieniem odniósł się do decyzji rządu w Warszawie. "Jeżeli spojrzemy na ostatnie zmiany wartości dolara czy jena, dopatrzymy się nawet większych wahań. Rynek walutowy jest dziś bardzo zmienny i złoty musiał być tym dotknięty".

Niezależni ekonomiści zwrócili uwagę, że głównym negatywnym aspektem dewaluacji złotówki jest potencjalny wzrost inflacji spowodowany podrożeniem produktów importowanych.

Ustawa o aborcji odłożona

Sejm przyjął uchwałę w sprawie prac nad projektem uchwały o referendum, projektem ustawy o ochronie prawnej dziecka poczętego, projektem ustawy o prawie do ro-

dzicielstwa, o ochronie życia ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Zgłoszona przez Klub Parlamentarny Unia Demokratyczna uchwała m.in. postanowiła - nie rozpatrywać ani projektu uchwały o referendum ani obu projektów ustaw przedstawionych Wysokiej Izbie. Jednocześnie Sejm uznaje za konieczne: przygotowanie i przedłożenie Sejmowi przez rząd planu działań, który zwiększy stopień skutecznej opieki nad matką, dzieckiem i rodziną; opracowanie programu oświaty seksualnej oraz przygotowania do życia w rodzinie; rozpatrzenie przez Komisję Konstytucyjną projektu przepisu ustawy o ochronie prawnej poczętego życia ludzkiego; zmianę ustawy o zawodzie lekarza z 1950 roku, która dopuszcza dokonywanie przerywania ciąży w gabinetach prywatnych. Sejm stwierdza, że ustawa z 27 kwietnia 1956 roku wymaga uchylecia w możliwie szybkim terminie. W tym celu zwraca się do rządu o ustalenie możliwości prawnych uchylecia wymienionej ustawy i przedstawienie stanu prac nad nowym kodeksem karnym w odniesieniu do sprawy przerywania ciąży. (...)

Nad uchwałą głosowano trzykrotnie: pierwszy wniosek w sprawie odłożenia głosowania nad ustawą do

czasu wyczerpania dyskusji w sprawie referendum i dyskusji nad sprawozdaniem Komisji Nadzwyczajnej odrzucono 212 głosami przeciw, przy 126 za i 24 wstrzymujących się. Oddalono wnioski o odrzucenie uchwały. Za przyjęciem uchwały głosowało 208 posłów przy 145 przeciw i 14 wstrzymujących się. Sejm ma powrócić do sprawy ochrony prawnej poczętego życia ludzkiego i do problemu aborcji jeszcze w tej kadencji - postanowiło przydzielenie Sejmu - gdy rząd wywiąże się z nałożonych nań zobowiązań.

- Wszystko trzeba będzie zacząć od początku - skomentowała decyzję Sejmu przewodnicząca Komisji Nadzwyczajnej pracującej nad senackim projektem ustawy o ochronie prawnej dziecka poczętego Anna Knysok (OKP - Demokraci Chrześcijańscy). - Teraz znowu wszystko jest możliwe.

Debatowały ekonomiczne mózgi

W Belwederze odbyła się dwudniowa nadzwyczajna narada gospodarcza z udziałem prezydenta i premiera. Celem narady było umożliwienie specjalistom i członkom władz państwowych wymiany poglądów na przyczyny narastania niepokojących objawów w gospodarce narodowej.

Podczas dwudniowej dyskusji przedstawiono różnorodne stanowiska. Zarysowała się różnica poglądów między ekipą makroekonomiczną rządu a większością ekspertów. Sformułowane zostały rozmaite diagnozy przyczyn spadku produkcji, trwającej mimo to inflacji, luki budżetowej oraz innych rozbieżności między zapowiadanyimi a uzyskiwanymi rezultatami ekonomicznymi. Wysunięto również propozycje rozwiązań alternatywnych i postulaty naprawcze. Według powszechnej opinii nie udało się wypracować jakiegokolwiek wspólnego stanowiska.

- "Wiem, że rząd ma najlepsze intencje. Mam do niego pełne zaufanie. Trzeba mu pomóc. Trzeba pomóc polskiemu reformom. I po to właśnie jest ta narada" - powiedział Lech Wałęsa otwierając obrady.

Życie kabaretem jest

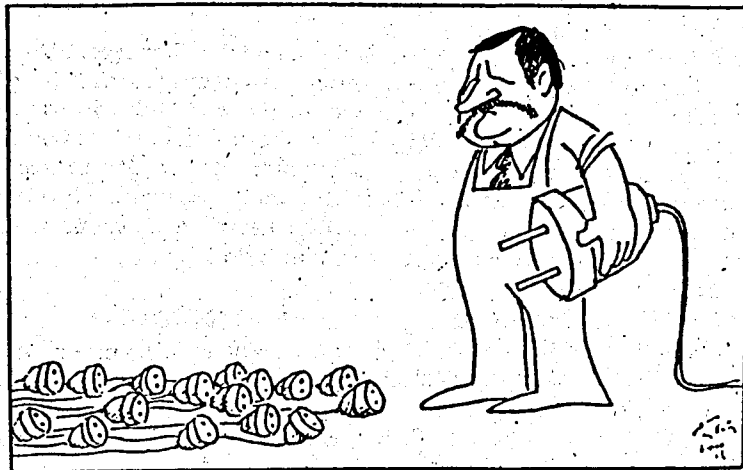
Prezydent Wałęsa przyjął w Belwederze artystę kabaretowego Jana Pietrzaka. Prezydent zaprosił go do Belwederu, chciał bowiem dowiedzieć się, jak wygląda sprawa lokalu na kabaret Pietrzaka.

Pietrzak przyszedł z teczką dokumentów, z których wynika, że otrzymanie lokalu na kabaret w Śródmieściu Warszawy nie jest sprawą łatwą. Pietrzakowi zaproponowano m.in. lokal w wojskowym kasynie - aby tam wejść trzeba mieć wojskową przepustkę.

Drzycimski zapytany, dlaczego tak bląhą sprawą zajmuje się głowa państwa, powiedział, że sprawy pilnuje Szymon Pawlicki, szef Zespołu do Zadań Zleconych w Kancelarii Prezydenta.

- Prezydent nie lubi spraw, które nie mają finału - dodał rzecznik.

Następnie burmistrz Śródmieścia Jan Rutkiewicz poinformował publicznie o wizytach składanych w urzędzie Śródmieścia przez pewnych urzędników. Wiceburmistrza Łatkowskiego odwiedził szef zespołu do zadań zleconych w kancelarii prezydenta RP, Szymon Pawlicki, który pod groźbą wprowadzenia zarządu komisarycznego w dzielnicy kazał

natychmiast znaleźć lokal dla Jana Pietrzaka. Kierowniczkę wydziału handlu Ewę Gralewską odwiedził funkcjonariusz Urzędu Ochrony Państwa, grożąc tym samym. Burmistrz zauważył, że prezydent przekracza swoje kompetencje.

Z kolei Pawlicki wydał komunikat, w którym zwrócił uwagę, że "Publiczne wystąpienia i publikacje burmistrza Rutkiewicza w tej mierze mijają się z prawdą, zmiernają do dyskredytacji artysty i prezydenta Lecha Wałęsy, który wykazał zainteresowanie sprawą. Nonsensem jest przypisywanie prezydentowi RP kompetencji jakich jego urząd nie posiada". Następnie prezydent wyjechał do Izraela. Pietrzak jak utrzymują złośliwi nadal wierzy, że Wałęsa jeszcze pokaże.

Prezydent na targach książek

W Warszawie odbywają się 36 Międzynarodowe Targi Książki. Przybyło 700 wydawców z 20 krajów świata. Wydarzeniem stała się obecność Lecha Wałęsy, który podpisywał swą książkę "Droga do wolności". Przez pół godziny - bo tylko tyle mógł przeznaczyć na ten cel - L. Wałęsa udzielił kilkuset autografów. Oczekujących było jednak dużo więcej. Na pytania dziennikarzy, którą ze swych książek cenil bardziej odpowiedział: "Obie, bo obie służyły temu by Wałęsa zrobił to co chciał".

Śmierdząca sprawa

Warszawskie Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania oraz jego podstołeczne zakłady poszły na strajk i nie wywożą śmieci. Pracownicy MPO domagają się 100-procentowej podwyżki płac. Według oceny skarbnika Warszawy Rafała Maliszewskiego, jest to zupełnie nierealne. Przytoczył on wiele liczb dowodzących, w jak strasznej sytuacji finansowej znajduje się stolica. W tej sytuacji rozważać można jedynie postulat strajkujących dotyczący zmian strukturalnych zakładów oczyszczania i komunikacji miejskiej. Przy czym i one nastąpią nieprędko. W przyjętej uchwałę radni upoważnili zarząd i prezydenta stolicy do zapewnienia właściwego stanu sanitarnego miasta. Jeśli przedsiębiorstwo oczyszczania nie przystąpi w najbliższym czasie do pracy - Warszawie grozi stan klęski ekologicznej.

Zarząd Warszawy zaapelował do mieszkańców stolicy o gromadzenie odpadków w śmietnikach w szczelnie zamkniętych workach plastikowych. Będą one wywożone samochodami ciężarowymi. Prezydent Warszawy nie wyklucza "akcji siłowych" oraz tego, że w obliczu klęski ekologicznej będzie musiał wystąpić do najwyższych władz o ogłoszenie stanu wyjątkowego.

Rady pani Anders

Na zaproszenie prezydenta Lecha Wałęsy do Belwederu przybyła Irena

Anders, wdowa po generale Władysławie Andersie.

Generalowa powiedziała po spotkaniu dziennikarzom, że nie zamierza sprowadzać prochów swego męża do Polski, gdyż sobie tego nie życzył, a tam gdzie jest pochowany - na Monte Cassino - czuje się szczęśliwy, bo jest ze swoimi żołnierzami.

Zapytana, jak ocenia polską demokrację, odparła: Uważam, że wam potrzeba mocnej ręki, a nie demokracji. Was trzeba złapać i wami pokierować. - W tym systemie komunistycznym troszeczkę rozleźliście się, ja bym ukróciła to wszystko, żeby zmusić ludzi do dyscypliny.

Dodała, że prezydent się z nią nie zgodził.

Trudny postęp

W Moskwie odbyła się siódma tura polsko-sowieckich negocjacji w sprawie wycofania z Polski i tranzytu przez nasz kraj wojsk sowieckich stacjonujących w b. NRD. Podczas tego spotkania "zarysował się pewien postęp w sprawie daty ostatecznego wycofania wojsk sowieckich z Polski. Największych trudności przysparza kwestia rozliczenia majątku, który Armia Sowiecka pozostawiła na naszych ziemiach. W trakcie siódmej tury Moskwa zgodziła się rozpocząć rozmowy w sprawie ekologicznych strat wyrządzonych podczas stacjonowania wojsk sowieckich w Polsce.

Napromieniowani i oszukani

Ocenia się, że po awarii w Czarnobylu 25 proc. naszego kraju zostało skażone silnie, 50 proc. średnio i 25 proc. - słabo - mówi oświadczenie Państwowej Agencji Atomistyki wydane z okazji piątej rocznicy awarii. Wykryto również mnóstwo tzw. gorących plam, które były niekiedy kilkadziesiąt razy bardziej aktywne niż otaczający je teren, napisano w oświadczeniu.

Dorośli Polacy, w rejonach silnie skażonych wchłonęli dawkę promieniowania ok. 1 milisieverta, a dzieci - 6,6 milisieverta (dzieci, które zażyły preparat jodowy i nie wychodziły z

domu wchłonęły dawkę 1,5 milisieverta). Statystyczny Polak od naturalnych źródeł promieniowania otrzymuje średnio, ok. 3 milisievertów (dawka dopuszczalna wg. Maea wynosi 5 milisieverta na rok).

"Życie Warszawy" opublikowało pierwszą depeszę Polskiej Agencji Prasowej z 1986 roku, dotyczącą katastrofy czarnobylskiej oraz polecenie jej wycofania. Zdanem "Życia" informacje o katastrofzie zablokował ówczesny szef propagandy KC PZPR i członek Biura Politycznego Jan Głowczyk.

Prokuratura Wojewódzka w Warszawie wszczęła postępowanie, które ma wyjaśnić, czy zablokowanie informacji wpłynęło na podjęcie skutecznej akcji zmniejszającej skutki awarii.

- Wycofanie komunikatu to draństwo, ale tylko incydentalne. Nasze postępowanie zmierzać będzie do wyjaśnienia wszystkich okoliczności związanych z katastrofą i postępowaniem władz - powiedział prokurator Waldemar Smardzewski z Prokuratury Wojewódzkiej w Warszawie. Prokuratura raz jeszcze ustali chronologię zdarzeń, począwszy od 26 kwietnia - czyli od dnia, w którym nastąpiła awaria reaktora. Głowczyk zablokował informację PAP-owską 28 kwietnia. Placówki naukowe w Polsce alarmowały o zagrożeniu radioaktywnym dzień wcześniej - musiały o tym wiedzieć władze partyjne i państwowe.

Prokurator wojewódzki oświadczył, że winni blokowania informacji o Czarnobylu oskarżeni być mogą ze

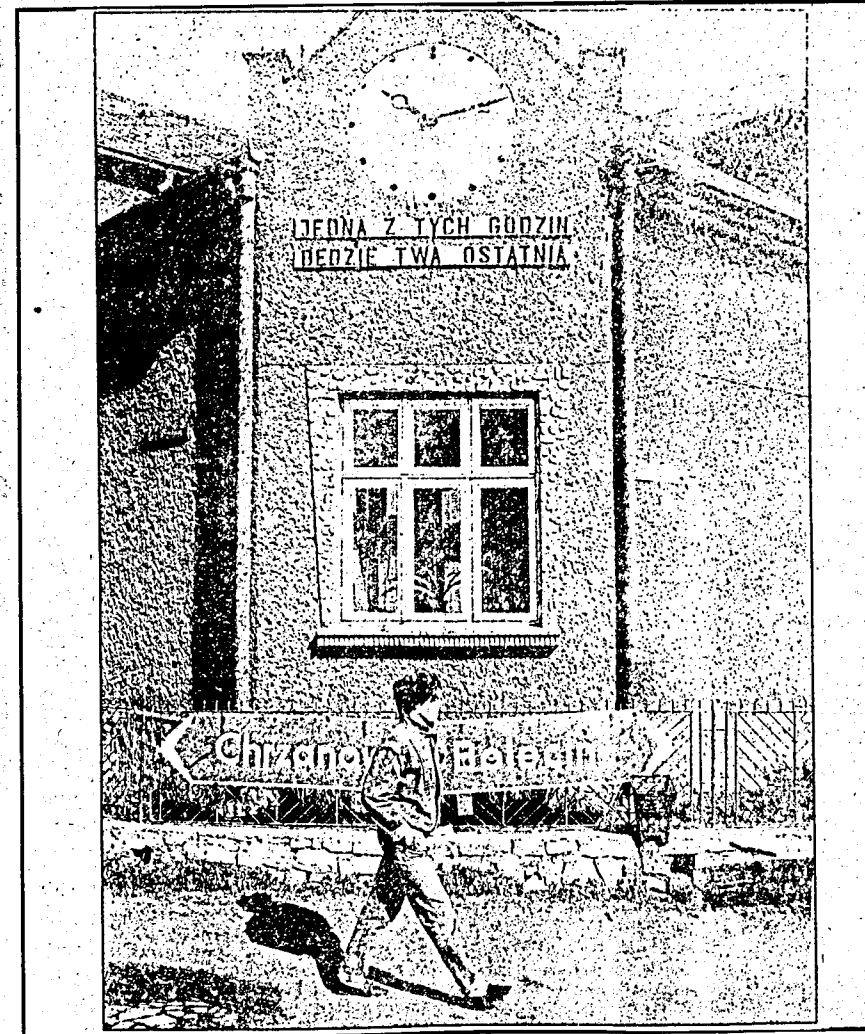
140 art. kodeksu karnego: "Kto spowoduje niebezpieczeństwo powszechne dla życia lub zdrowia ludzkiego albo dla mienia w znacznych rozmiarach, powodując zanieczyszczenie wody, powietrza lub ziemi; podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 10.

Pomóżcie

"Walczyliśmy o wolną Polskę; my w kraju - wy na obczyźnie; wiem, jak wiele poświęciliście dla Ojczyzny" - powiedział prezydent Lech Wałęsa, witając w Belwederze 50-osobową grupę dziennikarzy polonijnych, biorących udział w konferencji "Kraj - Emigracja". - "Wiem o waszym ogromnym wysiłku i samozaparciu. Bez wolnego słowa nie byłoby jednak wolnej Polski".

Godzinna rozmowa pełna była wzajemnej życzliwości i kurtuazji. Goście pytali prezydenta m.in. o sytuację w kraju: "Będę się musiał zwrócić do Sejmu, aby dał rządowi możliwość rządzenia". O skuteczność zagranicznych podróży głowy państwa: "Musimy sami sobie pomóc, a potem dopiero liczyć na pomoc innych". O przyszłe stosunki z ościennymi państwami: "Jesteśmy skazani na siebie, postarajmy się być dobrymi sąsiadami". O kontakty z Polakami w ZSSR: "Potrzebne jest otwarcie granic i swobodne dojście do Kresów, sam chętnie zjadłbym rybę z Wilejki i napił się kawy we Lwowie". Zegnając polonijnych dziennikarzy, prezydent zwrócił się z apelem do emigracji: "To nie jest Polska Wałęsy, czy jakiejś jednej grupy - to Polska nas wszystkich; pomóżcie!...

Tego samego dnia z uczestnikami konferencji spotkał się premier Jan Krzysztof Bielecki. - "Mamy to, czego chcieliśmy - stwierdził - wolną Polskę, która zmierza do demokracji i gospodarki rynkowej. Polskie przemiany to wielki eksperyment polityczny i społeczny. Ale nie oczekujmy cudu. Podstawowe dziś pytanie brzmi: jak dokonać niezbędnych transformacji, nie tracąc jednocześnie społecznego poparcia?"

Przez większą część spotkania dyskutowano o problemach Polaków w ZSSR i o stosunkach ze wschodnim sąsiadem. Premier przestrzegł przed oczekiwaniami na stworzenie jakiegoś specjalnego statusu dla zamieszkałej tam ludności polskiej i podkreślił, że w tej sprawie trzeba kierować się uznanymi na międzynarodowej arenie standardami.

Od akcji do strajku

NSZZ "Solidarność" przeprowadziła ogólnopolską akcję protestacyjną. Celem akcji było nakłonienie rządu do poważnych rozmów ze związkami oraz wyrażenie protestu przeciwko błędom polityki gospodarczej i społecznej rządu. Jeśli rząd nie podejmie poważnego dialogu - powiedział przewodniczący "Mazowsza" Maciej Janowski - przeprowadzimy dalsze akcje. "Nie wykluczam przejścia do opozycji, a nawet strajku generalnego. - Naszym zdaniem - stwierdził Janowski - sytuacja, w jakiej się dziś znajdujemy, grozi zatrzymaniem reform. Rząd nie ma koncepcji wyjścia z recesji, a dotychczasowa polityka prowadzi do zniszczenia krajowego przemysłu. Nie ma żadnej polityki społecznej, nie robi się nic w celu zlikwidowania popiwku i zastąpienia go systemem podatkowym zachęcającym do dobrej pracy".

Przewodniczący "Solidarności" u Papieża

Ojciec św. Jan Paweł II przyjął na audiencji w Watykanie przewodniczącego "Solidarności" Mariana Krzaklewskiego, który przebywał w Rzymie z okazji obchodów stulecia pierwszej encykliki społecznej Kościoła "Rerum novarum".

Marian Krzaklewski, przekazując Ojcu św. dokumenty drugiego zjazdu "Solidarności", przedstawił obecną sytuację w związku z jego postawą wobec najważniejszych problemów politycznych, społecznych i moralnych kraju. Jak podkreślił M. Krzaklewski w rozmowie z dziennikarzami polskimi w Rzymie, Papież zapewnił o swym niezmiennym stosunku do związku "Solidar-

ność" i wskazywał na jego szczególną rolę w procesie demokratyzacji kraju i ochrony przed zagrożeniami, które się w ostatnim czasie pojawiają.

Czarna księga błędów i wypaczeń

Wszystkie wypaczenia reformy gospodarczej zostaną zapisane w "czarnej księdze" - postanowił Zarząd Regionu małopolskiej "Solidarności". Komisje Zakładowe mają zbierać informacje na temat prywatyzacji, spółek nomenklaturowych, popiwku, utrudnień w działaniu związku, dostępu do środków masowego przekazu i in.

Prymas o rozdziale Kościoła od państwa

- Najwięcej nieporozumienia woliuje dzisiaj pojęcie rozdziału Kościoła od państwa. Kościół przede wszystkim nie może przyjąć komunistycznej interpretacji tego pojęcia, razem z programem ateizacji, który rozdzielił ten zakłada - powiedział prymas Józef Glemp w homilii w czasie niedzielnej uroczystej mszy św. ku czci św. Stanisława Szczepanowskiego w Krakowie na Skalce.

Natomiast Kościół wcale nie chce klerykalizacji państwa lub włączenia duchownych bezpośrednio w życie polityczne - mówił Prymas - Kościół i państwo stoją na innych płaszczyznach, winny być niezależne, ale jakby z natury przeznaczone do współpracy na rzecz człowieka, na rzecz ludzi. Jeżeli taki układ autonomii nazwie się rozdziałem, to można to słowo przyjąć.

Niemcy nadal biją

W Niemczech nadal jest niebezpiecznie dla Polaków, zwłaszcza dla nie zachowujących należytej ostrożności.

Krzysztof K., uczestnik wycieczki autokarowej z Białegostoku został napadnięty przez trzech młodych ludzi, dobrze mówiących po niemiecku. Pobili go dotkliwie i zabrali wszystkie dokumenty oraz część pieniędzy z jednej kieszeni. Pobity udał się na policję, która przyjęła zgłoszenie o napadzie i zawiozła go do szpi-

tala, gdzie został zbadany. Mimo odniesionych ran, nie założono mu jednak żadnych opatrunków.

Oflarami brutalnego napadu padło też 4 robotników polskich w miejscowości Zeitz, pracujących tu na kontrakcie realizowanym przez firmę "Ramag-Opole". Na schodach przed wejściem do hotelu napadli ich 8 Niemców uzbrojonych w rurki metalowe. Nie mogli uciec, bo drzwi do hotelu były zamknięte. Trzech najciężej pobitych wyładowało w szpitalu.

Grupa niemieckich chuliganów zaatakowała dwóch młodych Polaków, raniąc poważnie jednego z nich nożem sprężynowym. Incydent wydarzył się na drodze między Ahlbeck a granicą polską niedaleko Świnoujścia. Zmotoryzowana grupa napastników otoczyła obu Polaków, którzy pieszo wracali z Ahlbeck (8 km od granicy z Polską), bijąc ich i wyzywając. Jeden z Niemców ugodził nożem w klatkę piersiową 18-letniego Kacpra P. Nóż szczęśliwie zatrzymał się na zębrze i nie przebił serca. Niemniej rana jest poważna, a ofiarę przewieziono do niemieckiego szpitala.

Sledztwa prowadzi strona niemiecka.

Z Polski nic nie nadeszło

Z apelem do Polaków o pomoc dla Bangladeszu zwrócił się ambasador tego kraju w Polsce. Straty spowodowane cyklonem - według danych rządowych - sięgają 3 mld dol., 4 miliony ludzi pozostało bez dachu nad głową. Ambasador poinformował, że potrzebne są przede wszystkim podstawowe lekarstwa, żywność, pojemniki na wodę, ubrania, sprzęty domowe, namioty.

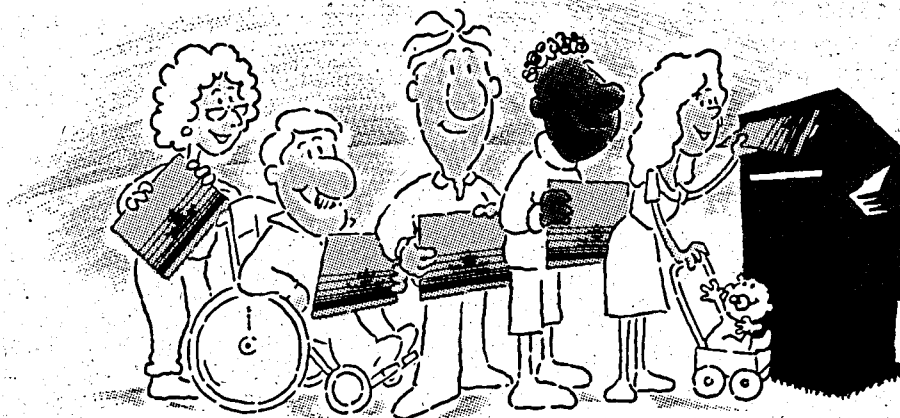
Bangladesz otrzymał już pomoc międzynarodową wartości blisko 200 mln dol. Z Polski - powiedział ambasador - jeszcze nic nie nadeszło.

Czerwonka w Goleniowie

W kwietniu i maju "Sanepid" odnotował kilkadziesiąt przypadków czerwonki w mieście Goleniowie oraz w innych miejscowościach.

Służby sanitarne stwierdziły, że przyczyną epidemii jest wszechobecny brud. Tymczasem placówkom szkolnym, oświatowo-wychowawczym, opiekuńczym i innym skreślono już nawet drobne fundusze na proszki i mydło.

Count Yourself In June 4th

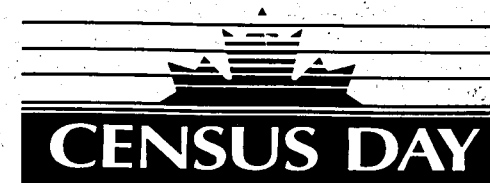
Put Canada's Census To Work For You.

When you complete and mail your Census form, you help to ensure that your community gets its fair share of government funding for schools, hospitals, vital social services, housing, effective multiculturalism programmes, and fair employment opportunities.

The Census only happens once every five years. That's why it's so important that you include everyone in your household on your Census form. Any information you give on your Census form is protected by law and kept confidential. Please complete and mail your Census form June 4th. Because, with you, the Census makes good sense.

If you haven't received your Census form, please call toll free, 1-800-267-1991. Call for HELP from 9:00 a.m. to 9:00 p.m., Thursday, May 30th through Friday, June 7th (excluding Sunday).

1-800-267-1991

TWORY UMYSŁÓW POCZCIWYCH

W związku z obchodami 200-lecia Konstytucji 3 Maja wielokrotnie przywoływano w przemówieniach i mowach trzymany przy różnych okazjach słowa biskupa, ale przede wszystkim chyba jednak poety, Ignacego Krasickiego z jego "Hymnu o miłości ojczyzny": "Święta miłości kochanej ojczyzny". Uczono nas tego w szkołach aż do znudzenia nie zważając na fakt, że to wypowiedź przedstawiciela reakcyjnego, jakby nie było kleru. Więcej: tłumaczono nam nawet w niektórych uczelniach, że kler co prawda z zasady reakcyjny (wedle zasady wujka Marksa mówiącej, że religia to opium dla ludu), ale w niektórych sytuacjach postępowy. Inaczej mówiąc: obiektywnie reakcyjny, ale subiektywnie jednak postępowy. Tak z grubsza wyglądały przykłady na dialektykę materialistyczną (nazywaną też "diamatem") i były one dla niektórych z nas bardzo zabawne, dla innych wszak stanowiły mądrość niesłychaną. Jeśli o mnie chodzi, jakoś się przed tym w szkole potrafiłem uchronić, dopadł mnie jednak ten marksizm już w czasie studiów: zaraza zresztą wówczas była w zasadzie powszechna - ogarniała liczące się kręgi młodej inteligencji całego świata, o czym wie każdy, kto przypomina sobie ruchy studenckie z roku 1968. Ktoś kiedyś powinien wreszcie sięgnąć i napisać o tym, dlaczego tak się działo, jak to było możliwe. Tu jednak nie o tym chciałbym pisać.

Przywołałem cytaty z Biskupa, by zastanowić się nad samym pojęciem owej "miłości ojczyzny", którą wielbiła jedynie "umysły poczciwe". A zastanowić się chcę nad tym dlatego, że nie brak w kraju, ale też i na emigracji, oznak narastającego patriotycznego zadęcia, słodko-cukier-

kowej, lepkiej, kleistej substancji wsączanej do mózgow przez różnych "obrońców", zagrożonych jakoby (przez kogo?) narodowych wartości. Owa świętoszkowata słodycz przeróżnych spadkobierców naszych narodowych demokratów ma zawsze jeden i ten sam ton: odświętnej powagi. Oni też sięgają chętnie do tego, co nazywają podniosłe "skarbnicą narodowej kultury" i cytują zawzięcie co bardziej patriotyczne "kawałki" czy to z Mickiewicza, czy z Norwida, czy wreszcie z przytoczonego tu Krasickiego. Chcą tym samym powiedzieć nam coś takiego: patrzcie, jakch to mamy popleczników; zobaczcie, jak ci Wielcy Polacy, nasi wspaniali przodkowie, których przecież spadkobiercami jesteście, myśleli i mówili tak samo podniosłe, jak my teraz do was mówimy. Ojczyzna, powiadają, to rzecz tak święta, iż biada temu, kto by na nią świętokradczo szyderczy głos podniósł. Jak podnieście głos szyderczy, trzeba go z polskiego świata wygonić. Pewnie zabraliby się za wyganianie Słowackiego, który krzyczenie o Ojczyźnie osadził na miejscu głosem Pana Boga, co wynurzywszy się z krzaka czujnie spytał "Jaka?".

Można, oczywiście już na całe życie utknąć w takim słodkoduszno-patriotycznym zaśpiewie, lecz jest to możliwe tylko w wypadku jednostek. Społeczeństwo, które da się wpędzić w takie maliny, musi utracić normalność i poczucie miary. Szczególnie istotne owo poczucie miary jest właśnie w kulturze. Jej polityczna, "państwowotwórcza" redukcja musi powodować nie tylko zatamowanie zawsze twórczego dystansu, lecz nadto staje się czymś w rodzaju inwazji nacjonalistycznych bakterii porażających pozbawiony antycjal-

organizm. Takimi antycjalami są właśnie zdolność do dystansu, drwiny, ironii, szyderstwa. O zagrożeniu nacjonalizmem pisał zresztą niedawno Krzysztof Pomian podkreślając, że współcześnie owe bakcyle prowadzą życie utajone, lecz one właśnie stanowią największe niebezpieczeństwo dla dążącej do kolejnego zjednoczenia Europy. I właśnie dlatego tak ważną jest rzeczą uświadomienie sobie, że nasi zawodowi patrioci z tak przez siebie zachwalanej "skarbnicy kultury narodowej" czerpią tylko to, co im pasuje, co odpowiada ich jednostronnemu spojrzeniu. W istocie ta skarbnica jest o wiele bogatsza, niż zdają się oni nam sugerować. Pełna jest nie tylko wielkich słów i innych wzniosłości, lecz nadto pełna jest także przedrzeźniań, parodii, szyderstw i drwiny. Używał sobie tutaj nieźle Gombrowicz, używa nadal Mrozek, a czynią to nie po to przecież, by coś poniżyć, lecz by nie zasklepić siebie i własnej kultury w ponurym przedślonku ksenofobii i narodowego egoizmu.

W podobny zresztą sposób zabawiał się cytowany Biskup, ów rewelator polskiego oświecenia, człowiek wielkiej wiedzy, wielkiego rozumu i chyba także wielkiego dowcipu. Dlatego, jak myślę, nie miał żadnych oporów wówczas, gdy parodiował - bardzo z polską i po zawadiacku - tenże "Hymn o miłości ojczyzny". Parodia zaczyna się od słów: "Wielka miłości kochanej szklenice". Podejrzewam, że gdyby ową parodię napisał ktoś inny - a już nie daj Boże ktoś nam współczesny - nasi poczciwi obrońcy narodowego honoru rzuciliby się nań jeśli nie z pięściami, to w każdym razie ze słowami dość dalekimi od wielkich. A tymczasem po

prostu jakby tego drugiego głosu, tego parodystycznego echa patriotycznego tonu, po prostu nie doszłęgają. On - powiadają - należy do "satyrycznej części dzieła Poety". Jest więc jakby taki niższy, mniej poważny, dotyczący czegoś innego. Tam był Krasicki patriotą, tu jest tylko satyrykiem. Rzecz jednak w tym, że w obu wypadkach był poeta - i w każdym z tych wypadków poeta znakomitym. A w dziele poety nie należy i nie można oddzielać od siebie utworów bez wątpienia powiązanych jedną myślą. Krasicki przecież głupcem nie był i trudno przypuszczać, by "hymn o miłości szklenice" tylko przypadkowo rymował się z "hymnem o miłości ojczyzny". Jego Eminencją Biskup Warmiński wiedział co robi - gdyby nie wiedział, nie byłby został biskupem. Tym bardziej wiedział Poeta.

A Poeta wiedział przede wszystkim to, że nie wolno - pod groźbą samozagłady - pozwolić na spłaszczanie kultury, na narzucenie jej jednej tonacji, na brak luzu i dystansu. Myślę, że pisząc parodię swego patriotycznego hymnu nieźle się bawił. I miał rację. Społeczeństwa jak nasze, dotknięte, a właściwie przyduszone łapą Historii, mają skłonność do zamykania się w patosie. Ale ów patos, pozbawiony ironicznego dystansu, zaczyna w pewnym momencie dusić, nie pozwala swobodnie oddychać, zaś z kultury czyni narzędzie walki, a nie samopoznania. Patos jest ojcem manii wielkości - skontrolować ją może jedynie ton ironiczny. Wiedzieli o tym zawsze ci, którzy naprawdę walczyli - w chwilach spokoju oddawali się na ogół zabawie: po to między innymi, by nie oszaleć.

Jest to całkiem naturalna reakcja. Kultura - ale też i zwykłe życie - musi zachowywać równowagę, nie dać się zepchnąć w sytuacje ekstremalne. W Polsce utrwalił się model "kultury walki", model, w którym chodzi "o wszystko". Prowadzi to do stałego splecia, nieustannego nasilania wysokich tonów. Jak dalece odeszliśmy tu od stanu równowagi może świadczyć porównanie z kulturą czeską, której model można by określić jako "model gry": w tym mo-

delu samo zaangażowanie się w grę jest już wartością - niezależnie od tego czy się ma wygrać, czy przegrać. Owa "gra" kultury jest bardziej rozluźniona, powaga (a nie brak jej tu przecież) równoważona jest humorem i sarkazmem - zna to każdy czytelnik powieści Milana Kundery, prozy Bohumila Hrabala i wielu innych czeskich autorów. Myślę zresztą, że nie przypadkiem tak wielu naszych południowych sąsiadów tłumaczonych było i wydawanych w "drugim obiegu": ich utwory stanowiły naturalną odtrutkę na polski patos i zadęcie.

Jeśli jednak ów patos był jeszcze wytłumaczalny i zrozumiały w czasach zmagania się z totalitarną przemocą, to staje się szalenie niebezpieczny dziś, gdy życie publiczne ma być oparte o normalne reguły gry, poddane demokratycznemu sprawdzianowi. Z tego też właśnie powodu tak ważnym się staje zakwestionowanie oratorskich popisów używających wyłącznie Wielkich Słów stróżów narodowej powagi. Tak się składa, że odnajduje się ich przede wszystkim w środowiskach związanych z partiami czy ugrupowaniami narodowymi oraz chadeckimi. Czyżby narodowi-chrześcijańscy wyprani byli zupełnie z poczucia humoru? Nie sądzę. Sądzę jednak, że jednego są całkowicie pozbawieni: dystansu wobec siebie samych. Wielkie słowa służą im do utwierdzenia własnej wartości. Nie chodzi o to, że wartość

stanowi Ojczyzna czy Naród, nie... Chodzi o to, że to Oni stają się wcieleniem Narodu i Ojczyzny. A Oni mogą śmiać się ze wszystkiego, lecz przecież nie z siebie samych!

Polecam wszystkim czytanie dawnej literatury, tej, którą tak do znudzenia - i na ogół bezmyślnie - "przerabialiśmy" w szkołach. Przytoczony przed chwilą przykład poety wielkiego, bez wątpienia patrioty i zasłużonego w dziele odnowy struktury i Rzeczypospolitej intelektualisty, może stać się dla ludzi żyjących dwa stulecia później lekcją niezwykle pouczającą: pod tym warunkiem wszakże, że zechcą wysłuchać jej w całości, a nie wybierać jedynie to, co im odpowiada. Wiersz, który stał się niemal narodowym wyznaniem wiary i jego parodia składają się tu w harmonijną całość. Satyryczne echo wcale nie unieważnia patosu hymnu o miłości ojczyzny, a nawet na swój sposób ten patos wzmacnia. Wielkie słowa bowiem tracą swoje znaczenia i sensy, gdy powtarzane w kółko nie odnajdują przeciwwagi w słowach "małych". Nic, w końcu nie jest bezwzględnie wielkie czy bezwzględnie małe, zaś powaga musi od czasu do czasu znaleźć dla siebie wsparcie w swobodnym śmiechu. Zresztą - Polacy to chyba i tak rozumieją: monologując o "ojczyźnie" sięgają zarazem po "szklenicę". Biskup miał rację: oble miłują.

LESZEK SZARUGA

JAN PAWEŁ II

ROK 1989

Z Encykliki "Centisimus annus" - rozdział III

Przytaczamy fragmenty ogłoszonej na początku maja w Watykanie, dziewiątej z kolei, a trzeciej poświęconej zagadnieniom społecznym encykliki papieża Jana Pawła II "Centisimus annus" (Rok setny). Encyklika spotkała się z żywym przyjęciem w świecie. Ze względu na podkreślenie przez Papieża, że nauka społeczna Kościoła z jednej strony zawsze uznawała prawo do prywatnej własności środków produkcji oraz walor etyczny wolnego rynku, z drugiej jednakże Kościół odrzucał zawsze i odrzuca czynienie z rynku najwyższego regulatora lub syntezy życia społecznego - encyklika wywołała powszechne pytanie na ile Kościół i Jan Paweł II są za kapitalizmem, a na ile przeciw.

22. Na tle (...) sytuacji w świecie, która została już obszernie przedstawiona w encyklice "Sollicitudo rei socialis", można docenić znaczenie nieoczekiwanych i wiele obiecujących wydarzeń ostatnich lat. Ich punktem kulminacyjnym były niewątpliwie wydarzenia roku 1989 w Krajach Europy Środkowej i Wschodniej, ale obejmują one okres dłuższy i szerszy horyzont geograficzny. W ciągu lat osiemdziesiątych stopniowo upadają w niektórych Krajach Ameryki Łacińskiej, a także Afryki i Azji, dyktatorskie rządy ucisku; inne Kraje podejmują trudny, ale owocny proces przechodzenia ku formom politycznym bardziej sprawiedliwym i zapewniającym obywatelom pełniejszy udział w życiu Kraju. Ważnym, a nawet decydującym czynnikiem tego procesu była **"działalność Kościoła w obronie i dla umocnienia praw człowieka"**: w środowiskach, które znalazły się pod silnym wpływem ideologii, gdzie przynależność do określonej grupy zacierała świadomość powszechnej ludzkiej godności, Kościół głosił z prostotą i mocą, że każdy człowiek - niezależnie od osobistych przekonań - nosi w sobie obraz Boga, a za-

tem zasługuje na szacunek. Z takim stanowiskiem identyfikowała się często znaczna większość Narodu, co prowadziło do poszukiwania form walki i rozwiązań politycznych bardziej uwzględniających godność osoby.

Z tego procesu historycznego wyłoniły się nowe formy demokracji, których kruche jeszcze struktury polityczne i społeczne pozwalają żywić nadzieję na przemiany, choć obciążone są hipoteką wielu jaskrawych niesprawiedliwości, krzywd, a także zrujnowaną gospodarką i głębokimi konfliktami społecznymi. Dziękując wraz z całym Kościołem Bogu za świadectwo, niejednokrotnie heroiczne, jakie liczni Pasterze, całe wspólnoty chrześcijańskie, poszczególni wierni i inni ludzie dobrej woli składali w tych trudnych warunkach, modlą się, aby wspierał On wszystkie wysiłki zmierzające do budowania lepszej przyszłości. Odpowiedzialność za to spoczywa nie tylko na obywatelach poszczególnych krajów, ale na wszystkich chrześcijanach i ludziach dobrej woli. Chodzi o to, by ukazać, że złożone problemy tych Narodów można rozwiązać metodą dialogu i solidarności, a nie

walką czy wojną zmierzającą do zniszczenia przeciwnika.

23. Wśród licznych przyczyn upadku systemów ucisku niektóre zasługują na szczególne przypomnienie. Decydującym czynnikiem, który dał początek zmianom, było niewątpliwie pogwałcenie praw pracy. Nie można zapominać, że zasadniczy kryzys ustrojów, które chcą uchodzić za formę rządów czy wręcz za dyktaturę robotników, rozpoczął się wielką akcją protestu, podjętą w Polsce w imię solidarności. Rzesze robotników pozbawiły prawomocności ideologię, która chce przemawiać w ich imieniu, a czerpiąc z własnego trudnego doświadczenia pracy i ucisku odnalazły czy niejako odkryły na nowo pojęcia i zasady nauki społecznej Kościoła.

Zasługuje dalej na podkreślenie fakt, że do upadku tego "bloku" czy imperium doprowadza prawie wszędzie walka pokojowa, która posługuje się jedynie bronią prawdy i sprawiedliwości. Podczas gdy marksizm uważał, że jedynie zastraszając sprężeczności społeczne można je rozwiązać poprzez gwałtowne starcie, to walka, która doprowadziła do upadku marksizmu, poszukuje wytrwale wszelkich dróg pertraktacji i dialogu, daje świadectwo prawdzie, odwołuje się do sumienia przeciwnika i usiłuje rozbudzić w nim poczucie wspólnej ludzkiej godności.

Wydawało się, że porządkiem europejskim, który wyłonił się z drugiej wojny światowej i został usankcjonowany przez "układy jałtańskie",

mogła wstrząsnąć jedynie kolejna wojna. Tymczasem został on przewycięzony wysiłkiem ludzi, którzy nie uciekali się do przemocy, zaś odmawiając konsekwentnie ustąpienia przed potęgą siły, zawsze umieli znaleźć skuteczne formy świadczenia o prawdzie. Taka postawa rozbrowiła przeciwnika, gdyż przemoc musi się zawsze usprawiedliwiać kłamstwem, przybierać fałszywe pozory obrony jakiegoś prawa czy odpowiedzi na czyjąś groźbę. Nie przestaje dziękować Bogu, że wsparł ludzkie serca w czasie tej trudnej próby i prosi Go, aby ten przykład był naśladowany w innych miejscach i w innych okolicznościach; by ludzie nauczyli się walczyć o sprawiedliwość bez uciekania się do przemocy, wyrzekając się walki klas w sporach wewnętrznych i wojny w konfliktach międzynarodowych.

24. Drugim czynnikiem kryzysu jest niewątpliwie niesprawność systemu gospodarczego, której nie należy rozpatrywać jedynie jako problemu technicznego, ale raczej należy widzieć w tym następstwo pogwałcenia praw człowieka do inicjatywy, do własności i do wolności w dziedzinie ekonomicznej. Z tym aspektem należy z kolei połączyć wymiar kulturowy i narodowy: nie można zrozumieć człowieka, analizując jedynie jego aktywność gospodarczą, tak jak nie można go określić tylko na podstawie jego przynależności klasowej. Zrozumienie człowieka jest bardziej wyczerpujące, gdy widzi się go w kontekście kultury, poprzez język, historię i postawy przyjmowane wobec podstawowych faktów egzystencjalnych, takich jak narodziny, miłość, praca, śmierć. Osia każdej kultury jest postawa człowieka wobec największej tajemnicy: tajemnicy Boga. Kultury poszczególnych Narodów są w istocie rzeczy różnymi odpowiedziami na pytanie o sens osobistej egzystencji: gdy to pytanie zostaje uchylone, kultura i życie moralne Narodów ulegają rozkładowi. Dlatego walka w obronie pracy została spontanicznie połączona z walką o kulturę i prawa narodowe.

Prawdziwą jednakże przyczyną tych "rzeczy nowych" jest pustka

duchowa wytworzona przez ateizm, który pozostawił młode pokolenia bez drogowskazów, a nierzadko doprowadzał do tego, iż w nieustannym poszukiwaniu własnej tożsamości i sensu życia odkrywały one na nowo religijne korzenie kultury swych Narodów oraz samą osobę Chrystusa, jako adekwatną egzystencjalnie odpowiedź na pragnienie dobra, prawdy i życia, obecne w sercu każdego człowieka. Poszukiwanie to czerpało energię ze świadectwa ludzi, którzy w trudnych warunkach i pośród prześladowań pozostali wierni Bogu. Marksizm zapowiadał, że wykorzeni potrzebę Boga z serca człowieka, ale rzeczywistość dowiodła, że nie da się tego dokonać, nie dając gwałtu ludzkiemu sercu.

25. Wydarzenia roku 1989 są przykładem zwycięstwa woli dialogu i ducha ewangelicznego w zmaganiach z przeciwnikiem, który nie czuje się związany zasadami moralnymi: są zatem przestroga dla tych, którzy w imię realizmu politycznego chcą usunąć z areny politycznej prawo i moralność. Nie ulega wątpliwości, że walka, która doprowadziła do przemian roku 1989, wymagała wielkiej przytomności umysłu, umiarkowania, cierpienia i ofiar. W pewnym sensie zrodziła się ona z modlitwy i z pewnością byłaby nie do pomyślenia bez nieograniczonego zaufania Bogu, który jest Panem historii i sam kształtuje serce człowieka. Łącząc własne cierpienia za prawdę i za wolność z cierpieniem Chrystusa na Krzyżu, człowiek może dokonać cudu pokoju i uczy się dostrzegać wąską nieraz ścieżkę pomiędzy małodusznością, która ulega znu, a przemocą, która chce je zwalczać, a w rzeczywistości je pomnaża. (...) Gdzie organizacja społeczeństwa ogranicza czy wręcz eliminuje sferę wolności, przysługującej obywatelom, tam życie społeczne ulega stopniowemu rozkładowi i zamiera.

Ponadto człowiek stworzony do wolności nosi w sobie ranę grzechu pierworodnego, który stale pociąga go ku złu i sprawia, że potrzebuje on odkupienia. Nauka ta jest nie tylko **integralną częścią chrześcijańskiego Objawienia**, ale ma również

dużą wartość hermeneutyczną, gdyż pozwala zrozumieć ludzką rzeczywistość. Człowiek dąży do dobra, ale jest również zdolny do zła; potrafi wznieść się ponad swoją doraźną korzyść, pozostając jednak do niej przywiązany. Porządek społeczny będzie tym trwalszy, im w większej mierze będzie uwzględniał ten fakt i nie będzie przeciwstawiał korzyści osobistej interesowi społeczeństwa jako całości, a raczej szukać będzie sposobów ich owocnej koordynacji. W istocie, tam gdzie indywidualny zysk jest przemocą zniesiony, zastępuje się go ciężkim systemem biurokratycznej kontroli, który pozbawia człowieka inicjatywy i zdolności twórczej. Gdy ludzie sądzą, że posiadli tajemnice doskonałej organizacji społecznej, która eliminuje zło, sądzą także, iż mogą stosować wszelkie środki, także przemoc czy kłamstwo, by ją urzeczywistnić. Polityka staje się wówczas "świecką religią", która ludźli się, że buduje w ten sposób raj na ziemi. Żadnego jednak wyposażonego w organizację polityczną społeczeństwa, które posiada własną autonomię i prawa, nie można nigdy mylić z Królestwem Bożym. (...)

Dzięki ofercie Chrystusa na Krzyżu zwycięstwo Królestwa Bożego dokonało się raz na zawsze, niemniej jednak chrześcijanin musi walczyć z pokusami i z siłami zła. Dopiero na końcu dziejów Pan powróci w chwale na sąd ostateczny (por. Mt 25, 31) i ustanowi nowe niebiosa i nową ziemię (por. 23, 13; Ap 21, 1), dopóki jednak trwa czas, w sercu ludzkim wciąż toczy się walka pomiędzy dobrem a złem. (...)

26. Wydarzenia roku 1989, które rozgrywały się głównie w Krajach wschodniej i środkowej Europy, mają znaczenie uniwersalne, ponieważ ich pozytywne i negatywne konsekwencje dotyczą całej rodziny ludzkiej. Następstwa te nie mają charakteru mechanicznego ani fatalistycznego, stanowią raczej okazje, w których ludzka wolność może współpracować z miłosiernym planem Boga działającego w historii.

Pierwszą z owych konsekwencji było w niektórych Krajach **spotkanie pomiędzy Kościołem a ruchem**

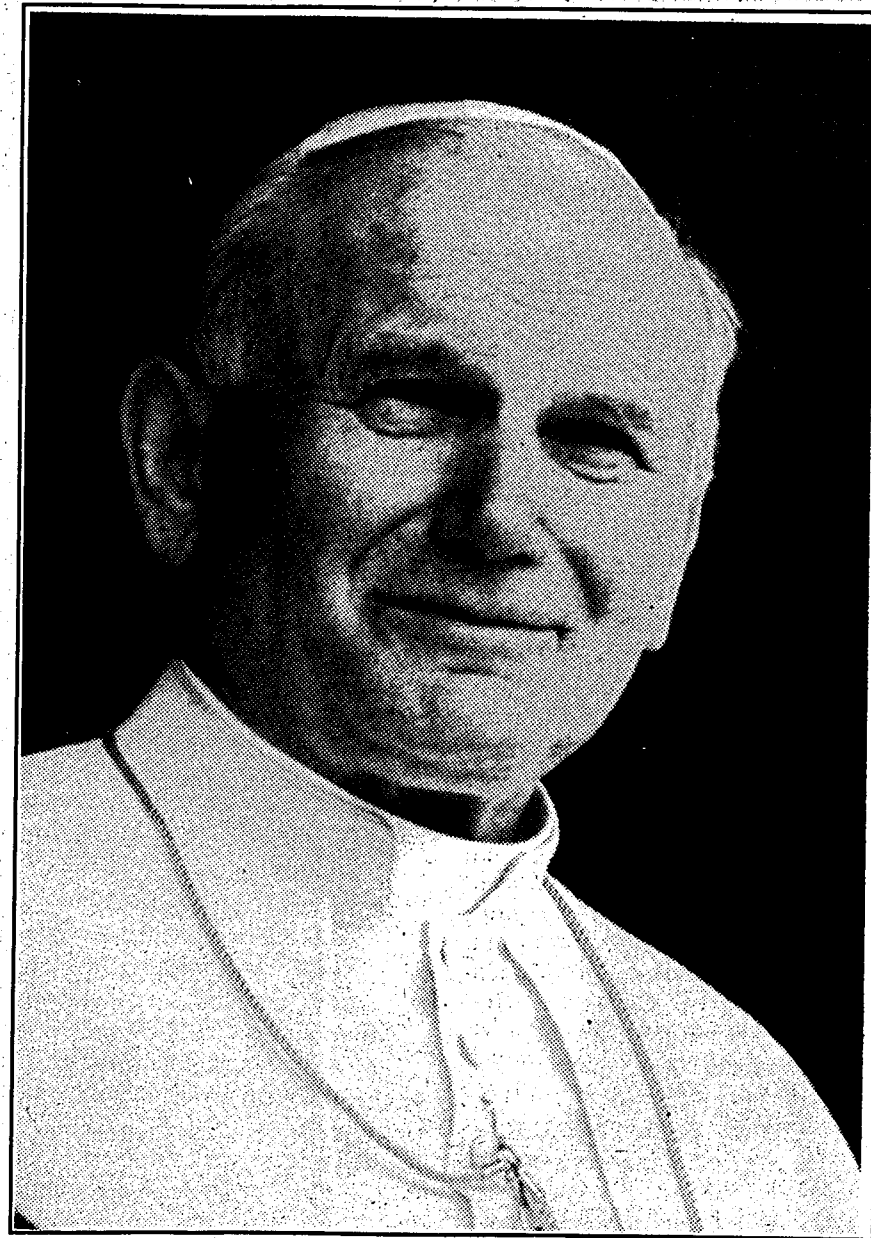

robotniczym, zrodzone z reakcji o charakterze etycznym i wyraźne chrześcijańskim na sytuację powszechnej niesprawiedliwości. Przez okres około stu lat, z powodu przekonania, że aby skutecznie walczyć z uciskiem, proletariatu musi przyswoić sobie teorię materialistyczne i ekonomistyczne, tenże ruch robotniczy częściowo znalazł się pod przemożnym wpływem marksizmu.

Gdy marksizm znalazł się w kryzysie, zaczęły wyłaniać się spontaniczne formy świadomości robotniczej, które wyrażają żądanie sprawiedliwości i uznania godności pracy, zgodnie z nauką społeczną Kościoła. Ruch robotniczy włącza się w szerszy ruch ludzi pracy i ludzi dobrej woli na rzecz wyzwolenia osoby ludzkiej i afirmacji jej praw; ogarnia on wiele Krajów i nie zamierzając tworzyć opozycji wobec Kościoła katolickiego, patrzy nań z zainteresowaniem.

Kryzys marksizmu nie oznacza uwolnienia świata od sytuacji niesprawiedliwości i ucisku, z których marksizm, traktując je instrumentalnie, czerpał pożywkę. Tym, którzy dzisiaj poszukują nowej autentycznej teorii i praktyki wyzwolenia, Kościół ofiarowuje nie tylko swą doktrynę społeczną i w ogóle naukę o osobie ludzkiej, odkupionej przez Chrystusa, lecz także swoje konkretne zaangażowanie i pomoc w zwalczaniu upośledzenia społecznego i cierpienia.

W niedawnej przeszłości szczerze pragnienie, by opowiedzieć się po stronie ucisnionych i by nie znaleźć się poza biegiem historii, doprowadziło licznych wierzących do szukania na różne sposoby niemożliwego do znalezienia kompromisu między marksizmem a chrześcijaństwem. Terazniejszość, przewyższając wszystko to, co w owych próbach było skazane na niepowodzenie, skłania do potwierdzenia wartości autentycznej teologii całościowego wyzwolenia człowieka. Rozważane z tego punktu widzenia wydarzenia 1989 roku są również ważne dla krajów środkowej i wschodniej Europy, jak i dla krajów tzw. Trzeciego Świata, poszukujących drogi swego rozwoju.

27. Drugie następstwo dotyczy Narodów Europy. Liczne niesprawiedliwości indywidualne i społeczne, obejmujące regiony i Narody, popełnione zostały w latach, kiedy panował komunizm, a także wcześniej; nagromadziło się wiele nienawiści i urazów. Istnieje realne niebezpieczeństwo, że po upadku dyktatury wybuchną one na nowo, powodując poważne konflikty i rozlew krwi, jeśli zabraknie postawy moralnej i świadomego wysiłku, by dawać świadectwo prawdzie, jak to miało miejsce w czasach minionych. Należy życzyć sobie, by nienawiść i

przemoc nie zatriumfowały w sercach tych zwłaszcza, który walczył o sprawiedliwość, i aby wszystkich przenikał duch pokoju i przebaczenia.

Trzeba jednak podejmować konkretne działania zmierzające do stworzenia bądź umocnienia międzynarodowych struktur, które w przypadku konfliktów między Narodami są w stanie interweniować i proponować słuszne rozstrzygnięcia, zapewniając poszanowanie praw każdego z nich, osiągnięcie sprawiedliwego porozumienia i pokojowego układu, szanującego prawo innych.

To wszystko jest niezbędne dla Narodów europejskich, ze sobą połączonych więzłą wspólnej kultury i tysiącletniej historii. Trzeba podjąć ogromny wysiłek moralnej i gospodarczej odbudowy Krajów, które odeszły od komunizmu. Bardzo długo wypaczeniu ulegały nawet najbardziej elementarne stosunki gospodarcze, a podstawowe cnoty związane z dziedziczną żywicą gospodarczego, takie jak prawdomówność, wiarygodność i pracowitość, zostały wykorzenione. Konieczna jest cierpliwa odbudowa materialna i moralna, podczas gdy tymczasem wyczerpane długotrwałymi wyrzeczeniami Narody domagają się od rządzących natychmiastowych i namacalnych rezultatów: dobrobytu i odpowiedniego zaspokojenia ich słusznych aspiracji.

Upadek marksizmu naturalnie pociągnął za sobą daleko idące skutki w tym, co wiąże się z podziałem globu ziemskiego na zamknięte wobec siebie i zazdrośnie rywalizujące światy. Jaśniej ukazał realną współzależność Narodów oraz to, że ludzka praca ze swej natury powinna Narody jednoczyć, a nie dzielić. Pokój i pomyślność bowiem są dobrami, które należą do całego rodzaju ludzkiego, i nie można korzystać z nich w sposób właściwy i trwały, jeżeli są osiagane i używane kosztem innych ludów i Narodów, z pogwałceniem ich praw, czy pozbawieniem ich dostępu do źródeł dobrobytu.

28. Dla niektórych Krajów Euro-py rozpoczyna się w pewnym sensie dopiero teraz prawdziwy okres powojenny. Radykalna reorganizacja gospodarki do niedawna skolektywizowanej stwarza problemy i wymaga wyrzeczeń porównywalnych z tymi, które po drugiej wojnie światowej podjęły Kraje zachodniej Europy dla dokonania własnej odbudowy. W obecnej trudnej sytuacji inne Narody powinny solidarnie wspierać byle Kraje komunistyczne. Oczywiście, one same muszą się stać pierwszymi twórcami własnego rozwoju; trzeba jednak im to w sposób racjonalny umożliwić, co z kolei wymaga pomocy innych Krajów. Zresz-

ta, aktualne trudności i niedostatek są skutkiem historycznego procesu, w którym Kraje te były często przedmiotem, a nie podmiotem, a zatem ich sytuacja nie jest wynikiem wolnego wyboru czy popełnionych błędów, lecz narzuconego przemocą ciągu tragicznych wydarzeń historycznych, które uniemożliwiły im pójście drogą gospodarczego i obywatelskiego rozwoju.

Pomoc ze strony innych Krajów, zwłaszcza europejskich, które uczestniczyły w tej samej historii i ponoszą za nią odpowiedzialność, jest wymogiem sprawiedliwości, leży to jednak również w interesie Europy i służy jej ogólnemu dobru. Europa bowiem nie będzie mogła żyć w pokoju, jeśli pojawiające się, jako następstwa przeszłości, różnego rodzaju konflikty zaostrzą się na skutek gospodarczego chaosu, duchowego niedosytu i rozpacz. (...)

29. Rozwoju nie należy ponadto pojmować w znaczeniu wyłącznie gospodarczym, ale w sensie integralnie ludzkim. Jego celem nie jest tylko zrównanie poziomu życia wszystkich Narodów z poziomem, który dziś osiągnęły Kraje najbogatsze, ale tworzenie solidarną pracą życia bardziej godnego, konkretne przyczynianie się do umocnienia godności i rozwoju uzdolnień twórczych każdej poszczególnej osoby, jej zdolności do odpowiedzi na własne powołanie, a więc na zawarte w nim Boże wezwanie. Szczytem rozwoju jest zatem możliwość korzystania z prawa-obowiązku szukania Boga, poznawania Go i życia zgodnie z tym poznaniem. W ustrojach totalitarnych i autokratycznych została doprowadzona do ostateczności zasada pierwszeństwa siły przed rozsądkiem. Zmuszono człowieka do poddania się światopoglądowi narzuconemu siłą, a nie wypracowanemu przez wysiłek własnego rozumu i korzystanie z własnej wolności. Należy tę zasadę odwrócić i uznać w całości **prawa ludzkiego sumienia**, związanego tylko prawdą, czy to naturalną, czy też objawioną. Uznanie tych praw stanowi pierwszą zasadę wszelkiego porządku politycznego, prawdziwie wolnego. Tę zasadę trzeba potwier-

dzić z wielu powodów:

a) dlatego, że występujące w różnych formach totalitaryzm i autokratyzm nie zostały jeszcze całkowicie przewyżczone, a nawet istnieje niebezpieczeństwo, że odżyją na nowo: wymaga to wyteżonej współpracy i solidarności wszystkich Krajów;

b) dlatego, że w Krajach rozwiniętych prowadzi się niekiedy przesadną propagandę wartości czysto utylitarnych, rozbudzając instynkty i niepohamowaną chęć natychmiastowego zaspokojenia wszystkich pragnień, co utrudnia uznanie i poszanowanie hierarchii prawdziwych wartości ludzkiej egzystencji;

c) dlatego, że w niektórych Krajach pojawiają się nowe formy fundamentalizmu religijnego, który w sposób zawołany czy nawet otwarcie uniemożliwia mniejszościom wyznaniowym pełne korzystanie z przysługujących im praw obywatelskich czy religijnych, utrudniając im udział w życiu kulturalnym, ograniczając prawo Kościoła do przepowiadania Ewangelii i prawo ludzi słuchających tego przepowiadania do przyjęcia go i nawrócenia się do Chrystusa. Żaden autentyczny postęp nie jest możliwy bez poszanowania naturalnego i pierwotnego prawa człowieka do poznania prawdy i kierowania się nią w życiu. Z prawem tym wiąże się inne, będące jego zastosowaniem i pogłębieniem, mianowicie prawo do odkrycia i przyjęcia w sposób wolny Jezusa Chrystusa, który jest prawdziwym dobrem człowieka.

(Na podstawie: Jan Paweł II. *Centstimus annus*, Libreria Editrice Vaticana).

Jeden z porwanych Gabriel Pelo Mekgwe (jego krew znaleziono na ścianach domu Mandelli), a dwóch pozostałych nagle odwołało swe zeznania złożone wcześniej i postanowiło nie zeznawać przed sądem. Zarówno Kgase i Mono stwierdzili, że wpadli w panikę z powodu zniknięcia Mekgwe i w obawie o swe życie postanowili nie zeznawać. Gdyby po miesiącu nie zmienili zdania proces Mandelowej nie zakończyłby się i nie byłoby wyroku. Obydwaj otrzymali ochronę policyjną. Pod koniec procesu, 7 maja, nieznanymi sprawcy przeprowadzili w Soweto zamach na życie byłego członka drużyny piłkarskiej Mandeli, 24-letniego Ikanenga, który był koronnym świadkiem w procesie przeciwko Richardsonowi. Ikaneng także popadł przed dwoma laty w niełaskę i był ciężko pobity przez Richardsona, wkrótce po tym, jak został zamordowany Stompel, a gdy wystąpił w roli świadka na procesie Richardsona i ujawnił również niekorzystne fakty dla Mandelowej otrzymał kilkakrotnie groźby śmierci.

Winnie Mandelowa po wyroku podtrzymała stanowisko, że jest niewinna, podkreśliła, że właściwie wyrok na nią wydała wcześniej prasa i że składa apelację od wyroku. Przebywa na wolności za kaucją w wysokości 200 randów (około 100 dol.). Przewód apelacyjny może zabrać około trzech lat.

Nelson Mandela był na sali sądowej podczas wydania wyroku. Powiedział, że nigdy nie wierzył, że Winnie mogłaby na kogokolwiek napisać i wyraził pewność, że zostanie uniewinniona przez sąd apelacyjny. Podkreślił także, że ani proces Mandelowej ani wyrok nie będą miały wpływu na sytuację polityczną w RPA. Przeciwnie jednakże, jak się powszechnie uważa, sprawa Mandelowej ma olbrzymi wpływ. Przede wszystkim zarówno świat, jak i czarni w Południowej Afryce zostali przekonani, że w "rasistowskiej" RPA może odbyć się uczciwy proces i może zapaść sprawiedliwy wyrok. Świat przekonał się także, że sama bohaterka walki antyapartheidowej jest daleka od świętości, przeciwnie

wyszło na jaw, co zresztą wszyscy wiedzą w RPA, że jest to pospolita przestępczyni, kobieta okrutna, podstępna, nie wahająca się przed użyciem siły wobec swych złomków, gdy nie zachowują się tak jak ona wymaga.

Pewnie telewizja w Kanadzie pokazała tylko Winnie i jej zwolenników, ale warto dodać, że wyrok z radością przyjęło prawie całe 2-milionowe Soweto, skądinąd główna baza ludowa AKN, nie mówiąc już o Zulusach czy Inkatha - tradycyjnych przeciwnikach politycznych AKN i komunistów. W Soweto Mandelowa była nienawidzona. Za to, że wybudowała sobie 26-pokojowy pałac na wzgórzu wśród tysięcy szalasów, kłitek i bud (rozwścieczony tłum dwukrotnie splądrował i podpalił pałac - wreszcie Mandela zakazał jej w nim mieszkać). Większość Murzynów nienawidziła ją także za to, że odgrywała panią ich życia i śmierci, że dyktowała co mają myśleć i jak się zachowywać. Nie licząc rewolucjonistów czarni dobrze pamiętali jej nawoływania do mordowania w jak najokrutniejszy sposób kolaborantów współpracujących z białymi - przez nałożenie na szyję zapalanej opony-naszynika. Czarę nienawiści dopełniło powołanie przez nią w 1986 roku pod pozorem otwarcia klubu piłkarskiego kilkudziesięcio-

osobowej grupy piłkarzy-zbirów, którzy sterroryzowali mieszkańców Soweto, egzekwując od nich lojalność i posłuszeństwo wobec Winnie.

W cztery dni po wyroku Południową Afrykę obiegła nowa sensacja. Jeden ze współoskarżonych wraz z Mandelową, Katiza Cebekhulu - w procesie nie uczestniczył (jak trzech innych współoskarżonych, gdyż zniknęli) - wyłonił się w Zambii i powiedział, że dysponuje dowodami, że Mandelowa jest odpowiedzialna za śmierć Sempel. Cebekhulu powiedział prasie zambijskiej, że nie był na procesie, gdyż został uprowadzony przez zwolenników Mandelowej; najpierw znalazł się w Mozambiku, następnie w Angoli, wreszcie w Zambii, gdzie był pilnowany przez działaczy AKN dopóki nie uciekł im w Lusace i nie zgłosił się do prasy. Cebekhulu powiedział zambijskiemu dziennikowi "Daily Mail", że obawia się o swe życie i prosił o pomoc. AKN wydała w Johannesburgu oświadczenie, w którym zaprzeczyła, że odegrała jakąkolwiek rolę w porwanu i uwiezieniu Cebekhulu.

Mam nadzieję, że władzom uda się sprowadzić Cebekhulu do RPA, gdyż nie tylko jego zeznania mogą całkowicie sparaliżować apelację Mandelowej, ale także być podstawą do oskarżenia jej o udział w samym morderstwie Sempel.

Mandelowa niezrażona wyrokiem.

A P E L DO WSZYSTKICH PŁATNIKÓW SKARBU NARODOWEGO, SYMPATYKÓW I CAŁEJ POLONII

Dekretem Prezydenta R.P. na Uchodźstwie z dnia 20 grudnia 1990 roku Rząd Polski na Uchodźstwie oraz wszystkie Instytucje podległe temu Rządowi, między innymi i Skarb Narodowy, zostały rozwiązane.

Insygnia władzy państwowej, pieczętowlivce przechowywane w Londynie w Anglii od września 1939 roku, zostały uroczyste przekazane przez Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego, demokratycznie wybranemu w Kraju, Prezydentowi Lechowi Wałęsie na zamku królewskim w Warszawie, w dniu 22 grudnia 1990 roku.

Polityczne cele Skarbu Narodowego, który jak wiemy zbierał fundusze na pracę Rządu w Londynie od 1949 r., zostaną obecnie przemianowane na Fundusz Pomocy Polsce. Proponuję aby Komitet Skarbu Narodowego w Toronto przekształcić w Komitet Pomocy Polsce i po przekazaniu zebranych do 1 lipca br. pieniędzy do Głównej Komisji Skarbu

Narodowego w Londynie, przez Komisję na Kanadę, zacząć zbierać fundusze na Pomoc Polsce.

Komitet Skarbu Narodowego w Toronto pragnie wyrazić tą drogą serdeczne "BÓG ZAPŁAĆ" wszystkim Płatnikom, Sympatykom, jak i całej Polonii, za szczerze podejście do naszych wysiłków, zwłaszcza w czasie zbiórek pod kościołami, a Księżom Proboszczom i Duchowieństwu za udzielenie nam swego poparcia moralnego. Z wielką przykrością zauważyliśmy wyjątkowy brak współpracy i zrozumienia naszych intencji u Proboszcza Parafii Św. Maksymiliana Kolbe.

Komitet Skarbu Narodowego w Toronto serdecznie zaprasza wszystkich Płatników i Sympatyków na Walne - Likwidacyjne Zebranie i skromną przekąskę po zebraniu, w niedzielę, 2 czerwca 1991 r. o godz. 15.00 w lokalu Stow. Weteranów 2-go Korpusu VIII Armii - 2032 Dundas St.W.

**Za Komitet
ZBIGNIEW GIERA - Prezes**

Telefon skarbnika: 532-8690

FORUM DLA KANADYJSKIEJ POLONII

6 czerwca 1991, godz. 19:30
Lakeshore Collegiate
350 Kipling Ave., Etobicoke

(jedna przeczelnica na północ od Lakeshore Blvd.)

Odbędzie się Forum na temat kanadyjskiej historii i systemu politycznego. Przemówienie w języku polskim wygłosi:

**SENATOR
STANLEY HAIDASZ**

Po przemówieniu Senator Haidasz będzie udzielał odpowiedzi na pytania uczestników forum.

Uprasza się o liczny udział.
Wstęp bezpłatny.

KOMUNIKAT

Od 10 maja przebywa w Toronto znany z poprzednich spotkań

**ŚLAWOMIR
GORCZEWSKI**

- bioenergoterapeuta.

Skutecznie pomaga w schorzeniach kręgosłupa, w regeneracji organów wewnętrznych zniszczonych chorobą, doprowadza do równowagi gruczoły dokrewne, takie jak: tarczyca, nadnercza, śledziona, przysadka mózgowa. Dla zainteresowanych:

TEL. 429-7757

180-182

SPROSTOWANIE

W nr 179, str. 3, z 9 maja 1991 roku ukazała się "Korespondencja z głębi Kanady: Tadeusz Różewicz w Edmontonie". Powiedziałem tam m.in., że "biblioteka Uniwersytetu Albertańskiego nie posiada przekładów twórczości Różewicza". Tymczasem okazuje się, że skomputeryzowana kartoteka wykazuje 29 tytułów.

Jak powstała pomyłka? Asystent do spraw badawczych (niedbaluchy polonijne by powiedziały "do ryserszu") poszedł do biblioteki z listą spraw do załatwienia. Przyniósł wiadomość, że nie ma żadnego tytułu Różewicza. Nie wierzyłem. Poszedł jeszcze raz i wrócił z tą samą wiadomością. Powinienem był sprawdzić osobiście, ale sprawy bieżące się napiętrzyły i nie zdołałem wypracować dostatecznie dużo czasu. Asystent szukał Różewicza z "s" zamiast "z".

Na wieczorze autorskim Różewicza w Edmontonie we wtorek, 14 maja, wprowadzając poetę wyjaśniłem nieporozumienie. Przeprasiłem szczególnie obecnego na sali Alana Rutkowskiego, zasłużonego bibliotekarza odpowiedzialnego za kolekcję książek i dokumentów z Europy Wschodniej i Środkowej.

Z poważaniem
Karol J. Krótki
University Professor
Department of Sociology
University of Alberta

KONCERT JUBILEUSZOWY
z okazji piętej rocznicy istnienia
Polsko-Kanadyjskiego
Towarzystwa Muzycznego
W.A. MOZART

Msza c moll, KV 427

Piątek, 31 maja 1991, godz. 20:00
Church of the Redeemer,
162 Bloor St.W. (przy Avenue Rd.).
Bilety: \$12 i \$10 dla członków
Towarzystwa.

Dodatkowe informacje można
uzyskać dzwoniąc pod 236-1316

GKS K. - ZAWISZA 3:1 OLIMPIA - LEGIA 2:0

W pierwszych meczach półfinałowych rozgrywek o Puchar Polski GKS Katowice pokonał na własnym boisku Zawiszę Bydgoszcz 3:1 (0:0), a Olimpia Poznań pokonała u siebie Legię Warszawa 2:0 (0:0). W pierwszym meczu bramki zdobyli dla GKS - Dariusz Rzeźniczek (48 min.), Marek Świerczewski z karnego (72), Dariusz Grzesik (76); dla Zawiszy - Dariusz Pasieka (90).

W drugim meczu bramki dla Olimpii zdobyli: Piotr Soczyński (68 min.), Sławomir Suchomski (71 min.). Gra do ostatniego gwizdka była ostra. Sędzia często przerywał mecz. Sporo było interwencji lekarzy

obydwu drużyn, a efektem było pięć złotych kartek i kontuzja Kowalczyka. Kibiców, których na mecze ligowe przychodzi kilkuset, na półfinały stawilo się więcej - ale też niedużo. W Katowicach było 2550, a w Poznaniu - 2 tys. Mecze rewanżowe odbędą się 5 czerwca, finał PP - 23 czerwca.

MANCHESTER UNITED ZDOBYŁ PZP

Zwycięzcy warszawskiej Legii - piłkarze Manchesteru United odnieśli wspaniały sukces zdobywając europejski Puchar Zdobywców Pucharów.

W Rotterdamie, w obecności 47 tys. widzów Manchester United pokonał FC Barcelonę 2:1 (0:0). Bramki dla MU: Mark Hughes 2 (68, 74 min.); dla Barcelony - Ronald Koeman (79). Wykluczony z boiska w 85 min. został Nando [Barcelona]. Złote

kartki otrzymali: w Barcelonie - Bakero (76 min.), w Manchesterze - Robson (78 min.). Sędziował Karlsson (Szwecja).

Mecz, zwłaszcza w drugiej połowie, był świetnym widowiskiem. Bramki, a zwłaszcza druga Hughesa dla MU i ta z rzutu wolnego Koemana mogły zadowolić najwbredniejszego gusta kibiców. W końcówce, gdy Barcelona atakowała z pasją, dramaturgia jeszcze wzrosła. Dla MU jest to pierwsze tak cenne trofeum, dla piłkarskiej Anglii po 5 latach wykluczenia z rozgrywek pucharowych (po tragedii na Heysel) prestiżowy triumf.

WYNIKI 24 kolejki i LIGI:

Zagłębie Sosn. - GKS Kat.	0:1
Motor Lublin - Wisła Kraków	1:1
Olimpia Poz. - Zagłębie Lubin	1:1
Stal Mielec - Górnik Zabrze	0:0
Hutnik Kraków - Legia W-wa	4:2
Zawisza Bydg. - Lech Poznań	0:2
Ruch Chorzów - Śląsk Wr.	1:1
LKS Łódź - Igloopool Dębica	1:1

TABELA I LIGI:

1. Zagłębie L.	34	36:21
2. Górnik Z.	31	47:21
3. Hutnik	31	44:25
4. Wisła	31	32:15
5. GKS K.	31	26:19
6. Lech	27	41:22
7. Olimpia	25	28:31
8. Legia	24	24:22
9. Śląsk	23	26:33
10. LKS	23	22:31
11. Motor	23	23:28
12. Igloopool	22	25:34
13. Zawisza	20	22:32
14. Ruch	19	17:28
15. Stal M.	13	19:35
16. Zagłębie S.	8	16:51

Dydak i Buda w brązie

W Goeteborgu dołożyły się mistrzostwa Europy w boksie. Za najlepszego ich uczestnika uznano triumfatora wagi lekkopółśredniej - Konstantina Czju (ZSSR), zaś ekipa sowiecka zdobyła najwięcej (3) złotych medali. 24 finalistów z Goeteborga zapewnili sobie start w Igrzyskach Olimpijs-

kich w Barcelonie. Polacy wracają ze Szwecji "na tarczy" - brązowe medale: Jana Dydaka (w. lekkośrednia) i Roberta Budy (średnia) - to wynik, który jest porażką nawet przy uwzględnieniu marnej kondycji rodzimego pięściarstwa.

Zwycięski "come back" stał się udziałem bułgarskiego "papierka" Iwajło Marinowa, który już kończył karierę, a jednak powrócił na ring i wywalczył swój czwarty tytuł mistrza Europy. Tym samym Bułgar wyrównał rekord Zbigniewa Pietrzykowskiego. Następny w kolejce jest Holender Arnold Vanderlijde. Ma trzy złote medale, a metryka i prezentowanie umiejętności pozwalają mu myśleć o czwartym sukcesie za dwa lata, jeśli nie skusi go ring zawodowy.

I ostatnia ważna informacja: nie jest już prawdą, że ostatnim polskim mistrzem Europy jest Henryk Średnicki (1979 - Kolonia). W Goeteborgu w wadze półciężkiej wygrał Dariusz Michalczewski. Niestety - dziś obywatel Niemiec.

W walce o finał Robert Buda (Gwardia Wrocław) uległ Frankowi (CSRF) przez rsc w I rundzie. Natomiast Dydak (Czarni Słupsk) został pokonany na punkty przez mistrza świata i Europy - Israela Akopkochjana (ZSSR).

Mistrzostwa w Goeteborgu stanowią jedną z eliminacji do Igrzysk Olimpijskich - 1992. Automatycznie awansowali do turnieju w Barcelonie finaliści.

Klasyfikację medalową wygrał ZSSR (3 złote, 3 srebrne, 3 brązowe) przed Niemcami (2, 4, 2) Bułgarią (2, 0, 3), Holandią (1, 2, 0). Po 1 złotym medalu zdobyły Węgry, Rumunia, Szwecja i Irlandia. Polska z dwoma brązowymi medalami zajęła razem z Jugosławią (też dwa brązy) 12 miejsce.

Pechowy początek koronacji

Od nieudanej próby wejścia na Kangczendzengę (8586 m) rozpoczęła się wyprawa Wandy Rutkiewicz w Himalaje. Polka chciała być pierwszą kobietą, która zdobędzie wszystkie ośmiotysięczne szczyty świata. Do-

tychczas Rutkiewicz weszła na sześć z czternastu, jakie znajdują się na kuli ziemskiej. Rutkiewicz wraz z drugą polską himalaistką Ewą Panajko-Pankiewicz wzięła udział w jugosłowiańskiej wyprawie na trzeci co do wysokości szczyt świata.

Jugosłowianom udało się poprowadzić nową drogę południowym filarem na wierzchołek południowy. Jeden z uczestników wyprawy wszedł samotnie (drogą polską) na Kangczendzengę Centralną. Wyprawa zdobyła też najwyższy wierzchołek masywu położonego w Himalajach Sikkimu. Stał na nim m.in. Viktor Groselj, który wszedł już na dziewięć ośmiotysięczników i ma szansę jako trzeci na świecie, po Włochu Reinholdzie Messnerze i Jerzym Kukuczce, skompletować "Koronę Himalajów".

W trakcie czwartego wejścia lawina zasypała dwójkę jugosłowiańskich wspinaczy. Obydwaj Marija Frantar (35 lat) i Jozef Rozmann (36 lat) ponieśli śmierć. Ten tragiczny wypadek spowodował przerwanie wyprawy i uniemożliwił Polkom przeprowadzenie ataku. Istnieje prawdopodobieństwo, że Wanda Rutkiewicz i Ewa Panajko-Pankiewicz pozostaną w bazie (5800 m) pod Kangczendzengą i spróbują zaatakować szczyt.

Baranowski drugi w 44 Wyścigu Pokoju

44 Wyścig Pokoju (tylko 9 etapów w Czechosłowacji i Polsce) wygrał kolarz sowiecki Wiktor Rjaksinski. Rewelacyjnie spisał się 19-letni Dariusz Baranowski, który zajął drugie miejsce - tylko 4 sek. za zwycięzcą. 23-letni Jacek Mickiewicz zajął piąte miejsce. Brożyna był 10, Piątek - 16, Czopek - 19, a Rajch - 59. Wasilij Dawidienko (ZSSR) wygrał trzy klasyfikacje: na najszczęśliwszego, na najaktywniejszego i na najlepszego górala.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Budapeszcie zmarł w wieku 81 lat słynny, niemal legendarny szermierz

węgierski Aldar Gerevich. Zdobył 7 złotych medali olimpijskich od 1932 roku do 1960 r.

156 tys. czytelników tygodnika "Sport-Bild" wzięło udział w głosowaniu na najlepszego piłkarza Niemiec. Pierwsze miejsce zajął Andreas Brehme, wyprzedzając Lothara Matthaeusa (oba Inter Mediolan). Sporo głosów oddano też na występujących w Niemczech obcokrajowców. Jan Furtok zajął w ankiecie 71 miejsce, a Andrzej Rudy znalazł się na 80 pozycji.

Panathinaikos pokonał w pierwszym finałowym meczu piłkarskiego Pucharu Grecji Athinaikos 3:0 (0:0). Jedną z bramek zdobył z karnego Krzysztof Warzycha.

Nepalski przewodnik górski Ang Rita Sherp ustanowił niecodzienny rekord po raz 6 wspinając się na najwyższy szczyt świata - Mount Everest (8848 m).

Amerykanka Lynn Jennings, 2-krotna mistrzyni świata w biegach przełajowych, wygrała w Waszyngtonie bieg uliczny na dystansie 8 km i pobiła rekord trasy. Startowała również Polka Wanda Panfil zajmując ósme miejsce.

W Genewie zakończył się pięcioletni wyścig Tour de Romandie, w którym startowało wielu znakomitych kolarzy zawodowych. Triumfował Szwajcar Tony Rominger, a Polak Zenon Jaskuła (Colnago-mg Boys-Animex) wywalczył dobrą siódmą pozycję (strata 4.06.).

W Austrii w pobliżu swej rodzinnej miejscowości St. Wolfgang poniósł śmierć w wypadku samochodowym 25-letni Rudolf Nierlich - trzykrotny mistrz świata w slalomie gigantycznym i slalomie w mistrzostwach świata w 1989 r. i w tegorocznych w Saalbach - Hinterglemm. Samochód, który prowadził Austriak wpadł na mokrej nawierzchni w poślizg i uderzył w restaurację. Nierlich zmarł w drodze do szpitala.

Nando (11) walczy o piłkę z graczem Manchesteru Lee Sharpe.

W "OBIEKTYWNYM" OPAKOWANIU

Czytane między wierszami straciło sens, odkąd cenzura zniesiona, a Polska wymazała przydomek "ludowa". Tak mi się wydawało. Trochę więcej czasu na przewertowanie od deski do deski, nie tylko przeczucanie, wydawanej w kraju prasy, zmusza jednakże do rewizji tego przekonania. Przyczem owo czytanie między wierszami dotyczy dziś całkiem czego innego niż dawniej: wychwytywania "postępowych" intencji; małych zdanków, rozmieszczonych dyskretnie w powodzi innych, niosących słuszną krytykę czy rozsądne propozycje. Zdań, nie bijących z pozorów w oczy, a mających wpoić w czytelnika przekonanie, że każdy krok dalej od okrągłego stołu, krok w autentyczną demokrację, to krok fałszywy lub przynajmniej niepożądany.

Nie, nie myślę tu o piśmidełku "Nie" Urbana, którego poziom, obliczony na gusta toporne i umysły z grubsza ciosane wcale nie czyni tego płodu "postępowo-lewicowej" dziennikarskiej orientacji mało szkodliwym - właśnie z racji adresata. Po czytałam sobie cierpliwie "Politykę", pismo o wyrobionej wśród inteligentnego czytelnika marce i na przyzwolonym poziomie, redagowane naprawdę dobrze. I oto zdanka wyłowione z numeru z 2 marca br. St. Kwiatkowski, dyrektor Ośrodka Badań Opinii GKF Polonia, w dużym elaboracie Syndrom władzy najpierw udaje naiwnego: "W licznych analizach socjologicznych zastanawiano się... dlaczego wśród opowiadających się za Stanisławem Tymiąskim byli ludzie o lewicowych poglądach, co przecież powinni byli wybierać Włodzimierza Cimoszewicza"? Odpowiedź na to głębokie pytanie znalazłby, gdyby poczytał "Po-

litykę" dwa czy trzy strony dalej:

"lewica (jeżeli już daje się tak nazywać) nie wywodząca się z PZPR, unika jak ognia jej spadkobierców".

Cytat pochodzi z tekstu traktującego o OPZZ. Tenże tekst charakteryzuje również "lewicowy" elektorat Tymiańskiego, poprzez obraz OPZZ: "Niecywilizowana lewica, która gwałtownie powstrzymuje przemiany, a jednocześnie żąda natchmiastowych pozytywnych skutków tychże". Zaś co do charakteru kierowanych przez Miodowicza związków nie pozostawia czytelnikowi najmniejszych złudzeń: "Wszelkie zapewnienia liderów OPZZ-u o braniu pod uwagę przede wszystkim dobra państwa dyktowane są głównie regułami polityki. Celem nadrzędnym, długofalowym OPZZ, Ruchu Ludzi Pracy, SdRP jest przynajmniej podzielenie się rzeczywistą władzą z "Solidarnością", a zarazem osłabienie jej mitu i wpływów w społeczeństwie. Reszta to dyplomacja".

Mimo to autor bardzo troska się o przetrwanie tego generalsko-wroniego tworu. Zalecając mu co prawda stopniowe odpolitycznianie się. Jakież jednak efekty, pomijając propagandowe mydlenie oczu, mogą przynieść namowy typu "miły wilku, przestań gustować w owieczkach z bacowego stada, przerzuć się na baranki cukrowe?".

Baczyński i Podemski, w tekście zatroskanym o image Wałęsy (tekst jest długi) piszą tak: "Znaczna część opinii publicznej źle przyjęła fakt niezaproszenia na oficjalne uroczystości przekazującego urząd poprzedniego prezydenta Wojciecha Jarużelskiego. Ten afront wobec wczorajszego lojalnego partnera był demonstracją małoduszności, w naszej

tradycji niegodnej zwyczajów". Lecz czyż obaj zatroskani o dobre maniere panowie zapomnieli, że Wałęsa przejmował urząd z rąk prezydenta rządu emigracyjnego, który to rząd był symbolem przetrwania niepodległej Rzeczypospolitej? Gdzież w ceremonii inaugurującej III Rzeczpospolitą miejsce na wspominki o peerele, z jego zarządami panującymi z mocodawstwa Kremla?

Doprawdy, nie chcę się czeplić. Tylko że "Polityka" naszpikowana jest, w ciekawych skądinąd, analitycznych tekstach, podobnymi "nie-winnymi" passusami. Wszelko dobre, co pozwala staremu poprzerastać w nowe; może nawet nie od razu je zadusić, ale mocno się w nim usadowić, żeby zmunifikować okrągłostołowe układy. "Przy wprowadzaniu rygorów gospodarczych i silnym oporze przeciw nim każdy sojusznik jest dobry" - to znów Kwiatkowski. W intencji, by na ex-nomenklaturę przestano patrzeć jak na nią właśnie; wobec nieistnienia PZPR traktować ją należy - to już Urban w "Nie" - jak "ludzi luźnych".

Pisze "Polityka" o "milionach ludzi niezarażonych bakcylem Solidarności" (paskudna to zaraza, lecz cóż, WRON-le nie udało się jej wytepić). Piórem KTT natrzasa się z krytyki peerelowskiej telewizji, bo wszak "telewizja i radio przez długie lata należały do apanaży rządu, którymi komuna posługiwała się - jak powszechnie wiadomo - celem oghupiania, oklamywania i deprawowania narodu m.in. przy pomocy Kabaretu Starszych Panów, teatru Hanuszkiewicza, Turniejów Miast i Małżeństwa Doskonałego". Kąśliwy ironista liczy widać na bardzo krótką pamięć czytelników, na to, że nie ostały się w

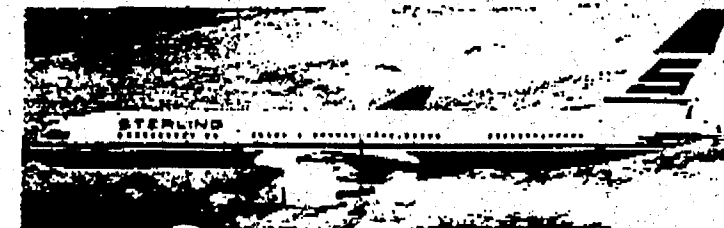
niej załgane dzienniki, seriale sławiące bohaterskich oficerów milicji czy programy w typie osławionych w roku 1981 reportaży Samitowskiego, który starał się uszargać działaczy olsztyńskiej Solidarności, broniąc jednocześnie sekretarza KW, który wzorem większości nomenklaturowców mylił kieszeń państwową ze swoją własną.

Nad tekstem sprawozdania ze Zjazdu Solidarności wielkimi czcionkami taka oto sentencja-motto. "W kuluarach Zjazdu komentowano, że to wybryk historii: naukowca wybrano liderem związkowym, a robotnika - prezydentem". No cóż, lewicowcy powinni się cieszyć, że przynajmniej jedna tradycja PRL-u - robotnik na czele państwa - została utrzymana. W listach do redakcji Wiktor Woroszyński protestuje przeciw wyrywaniu z jego publikacji zdań i ustawianiu ich w kontekście mającym zdeprecjonować Włodzimierza Wysockiego. I doprawdy, felleton Jerzego Waldorffa robi w tym mełanzu wrażenie zaplątanego z innej wydawniczej planety.

Wówczas, kiedy była moda na gierkowskie "Polak potrafi", "Polityka" wyszukiwała tzw. ludzi sukcesu czy tylko ludzi dobrej roboty, którzy dostawali po łapach; jednych i drugich nie brakło przecież w PRL. Dziś nastawia się na prezentację ludzi z pretensjami. Słuszni; są tacy. W sumie kierunkowi ideowemu "Polityki" trudno się dziwić, spojrzawszy na stopkę pisma ze składem redakcji. Ludzie, którzy odeszli na znak protestu w stanie wojennym, do "Polityki" nie powrócili.

Czy to wszystko, co napisane, ma znaczyć, że nie należy obecnie czytać "Polityki", bądź twierdzić, że nie jest ona pismem ciekawym, na dobrym poziomie, dobrze redagowanym? Ależ skądże! Oddając sprawiedliwość walorom, nie zawadzi tylko wiedzieć, czytając, z kim ma się do czynienia. Czytać warto, ba, należy jak najczęściej i to pism rozmaitych kierunków, używając jedynie własnego rozumu do wyrabiania sobie własnych opinii. Tym się właśnie różni Polska od PRL, że jedynie słusznych, obowiązujących poglądów w niej nie ma.

KAROLINA JANKOWSKA

STERLING

UWAGA SPECJALNA LETNIA SPRZEDAŻ

TORONTO - ŚWINOUJŚCIE \$ 699 + Tax
TORONTO - WARSZAWA \$ 499 + Tax

ODLOT W DNIU 23.06.91
POWRÓT DNIA 21.07.91

PO BLIŻSZE INFORMACJE I REZERWACJĘ DZWOŃ:
(800) 268-9049; lub (416) 882-5475

POL - CAN - COLOR

SABINA & JERZY
JAWORSKI

TEL: (416) 790-1899

TORONTO

CANADA

* ŚLUBY
* PORTRETY
* REKLAMA
* REPORTAŻE

* WEDDINGS
* PORTRAITS
* ADVERTISING
* REPORTAGE

NEGOCJATOR DOSKONAŁY

Nawet w Polsce czytają już światowy bestseller R. Fishera i W. Uhry "Dochodząc do TAK". Przekładu tej znakomitej książki o sztuce negocjacji dokonał dr. Robert Rządca, z którym wywiad przeprowadziła niedawno "Kobieta i Życie". Można tam znaleźć dobre rady z tłumaczonej książki, którą cytujemy poniżej.

Trzeba jednak powiedzieć jasno, że doświadczenia prowadzenia negocjacji nie dają się zastosować w każdej dziedzinie konfliktu. Trudno spierać się skutecznie o sprawy zasadnicze, gdy rozmówcy wierzą w odwieczne wartości i tam, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskami niepodzielnymi. Dlatego nie jest możliwa negocjacja w takich sprawach jak aborcja czy życie, emigracja czy pozostanie w kraju, wybór takiej czy innej drogi życiowej. Możemy jedynie negocjować warunki, które mogą umożliwić stronie przeciwnej zmianę jej zasadniczej decyzji i rezygnację z wyznawanych wartości.

W wolnym świecie większość transakcji opiera się o obopólną zgodę. Negocjujemy praktycznie od dzieciństwa do ustalonych granic, co najlepiej wyraża rodzicielskie powiedzonko "My way or Hwy", że nie żyjemy w świecie idealnym. przypomina określenie "Where the books stops". Negocjujemy więc z rodzeństwem, żoną, teściową, z pracodawcą trzymając się reguł gry. Oto niektóre z nich:

- Zawsze w negocjacjach powinna nam przyświecać opowieść o dwu siostrach spierających się o pomarańczę. Kiedy wreszcie zgodziły się podzielić pomarańczę po połowie, jedna z nich wzięła swoją część, zjadła owoc i wyrzuciła skórkę, a druga wyrzuciła miąższ i dodała skórkę do ciasta. Zbyt wiele negocjacji kończy się połową pomarańczy dla każdej ze stron, zamiast całym owocem dla jednej i całą skórką dla drugiej.

- Kto nie przemyśli starannie - co zrobi, gdy nie uda mu się osiągnąć porozumienia - negocjuje z zamkniętymi oczami. Tkwi w pułapce i nie ma wielkiego pola manewru. Druga strona zorientuje się, że nie możemy wstać od stołu, i wykorzysta to.

- Wygrywają ci, którzy przystępują do rozmów dobrze przygotowani. Znają położenie drugiej strony, jej słabe i mocne punkty.

- Nie warto być na każdym kroku mądrzejszym od partnerów, a w każdym razie nie należy tego manifestować. Zbyt silna przewaga wzbudzi podejrzliwość. Ludzie wolą wówczas zrezygnować z interesu w obawie, że negocjacje z kimś mocnym mogą im przynieść tylko straty.

- Osoba, która dużo mówi wcale nie musi być dobrym negocjatorem. W potoku słów łatwo zdradzić zbyt wiele, a w dodatku można sprawić wrażenie osoby niezdyscyplinowanej i chaotycznej.
- Jeśli to jest tylko możliwe - zgadzaj się chętnie z argumentami. Potakuj. Druga strona poczuje się zobowiązana do podobnej wspaniałości.

- Jeżeli ktoś stosuje nieuczciwe chwytaki, należy mu o tym mówić wprost, ale uprzejmie.

- Nie rań miłości własnej przeciwnika. Nie podkreślaj jego potknięć, błędów. Jeśli mijają się z faktami, zwróć mu uwagę w formie, która go nie ośmieszy. To bardzo ważne. Ludzie często trwają przy swoich "twardych" stanowiskach nie dlatego, że propozycja jest nie do przyjęcia, lecz dla "zachowania twarzy".

- Już na początku rozmowy podkreślaj wspólnotę interesów. Zaproponuj strategię współpracy, a nie walki. Negocjacje od razu staną się łatwiejsze i będą prowadzone w lepszej atmosferze.

- Staraj się zrozumieć przeciwnika. Pytaj siebie - dlaczego tak pos-

ępuje, dlaczego właśnie tego chce? Ludzie uważają na ogół, że ci, którzy potrafią zrozumieć, są inteligentni i sympatyczni. Chętniej potem słuchają opinii kogoś, kto zrobił takte właśnie wrażenie.

- Chcesz, aby wzięło pod uwagę twoje interesy? Wyłumacz jasno, na czym one polegają. To budzi zaufanie. Ukrywanie prawdziwych intencji wywołuje wzmogoną czujność i rozmówcy cały wysiłek skupiają na pytaniu: "O co tu naprawdę chodzi?".

- To nieprawda, że na początku należy stawiać maksymalne wymagania i stopniowo "spuszczać z tonu". Druga strona na widok nierealnych oczekiwań może zrezygnować z rozmowy, a jeśli wytrwa, to okaże się, że straciliśmy mnóstwo czasu i energii na ustalenie faktu, czy porozumienie jest w ogóle możliwe.

- Negocjacje nie są polowaniem. Patrz na nie, jak na uprawę roli. Uprawiaj dobre wzajemne stosunki, a w końcu zbierzesz plony. Bardzo często ludzie robią interesy z kimś, kogo po prostu lubią.

PEDANCIK

23 maja, CZWARTEK
Dezyderiusza, Iwony
24 maja, PIĄTEK
Joanny, Zuzanny
25 maja, SOBOTA
Borysława, Grzegorza, Urbana
26 maja, NIEDZIELA
Eweliny, Filipa, Pauliny
27 maja, PONIEDZIAŁEK
Magdaleny, Jana, Radowida
28 maja, WTOREK
Augustyna, Jaromira
29 maja, ŚRODA
Magdaleny, Teodozji

PIETRUSZECZKA

Czy może być coś bardziej pospolitego od pietruszki? A jednak na tym kontynencie nie bardzo docenia się jej odżywcze wartości. Konia z rzędem temu kto wskaże kilka dużych sklepów, które nie sprzedają pietruszki dla ozdoby, a nie jak w Europie z korzeniem! Pietruszka zdobi się talerze. Ładnie wygląda ta o marszczonych listkach (curly leaf). Ale cóż z tego, gdy ozdoba pozostaje niezjedzona? Tutejszy savoir vivre powiada, że można zjadać wszystko co jest na talerzu, a więc np. pomidorka. Ale jak jeść garść pietruszki? I co, przeżuwać jak krowa?

Tymczasem z pospolitą pietruszką należy postępować z należytym szacunkiem. Rudolph Fritz Weiss, niemiecki król zielarzy określa ją jako główne ziele lecznicze. Pietruszka jest jedną z pierwszych roślin ogrodowych wschodzących wiosną. Dla Żydów od wieków symbolizowała nowe życie. Dla Greków pietruszka była jednak symbolem nieszczęścia. Wierzono, na przykład, że jakikolwiek kontakt z tym zieleciem przed bitwą źle wróży żołnierzowi. W mitologii greckiej pietruszka wchodzi z krwi Ofeltesa zabitego przez węża. Strożytni Grecy siali pietruszkę na grobach i z czasem stała się rośliną szacowną. Po wiekach wieńcami z pietruszki dekorowano atletów. W końcu stała się rośliną zwycięzców.

Do Średniowiecza wkroczyła

pietruszką jako zły i dobry omen. Czasami uważana wręcz za diabelskie ziele. Miała przynosić nieszczęście temu, co ją uprawiał. Aby tego uniknąć siano pietruszkę w Wielki Piątek.

Rzymianie podawali wywar z korzenia pietruszki epileptykom i jako środek odwadniający. Po ucztach przeżuwali listki dla odświeżenia oddechu. To właśnie stąd pietruszka dziś łąduje jako ozdoba na talerzach. We włoskich restauracjach można zaobserwować dostojne przeżuwanie po obiedzie zielonego dezodorantu. Od XVI wieku zaczęła się na dobre kariera pietruszki. Gotowaną w winie podawano chorym na serce i dusznicę bolesną, na artretyzm. Zielarz angielski Culpaper zalecał siekana pietruszkę jako okłady na stany zapalne oka i sutek (przy karmieniu).

W amerykańskim XIX-wiecznym przewodniku lekarskim United States Pharmacopoeia pietruszka występuje jako środek moczopędny, odwadniający. Olej pietruszkowy tzw. apiol podawano jako środek wymiotny, a także jako środek wywołujący poronienie. Toksyczność apiolu była zadziwiająco wysoka. Co za dużo, jak widać, to niezdrowo.

Korzenie, liście i nasiona pietruszki zawierają ten olej, który działa odwadniająco, a toż kolei działa leczniczo przy wysokim ciśnieniu krwi, choć trwają wciąż badania w celu potwierdzenia tej właściwości. (Na wszelki wypadek kobiety w ciąży i karmiące nie powinny z pietruszką przesadzać).

Potwierdziło się naukowo to, co wiedzieli już starożytni Rzymianie. Pietruszka ma najwięcej ze wszystkich roślin chlorofilu. Jest to aktywny składnik wszelkich dezodorantów oddechu stosowany np. w tabletkach Cloettes.

Podobnie ze sprawami kobiecymi. Rzeczywiście olej pietruszki działa pobudzająco na skurcze macicy. W ZSSR wprowadzono w klinikach położniczych preparat o nazwie Supetin, który w 85% jest po prostu sokiem z pietruszki. Działa jak krowiówka, przyspieszając skurcze po-

rodowe. Kobiety we wcześniejszych stadiach ciąży nie powinny jednak zażywać zagęszczonych preparatów pietruszkowych.

Ostatnie badania potwierdzają, że można wykorzystać działanie odwadniające pietruszki dla leczenia stanów przedmiesiączkowych (PMS). W badaniach, opublikowanych w Journal of Allergy and Clinical Immunology pojawia się pietruszka jako środek łagodzący skutki alergii, gorączki.

Zielarze zalecają 1 łyżeczkę suszonych liści na szklanek gotującej wody. 10-minutowe zaparzenie. Może to więc dobrodziejstwo, choć są i inne opinie:

Jednak diabelskie ziele mówią plantatorzy pietruszki. Niektórzy cierpią na uczulenie, bóle głowy, egzemę. Może się więc nam zdarzyć uczulenie na pietruszkę jak na każdą inną roślinę czy substancję.

Ale skoro nie jesteście, możemy siać. Od wiosny do jesieni. Z nasion wyrasta przez sześć tygodni. Do zbiorów nadaje się, gdy urosnie na 20 cm. Pietruszka jest tania. Jest to więc raczej ogródkowo-doniczkowe hobby, a nie gospodarza konieczność. Chociaż ostatnio można wyczytać w kanadyjskiej prasie, że recesja skłania coraz więcej właścicieli trawników do ich przekopania na rzecz warzywnika.

TRUTH OR DARE

Toronto w jakimś sensie uatrakcyjniało film Madonny, choć z pewnością nie na tyle, by uznać go za interesujący. Madonna zresztą znakomicie wyczuła pikantność całego zdarzenia i poświęciła mu 10-minutową sekwencję, co z mojego (i torontońskiej policji) punktu widzenia też było niejaką przesadą.

Pozwola Państwo, że dla niewtajemniczonych streszczę krótko ów incydent. Otóż 29 maja 1990 roku w SkyDome, na godzinę przed rozpoczęciem kolejnego koncertu Madonny będącego częścią światowej tury *Blond Ambition*, pojawiło się w kulisach sceny dwóch policjantów, którzy oświadczyli managerom wiewiska, iż są tutaj po to, by sprawdzić na ile uzasadnione są skargi niektórych widzów wstrząśniętych wulgarnością i obscenicznością pewnych fragmentów występu Madonny. Z filmu wynika nieprawdziwa konkluzja, że dla piosenkarki była to sytuacja "być albo nie być", że policjanci mianowicie grozili jej przerwaniem koncertu i (lub) zaarrestowaniem (jak twierdzi dzisiaj rzecznik torontońskiej policji, ani jedno ani też drugie w ogóle nie wchodziło w rachubę).

Madonna nawet przez moment nie rozważała jakiegokolwiek zmiany w swoim repertuarze, wyglądała przy tym bardziej na rozbawioną niż rozłoszczoną, co oczywiście było jedyną słuszną reakcją na niedorzeczne obłecje torontończyków. Najwyraźniej jednak jej złość rosła w miarę upływu czasu, bowiem w trakcie przedwystępowej modlitwy (tak, tak - Madonna i jej ekipa zawsze się modlą, albo raczej ona się modli, a reszta słucha, przed każdym wyjściem na scenę) prosiła Boga, by zechciał zmienić mentalność torontończyków jako że w obecnej postaci Toronto jest niczym innym jak sied-

liskiem faszystów. W następnym kadrze widzimy Madonnę podążającą w kierunku sceny w szpalerze obojętnych policjantów, co w zamierzeniu realizatorów miało zapewne nasuwać skojarzenie z rzymskimi chrześcijanami wiedzionymi na pożarcie lwom.

Oczywiście Madonny nikt nie pożarł, ani nawet nie wygwizdał, po-

mimo, że wykonała w całej okazałości swój popisowy numer "Like A Virgin", gdzie - jak twierdzili torontońscy purytanie - symuluje masturbację i francuski seks.

Ta w sumie bezkompromisowość Madonny w odmowie nagłęcia się do wzorów zupełnie nie przystających do dzisiejszych czasów to jedynie pozytywna rzecz, którą można o jej charakterze powiedzieć bazując na wrażeniach wyniesionych z filmu. Jest to bodaj najbardziej zasadnicza refleksja jaką "Truth Or Dare" w nas pozostawia, a którą i ja chciałbym tutaj wyeksponować: Madonna jako artystka uprawiająca pewien rodzaj sztuki jest niewątpliwie fascynująca

i niepowtarzalna, natomiast Madonnę jako określony typ osobowości, człowieka, wreszcie pracodawcy po prostu trudno strawić.

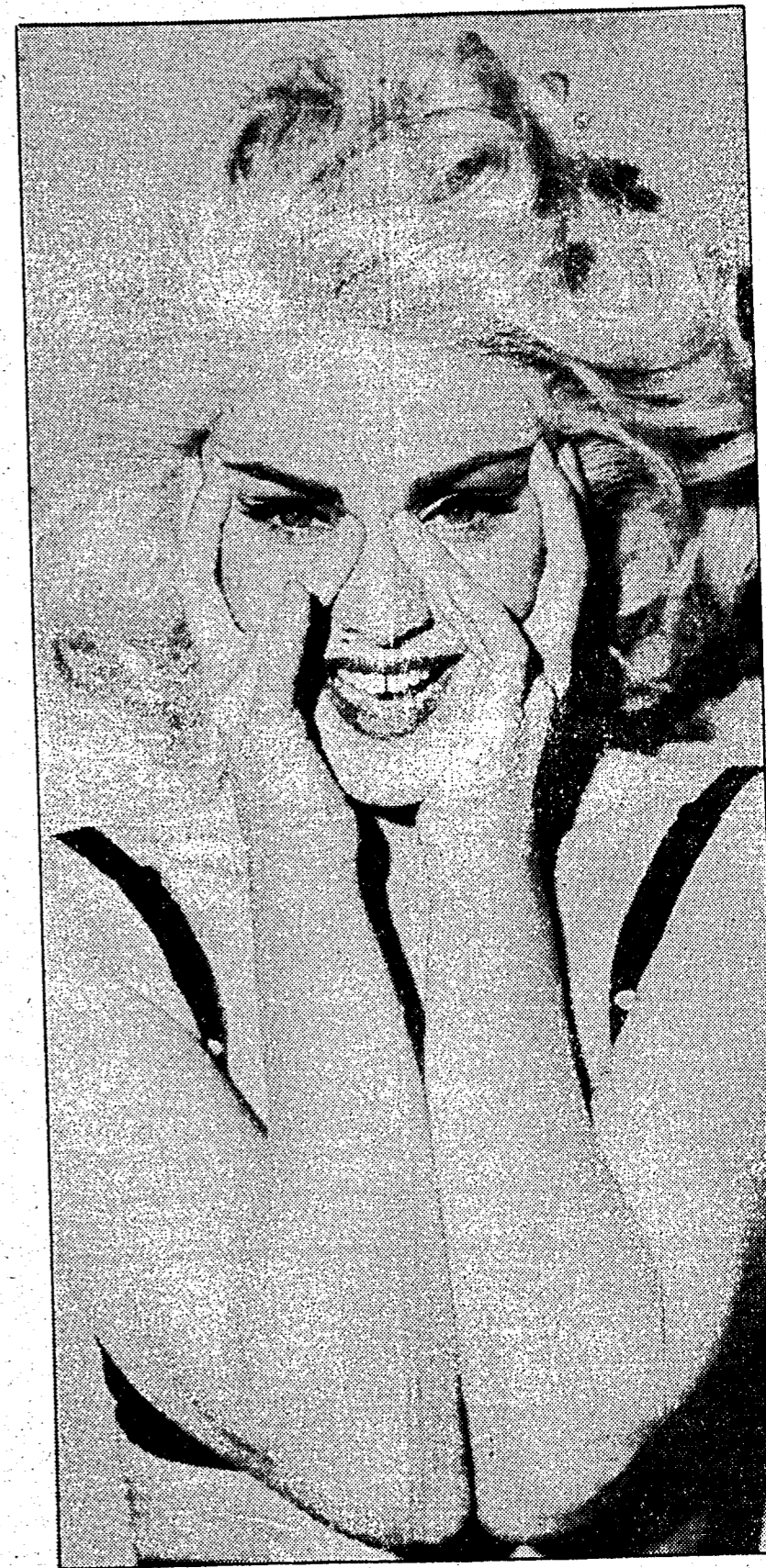
Kto wie, być może taka, a nie inna koncepcja zrobienia tego filmu jest najbardziej dziwnym wykwitem ekstrawagancji Madonny. Skoro bowiem uważa się ją za niezwykle zdolnego manipulatora (szczególnie mass-mediów) i osobę doskonale zorientowaną w show businessie, jak mogła dopuścić do nakręcenia czegoś co niszczy, a w najlepszym razie poważnie kaleczy jej wizerunek gwiazdy?

Naturalnie wszystko co znajdujemy w "Truth Or Dare" kręci się wokół Madonny i to jest zrozumiałe: w końcu to o niej film i ona za niego płaci. Rzecz jednak w tym, że ma ona w tym filmie partnerów, mniej lub bardziej świadomych swojego udziału, których traktuje jak barachło, nie wyłączając Kevina Costnera, Warrena Beatty, szkolnej przyjaciółki, brata, ojca i nieboszczki mamy. Wszyscy oni są nudni, zboczeni, niekompetentni i w ogóle do niczego, nawet jeśli należą do gromady zachwyconych Madonną. Nie mam pojęcia, czemu nienawidzi ona wszystkich dookoła, czemu wszystkim gardzi. Najłatwiej byłoby to uzasadnić narcyzmem, ale i to w gruncie rzeczy odpada, bo przecież można w filmie znaleźć i takie sceny, w których Madonna degradowuje samą siebie.

Irytuje także techniczny aspekt "Truth Or Dare". Choć jest to efekt ukrytej kamery (inna sprawa, czy rzeczywiście była ona ukryta) ciężko dzisiaj oglądać film beznadziejnie oświetlony z niezrozumiałym bełkotem.

Rekapitulując uważam, że ten film został zrobiony chyba trochę za wcześnie, że Madonna zbyt wcześnie obnażyła prawdę o sobie. Parafrazując tytuł jej filmu, szokuje w nim jedynie "dare", natomiast "truth" musi napawać niesmakiem.

JANUSZ PIETRUS

NERWICE

W poprzednich odcinkach usiłowałem przedstawić jak Sedlak, genialny polski uczyony, rozumie życie i rozwój. Usiłowałem także przedstawić, jak ja zrozumiałem sedlakovską bioplazmę i korzyści, które mogą wynikać, gdy wiedza ta wejdzie w fazę praktycznych zastosowań. Dziś NERWICE, tzw. "CZYNNOŚCIOWE" CIERPIENIE.

Dzięki odkryciu Sedlaka, obecnie rozumiemy, że stan zddrowia, to nie tylko prawidłowa budowa organizmu, czy organizmu, to nie tylko nie występowanie zmian strukturalnych, anatomicznych, ale to także prawidłowa czynność, czynność bioplazmatyczna całego organizmu. Przyjrzyjmy się zdrowemu, bardzo zdrowemu człowiekowi, np. kosmonaucie, który znalazł się w niezwykle trudnych warunkach i przez 4 dni i nocę nie spał. Czy to jest człowiek zdrowy? Jego serce, wątroba, mięśnie, kości są zdrowe. Tętno, ciśnienie krwi, wydzielanie śliny i procesy trawienia są bardzo zdrowe, a mimo to nie może on normalnie funkcjonować. Ma wyczerpane zapasy energii i dopóki nie zregeneruje ich zdrowym snem, tak długo nie odzyska swojej sprawności psychofizycznej. Są oczywiście środki chemiczne (np. narkotyki!), które przedłużają czas funkcjonowania bez snu, ale odbywa się to kosztem rezerw komórkowych. Środki te działają tak jak podrasowanie silnika. Pozwalają wydobyć więcej energii z komórki, ale skraca to jej żywotność, zużywa ją, przyspiesza jej starzenie się i umieranie. Tak także działa alkohol, w końcu także narkotyki. Nasz kosmonauta więc, choć bardzo, bardzo zdrowy, jest niezdolny do normalnego funkcjonowania, bo jest po prostu wyczerpany niewyspaniem. Do czasów Sedlaka nauka

mówiła w takim wypadku "Są to zaburzenia czynnościowe". CO TO SĄ ZABURZENIA CZYNNOŚCIOWE?

Oznacza to, iż zdrowy anatomicznie organizm nie funkcjonuje prawidłowo, gdyż występują tam zaburzenia funkcji nie wynikające ze zmian anatomicznych.

W XVI wieku brytyjski lekarz i uczyony Cullen stwierdził, że pacjent może cierpieć na różne dolegliwości ze strony narządu, np. serca, lub całego układu np. przewodu pokarmowego, mimo tego iż z lekarskiego punktu widzenia narząd ten jest zdrowy. Taki stan nazwał nerwicą. Tak to rozpoczęła się ponad 400-letnia historia "choroby bez choroby", cierpień, często bardzo silnych, na które badania lekarskie nie znajdowały wytłumaczenia. CZY MOŻE POMÓC PSYCHOLOGIA?

Dużo nowego wniosła do tej problematyki psychologia. Dostarczyła także metod zmniejszania cierpienia, np. psychoterapia indywidualna, grupowa, socjoterapia, ruch humanizacji pracy, humanizacji różnych instytucji społecznych takich jak wojsko, więzienie, sądownictwo, wymiar sprawiedliwości, szkolnictwo różnych szczebli itd. Nauka ta nie odpowiedziała jednak na podstawowe pytanie: czemu boli zdrowy narząd? Mało tego. Czemu może boleć narząd, który w ogóle nie ma unerwienia czuciowego, np. płuca? Taka sytuacja w nauce stworzyła korzystne warunki do powstania wielu sposobów tzw. "nienaukowego", pozamedycznego pomagania. Kolekcja tych metod przekracza 300.

NIE MA PRÓZNI MIĘDZY STRUKTURĄ A FUNKCJĄ. Dzięki odkryciom Sedlaka próżnia pomiędzy "strukturą a czynnością" została zabudowana. Bioplazma jest to "rozrzedzona struktura". Może budować

ciało stałe. Zawiera bowiem wszystkie elementarne cząsteczki materii. Może wpływać na funkcjonowanie narządów dwoma drogami: informacyjną i energetyczną. Jest ona bowiem zarówno potężnym akumulatorem energii, bankiem informacji, receptorem informacji i "lekiem informacyjnym" (p. odc. nr 4). Zdrowy anatomicznie, strukturalnie narząd źle funkcjonuje, jeśli dostaje albo zły program informacyjny albo niedostateczny dopływ energii, albo jedno i drugie. Przykładem złego dopływu informacji jest np. taki stan, kiedy serce dostaje drogą nerwową lub inną, sygnały do tego, by kurczyło się 100 razy na minutę, podczas gdy zapotrzebowanie organizmu jest tylko na 70 uderzeń na minutę. Pacjent wtedy cierpi, lekarz go uspokaja: "pańskie serce jest zdrowe, to tylko nerwica". Albo inny przykład: człowiek cierpi z powodu bólów żołądka. Akupunkturzysta rozpoznaje blok energetyczny. Prosty zabieg z igłami lub bez, który polega na skierowaniu energii krążącej w kanałach energetycznych człowieka na właściwe tory likwiduje dolegliwości. Zabieg ten ma na celu doprowadzenie do stanu równowagi energetycznej. Narząd bowiem cierpi zarówno wtedy, gdy człowiek jest zupełnie zdrowy anatomicznie. Ta prawda znana jest w Chinach od 6000 lat. Sedlak nadał jej nową treść, naukową, zharmonizowaną z współczesną medycyną.

CDN

DR WIKTOR BODNAR

Pomagamy osobom z problemami alkoholowymi, nerwicowymi i otyłością

HOLISTYCZNE CENTRUM ROZWOJU

TEL. 530-1069

WITAMINY DLA ZDROWIA WITAMINA E - witamina młodości

Witamina E została odkryta w 1922 roku przez dr. Evansa i Bishopa, którzy znaleźli w kielkach pszenicznych substancję niezbędną do normalnego rozmnażania się szczurów. Substancja ta otrzymała nazwę tokoferol, nazwę pochodzącą z języka greckiego, tokos (rodzenie) i phero (nosić). Jak sama nazwa wskazuje witamina E jest witaminą płodności, jest między innymi niezbędna do wytwarzania plemników, oraz prawidłowej czynności jajników. Witamina ta uczestniczy w procesach utleniania tkankowego, zapobiega między innymi starzeniu. Wpływa na metabolizm naszych mięśni. Jako jeden z leków, skuteczna jest w leczeniu bolesnych skurczów w łydkach. Dawki jej muszą być kontrolowane przez lekarza. Witamina E jest obecna w kilku formach, z których najbardziej aktywna jest alfa tokoferol.

Kilkanaście lat temu witaminę E stosowano w przypadkach dolegliwości serca, głównie przy chorobie wieńcowej. Obecnie ze względu na właściwości utleniające tej witaminy stawia się ją w grupie witamin takich jak C, czy też B-karoten mających pewne znaczenie w zabezpieczeniu przeciw chorobom nowotworowym. Ostatnie badania naukowe nad procesami nowotworowymi wskazują na pewne znaczenie witaminy E w leczeniu łagodnych nowotworów piersi.

Objawy niedoboru witaminy nie są dokładnie określone. Brak jej powoduje zmiany w mięśniach, osłabienie mięśni, poronienia u kobiet, bezpłodność u mężczyzn, nadciśnienie i miażdżycę tętnic. Witaminę E stosuje się również zewnętrznie w leczeniu ran i skórnych obrażeń.

Gdzie możemy znaleźć witaminę E?

Jest ona obecna w ziarnach, w kielkach zbożowych, we wszystkich liściastych jarzynach, głównie szpinaku i brokułach, rzeżusze, sałacie. Więcej witaminy E zawierają ciemne jarzyny liściaste, aniżeli korzenie roślin, lub owoce o jasnym kolorze. Procesy oczyszczania ziaren zbożowych, bielenie mąki, zamrożone warzywa lub w puszcze tracą witaminę E. Mimo, że witamina ta może być zniszczona w wysokiej temperaturze, na przykład podczas smażenia, zwykle gotowanie nie niszczy jej prawie wcale. Z olejów, tylko bawełniany, z nasion bawełny, olej palmowy i olej z kielków pszenicznych zawierają wystarczającą ilość witaminy E.

Najlepiej przyswajają się witaminę E, biorąc ją na 30 minut do pół godziny przed posiłkiem. Nie należy też zażywać żadnego leku z żelazem, gdyż unieczynnia się wtedy tokoferol, aktywny czynnik tej witaminy.

Tokoferol występuje tylko w roślinach. Zwierzęta nie syntetyzują go. Zdrowi ludzie nie wydają witaminy E ze swojego organizmu, nadmiar jej ulega zniszczeniu w tkankach człowieka.

WITAMINA K

Kolejna witamina K jest najlepszym środkiem doustnym zwiększającym krzepliwość krwi. Nieodporna na gotowanie, rozpuszcza się w oleju, eterze i spirytusie. Jest ona częściowo syntetyzowana w jelitach, tak że ludzie biorący antybiotyki, lub leki z grupy sulfonamidów mogą cierpieć na niedobory tej witaminy, ponieważ leki te niszczą florę bakteryjną w jelitach.

Czasami może dojść do niedoboru tej witaminy, co objawia się trudnym gojeniem ran, skaleczeń, niedokrwistością, zapaleniem żył i innymi objawami.

W jakich pokarmach znajduje się ta witamina? Duże ilości witaminy K zespołu K są w lucernie, liściach pokrzywy, kapuście i szpinaku, poza tym jest jej sporo w wątrobie i orzechach włoskich.

Na zakończenie tego cyklu witaminowego przypomnę, że do utrzymania kondycji fizycznej, psychicznej i w ogóle dobrego zdrowia niezbędne są witaminy. Powinny to być witaminy pochodzące z naturalnych źródeł: z roślin i zwierząt, są one bowiem najlepiej przez nas przyswajane. Witaminy syntetyczne natomiast mogą być stosowane głównie w przypadkach ostrych stanów chorobowych.

DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

IMIGRACJA

Pytanie: W ostatnich tygodniach przedstawia Pani dość "czarno" sytuację Polaków starających się o stały pobyt w Kanadzie różnymi drogami. Czy to jest naprawdę tak źle?

Odpowiedź: Nie. Zawsze jest jakieś wyjście. Dotychczas wszystkim radziłam iść na zwłokę. Ci, którzy przetrzymali i się nie "dali", mają obecnie znacznie lepsze szanse na "wygranie".

Pytanie: Co Pani teraz radzi?

Odpowiedź: Teraz namawiam do "działalności". Przedtem rzeczywiście wyglądało na to, że nie ma szans. Ze względu na to, że "wszyscy" przeciągali sprawy (nie tylko Polacy), rząd nareszcie widzi, że nie pozbędzie się tego "problemu". To nie znaczy, że nie trzeba dalej walczyć. Nie każda droga dla każdego jest odpowiednia. Nie każdy wygra.

Pytanie: Kto może się ubiegać o stały pobyt? Jaką drogą? Co można zrobić?

Odpowiedź: Szanse na pozostanie (i na szybsze załatwienie), istnieją dla następujących osób:

- 1 - "Refugee Backlog" (przyjazd przed 1.01.89);
- 2 - "Refugee Claimant" (przyjazd po 1.01.89);
- 3 - "Self-Exiled" (długi okres czekania);
- 4 - "27 Report" (wiza wygasła/złapani na pracy);
- 5 - Turysta.

Dla każdej grupy jest inne "wyjście". Podkreślam znowu, że nie każdy "wygra", bo każda osoba jest traktowana indywidualnie. Jest obecnie większa szansa na wygranie "humanitarnego pozostania" i przed i po nakazie wyjazdu z Kanady. Osoby nie mające rodziny w Kanadzie mają zwiększone szanse na otrzymanie "dokumentu selekcyjnego" do prowincji Quebec.

O najbardziej właściwej "drodze" można się dowiedzieć bezpłatnie w firmie "EMMAR E.E.C. Corp.", adres: 954 King St.W., Suite 301, Toronto, Ont. M6K 1E5. TEL. 345-9012.

Pytanie: Słyszy się o toczącej się sprawie sądowej w związku z fik-

cyjnym przedłużeniem programu "Self-Exiled".

Odpowiedź: Kto chce się dołączyć, może też się o tym dowiedzieć w w/w firmie.

Pytanie: Byłem na spotkaniu w Sheraton Centre 21 kwietnia. Obiecała Pani przysłać mi papiery dot. sprawy sądowej dla osób, które czekają na "interview" w Buffalo lub Detroit. Do dzisiaj nic nie otrzymałem. Czy Pani zapomniała?

Odpowiedź: Nie zapomniałam. Wszystkim, którzy zapisali się na liście zainteresowanych, wysłałam odpowiednie formularze. Bardzo dużo listów zwrócono mi pocztą, gdyż adresy były niepełne. Brakowało albo numeru apartamentu albo kodu pocztowego. Proszę się zgłosić do mnie do biura i wypełnimy dokumenty na miejscu.

Pytanie: Czy do akcji sądowej na rzecz polskich imigrantów mogą się zgłosić tylko mieszkańcy Toronto?

Odpowiedź: Nie. Do spółki weszło kilku adwokatów. Proszę się do mnie zgłosić. Podam nazwiska, adresy i telefony.

Pytanie: Przyjechałem do Kanady 10 lat temu. Chcę teraz złożyć podanie o "Old Age Pension". Zauważono, że jest błąd w dacie urodzenia na mojej kartce "Landed Immigrant". Nie chcą mi udzielić starczej pensji. Czy można coś zrobić?

Odpowiedź: Tak. Trzeba się zgłosić do biura imigracyjnego z prośbą o poprawienie błędu. Trzeba na to mieć jakieś dowody (np. metrykę urodzenia, paszporty, dokumenty szkolne, itd.). Trochę to potrwa, ale da się załatwić.

Pytanie: Mam podwójne obywatelstwo. Czy to jest legalne?

Odpowiedź: Każdy kraj ma swoje prawa. Kanada uznaje. Polska jest raczej skłonna uznawać tylko jedno obywatelstwo, ale jeszcze nie zdecydowała jakie zajmie stanowisko w tej sprawie. Trzeba śledzić gazety lub dowiadywać się w Konsulacie RP. Czasami jest lepiej mieć podwójne obywatelstwo, czasami nie. Napiszę więcej na ten temat w kolejnych numerach.

HANIA SOKOLSKA
766-4779

UWAGA POLSCY IMIGRANCY!

Centrum Pomocy Polskim Imigrantom przyjmuje nowe zapisy do klas jęz. angielskiego na poziomie podstawowym. Lekcje odbywają się w Domu Polskim - 206 Beverley St., Toronto, od poniedziałku do piątku w godz. 9 - 14:30 lub 10 - 14:30. Kurs wieczorny odbywa się w godz. od 19:00 - 21:00 w poniedziałki i środy. Program dostosowany do potrzeb osób starszych prowadzony jest w Wawel - Villa - 1926 Bloor Str. West w godz. 10 - 14:30 od pon. do piątku. Klasa popołudniowa w godz. od 15:00 - 18:00 z opieką dla dzieci w wieku przedszkolnym odbywa się 4 razy w tygodniu od pon. do czwartku w Bickford Centre, 777 Bloor St. W., w pokoju nr 306.

Udzielamy także informacji odnośnie kursów jęz. angielskiego na terenie całego miasta.

Christopher KUJVID - Koordynator kursów jęz. angielskiego przy Centrum Pomocy Polskim Imigrantom, tel. 979-9634, 979-9639

Zdjęcia: JERZY JAWORSKI

W dniu 12.05.91 r. odbyła się Akademia w 200 rocznicę Konstytucji 3 Maja w Jim Archdekin Recreation Center w Brampton. Zorganizowało je Stowarzyszenie Polskie w Brampton.

Akademii otworzyła prezes S.P. Elżbieta Rusiniak. 3-majowy referat wygłosił Witold Czerwiński.

Druga część spotkania była poświęcona przygotowaniu do wystawy Colabram 91, która odbędzie się 5, 6, 17 lipca br. w Jim Archdekin Recreation Center w Brampton. Pani Elżbieta podziękowała organizatorom za pomoc w organizacji ubiegłorocz-

nej wystawy i zwróciła się do zebranych o pomoc i udział w organizacji Colabram 91.

Całość spotkania została zakończona wspólnym obiadem. Należy podkreślić, że przebieg zebrania (akademii) miał charakter rodzinnej atmosfery, wśród zebranych była widoczna chęć do pracy społecznej. DANE: 1) Stowarzyszenie Polskie w Brampton powstało w 1987 r. Pierwszym prezesem i założycielem był p. Witold Czerwiński; 2) Obecny prezes p. Elżbieta Rusiniak piastuje funkcję od 1989 r.; 3) Przy S.P. w Brampton działa Koło Polek.

Horoskop tygodnia 23 - 29 maja

BARAŃ: 21 marca - 20 kwietnia
Sprawy tego tygodnia przybiorą nieco inny obrót niż tego oczekujesz. Nadchodzi moment, w którym wiele będzie zależało od tego jaką przyjmiesz metodę postępowania. Widok są dobre. Ważne będzie umiejętne współdziałanie z bliskim Ci kręgiem przyjaciół i kolegów. Przychylnie Koziorożce, ale z Rybami lepiej nie zaczynać. Dzień miły - wtorek, liczba - 5.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Spotkania i rozmowy, do których dojdzie w tych dniach, będą miały niebagatelne znaczenie dla dalszego toku niektórych spraw, których wagę docenisz dopiero po jakimś czasie. Staraj się patrzeć daleko-wzrocznie, ale nie polegaj na spekulacjach tylko na sensownym wyciągnięciu wniosków. Znak życzliwy - Waga, Rak nie ma dla Ciebie dobrego słowa. Dzień ważny - wtorek, liczba szczęśliwa - 3.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Nagromadzi się sporo obowiązków, niektóre niespodziewane, inne natomiast - chętnie przez Ciebie widziane. Duże znaczenie będzie miało ułożenie przez Ciebie kontaktów z ludźmi, z którymi przyjdzie Ci pracować. Przypomnij sobie co znaczy słowo lojalność, pomoże Ci to nie tylko w pracy. Rozejrzyj się za Bykdem, bo ten znak Ci sprzyja teraz, unikaj Bliźniąt. Dzień ważny - czwartek, liczba - 5.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
To, co Cię teraz czeka, przebiegnie dobrze, a Twoja osoba znajdzie się na pierwszym planie, bo sprawy, które będą się toczyć, przyjdą Ci łatwo. Efekty powinny przynieść dużo osobistej satysfakcji. Nie bez znaczenia będzie rola, którą w tej sytuacji odegra ktoś bliski. Nie każda Waga Ci sprzyja w ten sam sposób, ale na Raka możesz liczyć zawsze. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 2.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Tydzień przepełniony zajęciami, dodatkowymi terminami, których trzeba będzie dotrzymać. Miej oczy otwarte! Każda sytuacja, a nawet krótka rozmowa będą miały poważne znaczenie. Nie lękaj się, że finanse się poprawią, bo ani nie możesz liczyć na siebie, ani na partnera, natomiast oboje lubicie wydawać. Strzelec Cię lubi, natomiast Rak tylko manipuluje. Dzień ważny - sobota, liczba - 12.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Niektóre sprawy w tym tygodniu mogą nieoczekiwanie przybrać kształt nie wzbudzający Twojego zachwytu. Wystrzegaj się zbytnej nerwowości i napięć. Spokojnie i z wyczuciem sytuacji działaj taktownie, nie wciągając nikogo w te kłopoty. Wakacje zaplanowane? Ostatni dzwonek. Z pewnością Lew poci męskiej Ci pomoże, ale Barana unikaj. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 4.

WAGA: 23 września - 23 października
Mimo dobrych szans i dobrej atmosfery w kręgach, na których zależy Ci najbardziej, sytuacja może się nieoczekiwanie skomplikować. Nie będzie w tym Twojej winy. Czyjaś nieproszona ingerencja w Twoje sprawy może narobić więcej zamieszania niż przypuszczasz. Byk wprawi Cię w zdumienie. Nie licz na względy Raków w tym tygodniu. Dzień ważny - czwartek, liczba - 4.

SKORPION: 24 październ. - 22 listopada
Brak zrozumienia dla Twoich zamierzeń. Nie odbieraj tego jako niechętny do Ciebie stosunek. Przemysł, czy rzeczywiście wszystkie Twoje racje są trafne! Rozmowa z kimś zaprzyjaźnionym może sporo wyjaśnić. Warto więc cierpliwie wysłuchać, co ten ktoś ma Ci do powiedzenia. Byk Ci sprzyja, ale nie zadzieraj z Koziorożcem. Dzień ważny - niedziela, liczba szczęśliwa - 7.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Trzeba będzie podjąć w tych dniach decyzje w sprawie blisko Cię dotyczącej. Nie chowaj głowy w piasek. To niewiele pomoże. Zdecydowane wyjście naprzeciw trudnościom może okazać się bardzo korzystne. Wakacje za pasem, rób więc plany! Wodnik myśli o Tobie nieprzychylnie. Dzień ważny - sobota, liczba szczęśliwa - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Unikaj sytuacji konfliktowych! Nawet pozornie niegroźny spór może być początkiem kłopotliwych komplikacji. Staraj się więc przejść przez ten tydzień spokojnie, z łagodnym uśmiechem. Taka postawa ułatwi i pomoże ominąć niespodziewane rafa... W podróży - uważaj na każdą nową sprawę i sytuację. Bądź wyrozumiały dla Barana. Nie sprzyjają Ci Ryby. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 4.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Tydzień jest obiecujący. Niektóre sytuacje będą miały szanse rozwinąć się na Twoją korzyść. Potrzebna będzie przede wszystkim ochota do energicznego działania i pomysłowość. Nowe rozwiązania starych spraw przyniosą ciekawe kombinacje. Staraj się wszystko właściwie wykorzystywać. Sprzyja Rak. Unikaj Wagi. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 8.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Znane Ci sprawy, a jednak odbierzesz je jak nowe. W takiej dość zaskakującej atmosferze będzie przebiegał ten tydzień. Niby wszystko wiadomo, a przecież okaże się nietypowe, wręcz niespodziewane. Musisz w takiej sytuacji mieć wyostrożoną uwagę, by nie popełnić niezamierzonego błędu. Poparcie ze strony Lwa. Unikaj Koziorożca. Dzień ważny - piątek, liczba szczęśliwa - 8.

ECHO POLECA

Konsulat Generalny R.P. w Toronto zaprasza Polonię i wszystkich zainteresowanych na spotkanie z polskimi posłami i senatorami. Przedstawią Państwu aktualną sytuację społeczno-polityczną i gospodarczą Polski oraz odpowiadać będą na pytania.

W składzie oficjalnej delegacji polskiej na zaproszenie Parlamentu Kanady obecni będą: Olga Krzyżanowska - wicemarszałek Sejmu, Wojciech Sawicki - szef Kancelarii Senatu i wiceminister Finansów, senator Andrzej Celiński, poseł Jan Król, senator Krzysztof Kozłowski (b. minister spraw wewnętrznych) oraz Anna Szklennik - kierownik Biura Kontaktów Międzynarodowych Senatu i J. Stępiński - szef Kancelarii Sejmu.

Spotkanie (przy lampce wina) odbędzie się w Konsulacie Generalnym R.P., 2603 Lakeshore Blvd. West, Toronto, w **SOBOTĘ 1 CZERWCA 1991 r. o godz. 17:00.**

...

W dniu 6 CZERWCA o godz. 7:30 wieczorem odbędzie się w Auditorium Lakeshore Collegiate, 350 Kipling Ave. (Etobicoke) **FORUM NA TEMAT HISTORII SYSTEMU POLITYCZNEGO KANADY.** Odczyt w języku polskim wygłosi Senator **STANISŁAW HAJDASZ.**

Po przerwie na kawę, Senator będzie udzielał odpowiedzi na pytania uczestników FORUM.

Zadaniem FORUM jest zapoznanie nowo przybyłej Polonii z życiem politycznym Kanady.

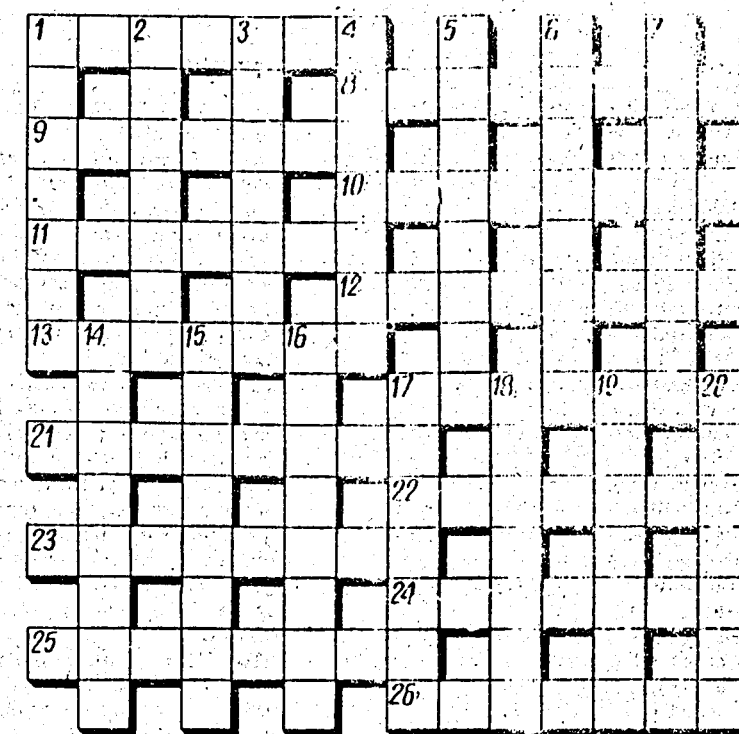
WSTĘP WOLNY

POZIOMO:

- 1 pokrywa Grenlandię i Antarktydę
- 8 region wyżynny na Lubelszczyźnie
- 9 do nosa
- 10 zasiada w sejmie
- 11 kraj z Lagos
- 12 brak miejsca, przestrzeni
- 13 straganiarz
- 17 ryś stepowy
- 21 kobieta ubiegająca się o coś
- 22 węgierskie morze
- 23 ... Zdrój, znane uzdrowisko w pobliżu Wałbrzycha
- 24 naczynie krwionośne
- 25 wyspiarskie państwo azjatyckie
- 26 atrakcja turystyczna na granicy USA i Kanady

PIONOWO:

- 1 rejestruje zużycie gazu, energii elektrycznej
- 2 tropikalny las
- 3 fantowa
- 4 ... chmur, jeden z wielu na Manhattanie
- 5 solenizantka z 12 stycznia
- 6 przedmałżeńska lub zdrowia psychicznego
- 7 mała jaskrawozielona żabka
- 14 prasowy rząd
- 15 orka
- 16 grafik rzeźbiący w płycie drewnianej lub metalowej
- 17 efekciarz, komediant
- 18 grasz w nią w kasynie
- 19 podczas okupacji znak Polski walczącej
- 20 duży, niezgrabny pojazd

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: przepowiednia, przepięknie, paramagnetyzm, rejestrator, okazjonalista, Słonim, izoterma, Zwirko, Hekabe (Hekuba), kombinat, opłata, akompaniament, półciężarówka, radiolatarnia, rekonstruktor, wypatroszenie.

PIONOWO: preria, repeta, kozica, pionun, adwent, Milicz, porto, różka, Masaj, Garin, Ertel, Ypres, miara, kołowrotek, zandr, ośmiornica, autochtoni, Isle, termobeton, kałym, brom, amper, obłęd, primo, nóżka, aorta, Erwin, trawa, apetyt, iloraz, lustro, Teresa, rukiew, ironia.

CIEKAWOSTKI

W miejscowości Anthon w stanie Iowa zmarł w wieku 98 lat Charlie Osborne, cierpiący od 1922 roku aż do 5 czerwca 1990 r. na nieustającą czkawkę. Lekarze nie potrafili go wyleczyć. Osborne wyznał nagrodę 10 tys. dol. dla tego kto go z tej dolegliwości wyleczy. Dostał czkawkę, gdy zabierał się do zarżnięcia świni. 5 czerwca ub. roku czkawka niespodziewanie ustąpiła.

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

Z AUTENTYCZNYCH WYPOWIEDZI ZNANYCH LUDZI

Motto I

"Nic się nie stało, ale wyciągnijmy z tego wnioski".

(Lech Wałęsa, Gdańsk, konferencja prasowa)

Być kobietą

"Być kobietą w realnym socjalizmie przekształconym w nierealny kapitalizm jest największą karą, jaką mogła nas spotkać".

(I. Konarska, "Trybuna")

Kura

"Trudno powiedzieć, czy długo jeszcze orzeł w koronie na ścianie będzie w stanie zastąpić przysłowiową kurę w garnku".

W. Pańkow

Diabły

"Kiedyś chodziło o woalkę, dziś już tylko o władzę, więc naturalne, że budzą się w ludziach wszystkie diabły".

Z. Bujak

POLAK NIE ZGINIE

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES (POLSKO-KANADYJSKIE BIURO USŁUG SOCJALNYCH),
1579 Bloor St.W. Toronto,
TEL. 533-9471; 533-9472

W ramach programu "ZDROWIE POLSKIEJ SPOLECZNOŚCI" Polish Canadian Community Services zaprasza jak każdej soboty do Howard Public School, 30 Marmaduke Park Ave., godz. 10:00 a.m., w pobliżu Roncesvalles Ave.

1) 25.05.1991. Działa aktualnie 400 systemów relaksacji i medytacji. Na co się zdecydować? Czym się kierować? Czego kiedy używać?

Wszyscy zainteresowani tą problematyką spotykają się na warsztatach Iwony Budzik "O TECHNIKACH TERAPEUTYCZNYCH - W JAKI SPOSÓB MOŻNA POPRAWIĆ SWOJE SAMOPOCZUCIE?".

3) 1.06.1991. Czy każdy emigrant musi mieć nerwicę? Czy nerwica jest chorobą? "Nerwica uszlachetnia i rozwija" - czy to żart, czy kpina? Na czym polega leczenie nerwicy?

Na te i inne pytania odpowiadają Anna Bator, psycholog i Wiktor Bodnar - "CZY MOŻNA SIĘ SAMEMU WYLECZYĆ Z NERWICY?".

2) 1.06.1991, sobota, 30 Marmaduke St., 1 p.

Jak wpływa stałe pole magnetyczne na żywy organizm? Czy warto nie rozstawać się z magnesami? Czy warto syplać na magnetycznym materacu? Czy magnesami można leczyć? Co? Na wszystkie te pytania odpowie Janusz GRABOWSKI, fizyk, gość z Calgary, w prelekcji nt. "MAGNETOTERAPIA. POLE MAGNETYCZNE W PROFILAKTYCE I LECZENIU".

3) 8.06.1991. Jeśli pozytywne nastawienie buduje zdrowie i szczęście, to co zrobić ze swoim negatywnym nastawieniem?, ze swoim gniewem,

złością, niechęcią? Jak sobie pomóc, gdy musimy być w sytuacji, której nie akceptujemy? I

Iwona Majewska da konkretne wskazówki w trakcie prelekcji: "JAK SOBIE RADZIĆ Z NEGATYWNYMI UCZUCIAMI?".

4) 15.06.1991. Jakimi etapami rozbudowuje się związek erotyczny? Czym charakteryzuje się związek dojrzały, czym niedojrzały? Jak się to bada? Co nauka może doradzać samotnym i zakochanym? Na te i inne pytania odpowie Bożena TUTAJ, psycholog w trakcie spotkania nt. "GRA EROTYCZNA JAKO TEMAT BADAŃ NAUKOWYCH".

W High School, Bishop Marrocco, koło stacji Dundas West, 1515 Bloor Str. skrzyżowanie z Dundas St.W., sala 226 odbędzie się 28.05.1991 o godz. 18:30 kolejne spotkanie Polsko-Kanadyjskiej Wszechnicy Naukowej.

1) Czy współczesna nauka rozumie zjawiska radiestezyjne i parapsychologiczne?

2) Adam WISNIOWIECKI: Praktyczne wykorzystanie metod radiestezyjnych i psychotronicznych.

3) Uroczyste zakończenie kursu.

4) Dyskusja nad planem pracy Polsko-Kanadyjskiej Wszechnicy Naukowej.

W tej samej sali 4.06.1991 o godz. 19:00 odbędzie się zebranie naukowe Polsko-Kanadyjskiej Wszechnicy Naukowej z cyklu "Wymiana własnych doświadczeń psychoterapeutycznych".

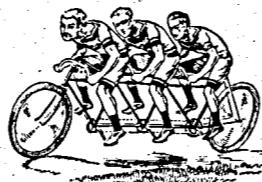
Dyskusja okrągłego stołu:

• Czemu bociąny się nie sprawdzają?

• Czy istnieje związek pomiędzy seksualnym wychowaniem w dzieciństwie, a późniejszym funkcjonowaniem damsko-męskim, trwałością rodziny, dorosłą nerwicowością? "SEKSUALNE WYCHOWANIE DZIECI".

Prowadzą: Wanda Kasprzycka, psycholog, seksuolog, Bożena Tutaj, psycholog.

Poradnia Rodzinna przy Polish Canadian Community Services informuje, iż aktualnie mogą uzyskać psychoterapię indywidualną i grupową osoby cierpiące z powodu nerwicy, uzależnienia od alkoholu, otyłości alimentarnej, trudności w przystosowaniu się, jak też wszyscy ci, którzy mają kłopoty i konflikty rodzinne. Osoby zainteresowane proszone są o kontakt. Telefon: 533-9471 albo 533-9472 lub o pozostawienie wiadomości na maszynie.

KOMUNIKAT

Wydział Oświaty Szkół Katolickich i Polish Canadian Community Services informują o prowadzeniu bezpłatnych, wieczorowych kursów. Proponujemy cztery rodzaje kursów:

1. Języka angielskiego: zajęcia odbywają się cztery razy w tygodniu, tj. poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, w godz. od 19:00 do 21:00.
2. T.O.E.F.L. - zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu, tj. poniedziałek i czwartek, w godz. od 19:00 do 21:00.

3. Języka angielskiego z elementami słownictwa medycznego; zajęcia odbywają się cztery razy w tygodniu, tj. poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, w godz. od 19:00 do 21:00.

Wszystkie w/w kursy odbywają się w Micheal Power St. Joseph High School (budynek St. Joseph), 5055 Dundas Str. West.

4. Kurs przygotowawczy do przystąpienia do egzaminu na obywatelstwo kanadyjskie.

W sprawie dodatkowych informacji i rejestracji proszę dzwonić pod numer 533-7491.

Kursy te są sponsorowane przez Polish Canadian Community Services. SERDECZNIE ZAPRASZAMY!

ŻYĆ NIE UMIERAĆ

UBEZPIECZENIA SAMOCHODOWE

Od czego zależy stawka ubezpieczenia samochodowego? Wydaje się, że ile firm ubezpieczeniowych i ilu agentów, tyle różnych stawek. Skąd się biorą te rozbieżności w cenach za polisę samochodową? Czasem nawet u tego samego brokera czy agenta, nawet w tej samej firmie ceny mogą być bardzo różne.

Ponadto chciałbym się dowiedzieć dlaczego, jeśli nie ma możliwości wystąpienia do sądu po odszkodowanie, mój agent w dalszym ciągu proponuje, żebym się ubezpieczył na milion dolarów. Co to mi da oprócz wyższej stawki za ubezpieczenie? Czy ubezpieczenie rządowe, takie jak np. w Albercie czy British Columbia będzie tańsze i korzystniejsze dla kierowców?

J.Z.

Ponieważ zadał mi Pan kilka pytań odpowiem na nie po kolei:

- Aby określić wysokość składki na ubezpieczenie samochodu brane jest pod uwagę wiele czynników np. wiek, płeć, stan cywilny (zróżnicowanie składki ze względu na płeć i stan cywilny jest brane pod uwagę tylko do 25 roku życia), ile lat ma się prawo jazdy, czy i ile ma się mandatów za przekroczenia przepisów w czasie jazdy, i jakiego rodzaju są te mandaty (mandaty za parkowanie nie są brane pod uwagę), ile czasu upłynęło od ostatniego wypadku, czy się jeździ do pracy czy tylko dla przyjemności, czy używa się samochodu w celach biznesowych, rodzaju i rocznika samochodu, czy są w domu inni kierowcy, którzy nie mają własnego samochodu i ubezpieczenia i czy są w wieku poniżej 25 lat, czy ukończyło się przepisowy kurs jazdy (25 godzin wykładów i 8 lub 10 godzin jazdy za kierownicą) oraz gdzie się mieszka i jeździ, itp., czyli

wszystkie informacje dotyczące prawdopodobieństwa wypadku, za który firma będzie musiała płacić.

Różnice terytorialne w składce ubezpieczeniowej są bardzo istotne. Np. kierowca, który prowadzi samochód np. 88 Taurus, jeździ dla przyjemności i nie miał wypadku w ciągu ostatnich sześciu lat, mieszkający w Toronto, zapłaci np. \$735.00 rocznie, jeśli mieszka np. w Peterborough zapłaci np. \$446.00 rocznie. Ponieważ każda z tych informacji ma wpływ na określenie wysokości składki. Zależnie od tego jak dokładnie jest wypełnione podanie o ubezpieczenie może mieć wpływ na wysokość składki w momencie zawierania umowy.

Należy jednak pamiętać, że pominięcie istotnych faktów może mieć wpływ na uznanie ważności ubezpieczenia, a co za tym idzie na wypłatę odszkodowania.

- Różnica w cenie między różnymi firmami ubezpieczeniowymi ma szereg przyczyn, najważniejsza z nich to bilans strat i zysków. Np. jeśli do danej firmy ubezpieczeniowej wpłynęło ze składek \$1,000,000, a firma wypłaciła \$900,000 jako odszkodowania, to zysk firmy wynosi w danym roku \$100,000 ... Jeśli w następnym roku (zakładając te same koszty na \$1,000,000 ze składek firma musiała wypłacić \$1,300,000 odszkodowań, to poniosła stratę \$300,000. Aby tę stratę wyrównać, musi podnieść wysokość składek i głównie różnica w bilansie zysków i strat jest przyczyną różnic w cenie między poszczególnymi firmami.

- Mimo że obecnie nie ma możliwości sądenia o odszkodowanie z każdego powodu, to w przypadku poważnych uszkodzeń ciała, czy utraty życia można w dalszym ciągu występować o odszkodowanie, dlatego ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej (liability) na milion

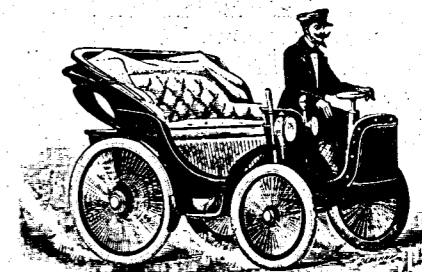
lub nawet dwa w dalszym ciągu ma sens.

- Jeśli chodzi o działanie jakiegokolwiek firmy ubezpieczeniowej, czy to prywatnej czy rządowej, musi być równowaga między wpływami ze składek a wypłatą za odszkodowania. Jeśli wypłaty będą przewyższały wpływy, w końcu ktoś za to będzie musiał zapłacić. Z tym, że rząd nie musi podnosić stawek ubezpieczeniowych. Może wyrównać brak poprzez podniesienie podatków i wtedy każdy z podatników będzie płacił za ubezpieczenia samochodowe niezależnie od tego czy prowadził samochód czy nie.

Na pytania dotyczące planowania finansowego, ubezpieczeń na życie, zdrowie, planów emerytalnych RRSP i RRIF, funduszy szkolnych RESP oraz funduszy inwestycyjnych Mutual Funds odpowiadam na łamach ECHA lub indywidualnie - tel.: (416) 740-7463 lub (416) 622-1115.

Redaguje:

HALINA BARANOWSKA
M.A. A.I.I.C.

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Guaranty)

• Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
• Konserwacja przeciwkorozyjna
• Większość napraw w 30 minut
Bezpłatna inspekcja
251-2203, po polsku 274-8229
Thruway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto

Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

Islington

CHRYSLER PLYMOUTH

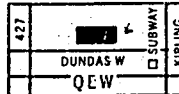
5476 Dundas Str. West, Islington, Ont. M9B 1B6

TEL. biuro: 239-3541, dom: 429-5494

ADAM MEDYNA

Sales & Leasing Consultant

Sprzedaz i leasing samochodów nowych i używanych
Golf, Dodge - Plymouth, samochody osobowe, vany, pick-ups

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. **ANDRZEJ BOGUCKI** **ANDRZEJ KOZIARSKI**

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców (przed lub tył) + części **\$49.99**   Wymiana oleju + filtra (do 5 litrów oleju) **\$24.99**

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway, Toronto, Ontario M8Z 1T8 **252-0226**

Najlepiej zadzwoń o silnik - używając

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

- naprawy powypadkowe
  - prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
  - Bezpłatne kosztorysy napraw
  - rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi • Holowanie
  - samochody zastępcze
  - Kompletnie malowanie
- TYLKO \$ 600

Południowe Etobicoke,
81 Shorncliffe Rd.,
TEL. (416) 239-7377

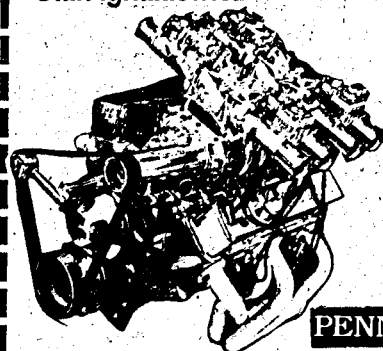
KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz 30 LAT PRAKTYKI Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjonalna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

TEL. 762-9523

codziennie od 10:00 po poł. i od 7:30 - 9:00 wiecz., we wtorki tylko od 10:00 - 2:30 po poł., soboty od 10:30-12:30 po poł.

OFERUJEMY:

- Konta czekowe - bezpłatne
- Konta oszczędnościowe
- Depozyty terminowe
- Pożyczki personalne
- Pożyczki "ciągłość kredytu"
- Pożyczki hipoteczne
- Czeki podróżne (Traveller's Cheques)
- Czeki gotówkowe (Money Orders Can.\$ US\$)
- Master Card
- Przyjmujemy opłaty za gaz, telefon oraz elektryczność

Otwarte codziennie od 10:00 do 2:30 po poł. wieczorem od 7:30 do 9:00 (bez wtorku), w soboty od 10:00 do 12:30

ZAPEWNIAMY MIŁĄ I SZYBKĄ OBSŁUGĘ
ZAPRASZAMY

ANTONI GROCHOWSKI

M. ARCH./M.R.A.I.C.

sutton group - north east real estate
AN INDEPENDENT MEMBER BROKER
305, 435 - 36 Street N.E.
Calgary, Alberta, Canada T2A 6K3
bus: (403) 272-0033 fax: (403) 273-3433
res: (403) 277-2222 or (403) 277-6464

Sales Associate

R.B. Holiday Travel Ltd.

1310 Dundas Street East, Suite 207
MISSISSAUGA, ONT. L4Y 2C1
TEL. 273-3238 FAX (416) 949-5606

REG 1839460

UWAGA! * **SPECIAL** * UWAGA!

JEDYNE BIURO KTÓRE OFERUJE NAJTAŃSZĄ SPECJALNĄ CENĘ

DO WARSZAWY	\$ 629.00
DO WIEDNIA 01 czerwca - 28 czerwca	\$ 619.00
20 czerwca - 15 sierpnia	\$ 759.00
16 sierpnia - 15 września	\$ 699.00
16 września - 31 października	\$ 699.00
DO PARYŻA Już od \$ 250.00 w jedną stronę	

PONADTO INTERESUJĄCE CENY DO WSZYSTKICH INNYCH KRAJÓW EUROPY ORAZ NA SŁONECZNE POŁUDNIE
Najtańsze ubezpieczenia dla przyjeżdżających i wyjeżdżających • paszporty • wizy • zaproszenia

BIURO PODRÓŻY

AUTORYZOWANY DEALER

SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES

A division of 547319 Ontario Ltd.

WORLD WIDE TRAVEL

331 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. Canada M6R 2M8
TEL. (416) 532-3042, 532-3794 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)
720 Burnhamthorpe Rd. W., Unit 17, Mississauga, Ont., Canada L5C 2R9
TEL. (416) 896-2832, Fax 273-5993 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)

Każdy klient kupujący bilet lotniczy o wartości powyżej \$500 może wysłać bezpłatnie paczkę morską o wadze do 10 kg do Polski lub innego kraju na świecie!

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła co tydzień regularnie kontenery z paczkami do Polski.

- BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW • PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT • ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
- WYSYLKA SAMOCHODÓW • SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

PACZKI DO POLSKI

LISTA TERENOWYCH PRZEDSTAWICIELI SAVE-O-WAY

Kitchener, Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel. 743-7653	Woodstock, Ont. Holy Cross Church 169 Ingersoll Rd. Tel. 539-1050	Delhi, Ont. Aleksander Bożek R.R. 1, Delhi Tel. 582-1058	Bramford, Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel. 753-7550	Mississauga, Ont. L4Y 4H4 POLMAR TRAVEL INC. 3615 Dixie Rd., Unit 11 Arkadiusz Grabara Tel. (416) 238-6683 Fax 238-9763
DANA PARCEL 55 Thornhill Dr. Guelph, Ont. N1H 8C7 Tel. 836-4672	Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Hamilton, Ont. Save-O-Way 747 Barton St. E. Tel. 545-6788	Thunder Bay, Ont. Frank Customs 519 Simson St. Tel. 622-3885	Sault Ste Marie, Ont. Edward Glowik 324 Whitney Ave. Tel. (705) 253-7240
				St. Catharines, Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych

CZESŁAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Burnhamthorpe Rd. E.			
Dixie Rd.	Havenwood Dr.	Fieldgate Dr.	Pagehurst Ave.
			1768

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

INCOME TAX RETURNS

Jan Popławski

Income tax consultant
Profesjonalna, tania,
szybka usługa
w domu Klienta
TEL. 455-7956

INCOME TAX

507-3545 Biuro
568-4768 24 godziny

JACEK REMBECKI
Rem-Tax
Service

WRÓŻENIE Z KART

Masz problem? Nie wiesz jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci wróżba z kart. TEL. 926-0270

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Splaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?
- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Halina Baranowska
MA, A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
Suite 625, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

TEL. 740-7463

MUTUAL FUNDS

Mutual of Omaha Insurance Company
na życie • biznesu

UBEZPIECZENIA dla odwiedzających
w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

NEW YORK LIFE
INSURANCE COMPANY
2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

- Planowanie finansowe i ubezpieczenia
- LIFE INSURANCE - na życie
  - DISABILITY - chorobowe
  - MORTGAGE - hipoteczne
  - GROUP, BUSINESS - handlowe
  - RRSP, ANNUITY - emerytury
  - VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515 Dcm: 858-0129

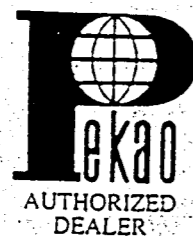
Andrzej
Krysiak

WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH -
100 dni TYLKO \$ 135.00
BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

185 Roncesvalles Ave. TEL.: 588 - 0039

AUTHORIZED DEALER

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont

TEL.: 531 - 4647

FAX: 531 - 2396

INSURANCE NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

Dr. JOLANTA
JASTRZEBSKA

LEKARZ OGÓLNY

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje w poniedziałki i czwartki w g. 10 - 18, wtorki, środy, piątki w g. 10 - 20, w soboty w g. 9 - 13 (Pierwsza i trzecia sobota miesiąca gabinet nieczynny)

TEL. 588-7878

2333 Dundas St. W. 404

Dr. WANDA HEMPEL

Lek. dentysta

TEL. 466-7777

Godz. przyjęć:
Poniedz. i piątek 10 - 18
Środa 12-19, sobota 9:30-14
696 Danforth Ave.

Suite 202

(stacja kolejki Pape)
AKCEPTUJEMY
DENTAL INSURANCE

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

SALES & LEASING

od 1.9%

FINANSOWANIE

lub RABAT do \$750

NA NIEKTÓRE

MODELE SAMOCHODÓW!

ARNOLD PENK jest przedstawicielem firmy sprzedającej samochody produkcji GENERAL MOTORS znajdującej się w tym samym miejscu od 1932 roku.

- Szeroki wybór nowych i używanych samochodów.
- Nowe samochody roczniki 1990/1991 posiadają gwarancję na wszystko przez 3 lata lub na 80 tys. km jak również bezpłatną gwarancję antykorozyjną na 6 lat lub 160.000 km.
- Bezpłatna klimatyzacja na niektóre modele.
- Na używane samochody można nabyć roczną lub dwuletnią gwarancję.

ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży i finansowaniu samochodów już od 20 lat. Jest jednym z najlepszych w Kanadzie w swej dziedzinie. Zwracając się do PENKA możesz liczyć na pomoc w znalezieniu najlepszego samochodu dla siebie i swojej rodziny.

ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna i finansowania samochodu: załatwiająca na miejscu sprzedaż, pożyczkę i pomoc w znalezieniu taniego ubezpieczenia.

Osobista opieka pana PENKA przez cały okres posiadania samochodu.

ARNOLD PENK został odznaczony przez G.M. jako GOLD SALESMAN. A także jest znany jako społecznik. Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować? Pamiętaj! Zakup samochodu jest poważną transakcją, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję.

Doświadczenie, wiedza i uczciwość jest podstawą biznesu ARNOLDA PENKA.

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski
Artysta- fotograf. Współpracownik ECHA
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

LOGO PROJEKT ZNAKU FIRMOWEGO (Graficzna kombinacja liter)

PIECZATKA (4 linijki) \$499 + GST PST

NAPIS NA SAMOCHÓD (40 samoprzyl. winyl. 4" liter-dowolny kolor)

5000 ulotek kolorowa farba biały papier

500 wizytówek (Logo, biały papier, kolorowa farba)

500 kopert (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

500 papierów listowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

100 rachunków bezkalkowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

100 formularzy do wycen bezkalkowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

200 nalepek adresowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)

Business Starter Special

761 9659

Master Printing Inc., 2965 dundas St. W. Fax 761 1933 8AM-6PM M-F

**NIE DAJ SIĘ
RECESJI I
BEZROBOCIU!**

Pracuj w domu. 200 firm
oferuje prace chałupnicze.
Po pełną listę prześlij \$5 +
znanek.

PUMEX INT'L, Dept.
E41, 3-2511 Lauzon Rd.
WINDSOR, ON. N8T 2Z5

JEŚLI chcesz poznać
szczęśliwą, 23-letnią dziew-
czynę z Polski, a Twoim
pragnieniem jest być
szczęśliwym, napisz i wyślij
zdjęcie:
GRAZYNA SZYMCZAK
62-609 Morzyczyn
Koninski, Poland

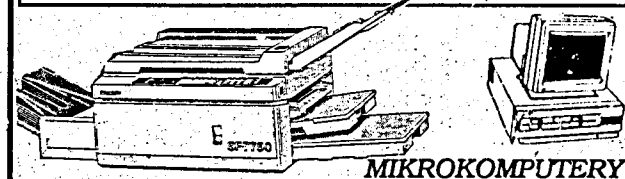
170-181
ŚWIEŻO przybyły szuka
kandydatki na żonę, prze-
bywającej stale w Kanadzie.
Warunki do uzgodnienia.
Proszę dzwonić wieczorem
TEL: 740-6751

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobe)
FAX 890-6092

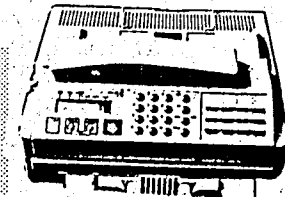
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobe)
FAX 890-6092

Oferujemy pełny wybór telefonów przenośnych i samochodowych najlepszych światowych firm!

- 5-letnia gwarancja na wybrane modele
- gwarantowane najlepsze ceny i serwis
- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe (Trade in)
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

CANTEL APPROVED AGENT

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

... przychodzi z pomocą każdemu, kto ma problemy z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat
KRYSZTOF PREOBRZEŃSKI

dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA

MICHAEL CZUMA ASSOCIATES

Oferuje doświadczenie i efektywną pomoc w sprawach **KARNYCH**

- Prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwym (impaired driving)
- Napaści (assaults) • Kradzież (theft)
- oraz we wszelkich sprawach podlegających kodeksowi karnemu, włączając sprawy sądowe i apelacje na wszystkich szczeblach sądownictwa

Mec. Michał Czuma, L.L.B.

599 - 5799

481 University Ave., Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9

SOUTH ETOBICOKE COMMUNITY LEGAL SERVICES

udziela porad prawnych po polsku, wyłącznie w czwartki od godz. 14:00 do 16:00 dla osób mogących wykazać się niskimi dochodami

- sprawy emigracyjne • problemy z właścicielami domów • sprawy związane z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek społeczny i rodzinny • emerytura

Usługi przysługują jedynie mieszkańcom Południowego Etobicoke
TEL. 252-7218
2970 Lakeshore Blvd.W. # 303 (Blisko Islington)

PROFESSIONAL RESUME WRITING
Piszę resume i cover letter. Przygotowuję do interview.
EWA DUBISKA
TEL. 925-8128

PROFESSIONALNE PRZYGOTOWANIE RESUME, OFICJALNYCH URZĘDOWYCH PISM, WYPELNIANIE WSZELKIEGO RODZAJU PODAN I APLIKACJI (np. na pobyt stały) PO BARDZO PRZYSTĘPNYCH CENACH.
TEL.: 251-1800
codziennie po godz. 19:30, w soboty od godz. 10:00-16:00 lub proszę zostawić wiadomość na maszynie

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia

Nazwa towaru	Jednostka	Ilość	C\$	Razem
Pomarańcze.....	1 kg	..... @	2.90 =	.....
Cytryny.....	1 kg	..... @	2.90 =	.....
Grejpfruty.....	1 kg	..... @	2.90 =	.....
Banany.....	1 kg	..... @	3.40 =	.....
Mandarynki *.....	1 kg	..... @	3.40 =	.....
Ananas.....	1 szt.	..... @	2.90 =	.....
Orzech kokosowy.....	1 szt.	..... @	2.90 =	.....
Kiwi.....	1 szt.	..... @	0.80 =	.....
Czekolada orzechowa	100 g	..... @	1.30 =	.....
Czekolada mleczna.....	100 g	..... @	1.30 =	.....
Czekolada gorzka.....	100 g	..... @	1.30 =	.....
Guma do żucia 20szt	125 g	..... @	1.80 =	.....
Chalwa.....	1 kg	..... @	11.20 =	.....
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	..... @	2.40 =	.....
Kawa ziarnista.....	250 g	..... @	4.00 =	.....
Kawa Nescafe.....	100 g	..... @	4.40 =	.....
Herbata syпка.....	250 g	..... @	4.80 =	.....
Herbata ekspresowa	100 szt.	..... @	4.80 =	.....
Czekolada w proszku	800 g	..... @	6.40 =	.....
Rodzynki.....	250 g	..... @	1.60 =	.....
Figi.....	200 g	..... @	2.20 =	.....
Migdały.....	200 g	..... @	2.20 =	.....
Wiórki kokosowe.....	200 g	..... @	2.20 =	.....
Pasta "Nutella"	450 g	..... @	3.20 =	.....
Kabanosy.....	1 kg	..... @	12.00 =	.....
Poledwica wedzona.....	1 kg	..... @	14.00 =	.....
Baleron.....	1 kg	..... @	12.00 =	.....
Szynka w puszcze.....	454 g	..... @	4.80 =	.....
Szynka mielona.....	340 g	..... @	2.60 =	.....
Dostawa do domu i ubezpieczenie			C\$ 5.50	
Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....				

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca : .....
Adres : .....
Odbiorca : .....
Adres : .....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

"PANI JADWIGA" Polski Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka klasyczna

STUDIO ANKA
Anka Czudec
photographer
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Lech Prusiński
NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ
W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie —niezależnie od ich obecnego statusu—że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

CHWALIŚZ TAX & BUSINESS CONSULTING INC.
\$ KORPORACJE \$ PROFESJONALIŚCI \$ OSOBY INDYWIDUALNE
26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3
\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii odpisów podatkowych
\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym technikom planowania podatkowego
\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych odpisów
Zdaj się na fachowe i dyskretne usługi firmy Piotra Chwalisza
\$ Stosujemy przepisy prawa podatkowego na korzyść Klienta!
\$ NIE ZWLEKAJ - ZADZWOŃ DZISIAJ!
TEL. (416) 233 - 2804 FAX: (416) 233 - 3583
\$ PROWADZENIE KSIĄG \$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAŃ
NR 181 • 23 - 29 MAJA 91

Con/cept
100
Advance
Real Estate Ltd.

SPRZEDAŻ • KUPNO
• WYCENA
FINANSOWANIE
NIERUCHOMOŚCI

BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ

TYLKO \$285 tys. - 3-piętrowy triplex,
dochód \$33,600 rocznie, Bloor-Keel St.
Blisko High Park.

**HENRY
A. RASTON**

Biuro: 534-9246 Dom: 767-4022
1655 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A6

LAUER

465 PHILLIP STREET
WATERLOO, ONTARIO
N2L 6C7

REALTY LTD. REALTOR

MARIOLA BRODA

oferuje usługi w okręgu Kitchener, Waterloo
• KUPNO-SPRZEDAŻ • WYCENA NIERUCHOMOŚCI
• POMOC W FINANSOWANIU
Dom. (519) 725-1821 Biuro (519) 746-8086

METRO TORONTO

Sprzedż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

- Rathburn/Weest Mall - budynek apartamentowy. Dochód roczny \$51,400. Cena wywoławcza \$559,000.
- Kipling/Rathburn - 3,400 sq ft. 4-letni murowany dom. Cena \$569,000.
- Davenport Rd. - 4 sypialnie, 3 kuchnie, 2 łazienki. Cena \$194,000.
- Eglinton/Scarlett Rd. - luksusowy 3-sypialniowy (condo-penthouse). Zredukowany z \$199,900 na \$179,000.
- Dixie Ave. - pięknie, nowocześnie wykończony, murowany dom, 3 sypialnie, 2 kuchnie, 3 łazienki plus wykończona piwnica, z osobnym wejściem i możliwością wynajmu. Zredukowany do \$239,000.
- Evans Ave. - duży murowany dom (wybudowany na zamówienie właściciela), 12 pokoi, podwójny garaż, parking na 8 samochodów. Cena \$386,500.
- Dundas/Hurontario - condo w centrum Mississauga. 2 sypialnie, 2 łazienki, pralnia. Cena \$159,000.
- Znacomie prosperujący - znany polski sklep, z pełnym wyposażeniem, możliwością własnej produkcji. TYLKO \$ 30,000 wpłaty wymagane.

MIESZKASZ W PÓLNO-CNO-ZACHODNIM
TORONTO?
SZUKASZ LEKARZA Z EUROPEJSKIM
PODEJŚCIEM, GOTOWEGO TEŻ ODWIEDZIĆ
CIĘ W DOMU?

Przychodnia lekarska w północnym Etobicoke informuje,
że jest obecnie otwarta w dogodnych godzinach -
pon. - piątek od 2 po poł. do 7 po poł. (z wyjątkiem środy).
Rozumiemy po polsku, mówimy po czesku i słowacku.
TEL. 741-2930, 964 Albion Rd. (blisko Islington)
DR. JAROSŁAW POLASEK

Żle sypiasz, masz bóle głowy,
może Twoje mieszkanie jest w strefie działania
Izw. żył wodnych?
USŁUGI RADIESTEZYJNE, ZABEZPIECZANIE MIESZKAN
PRZED SZKODLIWYM PROMIENIOWANIEM
TEL. 926-0270

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:
zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia,
komputerowa analiza diety

Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.
Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St.W.,
Toronto, Ontario M6P 1A6
TEL. 534-0050

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist

Usługi w języku polskim.

Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy,
zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i
indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychoso-
matyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie,
leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)
Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale. Ont. M2N 3B4.

DR. TERESA MIRECKA

DERMATOLOG Z POLSKI

Uprzejmie informuje o otwarciu gabinetu
kosmetyki leczniczej i elektrolizy
w Mississauga

2155 Cawthra Rd. (pomiędzy Queensway i Q.E.W.)
TEL. 949-8461

Lepiej z mądrym stracić...

Czy wiesz, że w zeszłym roku nasza Credit Union straciła grube tysiące dolarów?
W jaki sposób? Oto wszyscy pożyczkobiorcy otrzymali ekstra 2% rabatu od wpłaconych
odsetek za pożyczki. Oznacza to, że zapłacili mniej, niż było uzgodnione. Oznacza to,
że zapłacili o wiele mniej niż gdzie indziej.

Jeżeli planujesz podróż do Europy, zakup domu lub samochodu - zrób to mądrze.
Zapłać mniej i zaoszczędź. Trudno, my stracimy jeszcze raz.

Lepiej z mądrym stracić...

ST. STANISLAUS - ST. CASIMIR'S
POLISH PARISHES CREDIT UNION LIMITED

220 Roncesvalles Ave., Toronto Telefon: (416) 537-2181

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

CENY KONKURENCYJNE

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

WRÓŻKA
ANBIA

Dzięki darowi intuicji
pomoże Ci w rozwiązaniu
Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość
• teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

NR 181 • 23 - 29 MAJA 91

PRACA

POTRZEBNA pani do opieki nad 1 1/2-letnim dzieckiem z zamieszkaniem we wspólnym pokoju na miejscu od 30 maja. Serdeczna, spokojna, lubiąca dzieci, cierpliwa znajduje miły i spokojny dom i rodzinna atmosfera. TEL. 633-4469 po 6 wiecz. 181-183

POTRZEBNA młoda dziewczyna z doświadczeniem w pracy fizycznej do sprzątnięcia w motelu. TEL. 251-6351

181-183 SZUKAM kobiety do pracy w mieszkaniu 2 osób, musi umieć gotować i mieć stały pobyt. TEL. 486-1966

181-183 LIVE in housekeeper, speaking a little bit English. TEL. 731-7609

181-183 DLA pomysłów i aktywnych osób - możliwość dodatkowego dochodu bez inwestycji, sprzedaży i ryzyka. TEL. 245-5063

181-183 FRANCHISE. Żywność. Inwestycja \$1600-2700 - bez księgowości. TEL. 748-7900 Ryszard

181-183 STALY dochód. Nie ma sprzedaży, inwestycji, SIN konieczny. Marta. TEL. 964-0733

181-183 MARKETING katalogowy, ale bez sprzedawania, bardzo prosty i przystępny program. SIN konieczny. Barbara. TEL. 633-1625

181-183 ODSTĄPIĆ adresy firm zatrudniające chłupników. Po informacji przysyłaj opłaconą swrotną kopertę i \$10 w banknocie. P.O.Box 43. Kitchener, Ont. N2G 3W9

181-183 JESTEŚ na unemployment lub welfare? Nie nie tracisz, nie nie inwestujesz. Spróbuj zbudować własny biznes! Pomoc gwarantowana. TEL. 925-2535 Janusz

181-183 NIE TRACĄC NIC możesz uzyskać dochody przekraczające Twoje oczekiwania. To proste. Wprowadź. TEL. 480-0136 od g. 15 - 19.

181-183 ELEKTRYCY - kurs na licencję prowadzony po polsku i po angielsku. Duża szansa na dobrą pracę. TEL. 252-0224

181-183 POSIADANIE własnej firmy - oferujemy 3-miesięczny kurs (wzrostowy) w jęz. polskim obejmujący: prawo podatkowe, import-eksport i przepisy celny, raporty finansowe, połączki rządowe na rozpoznanie firmy, marketing i reklama, kupowanie i sprzedaż istniejących interesów, problemy prawne prowadzenia firmy. TEL. 252-0224

181-183 POTRZEBNY tokarz i frezser z praktyką i SIN. TEL. 452-0485

181-183 TECHNOLOG żywienia z pobytem stałym poszukuje pracy. Stefania. TEL. 321-3697 po godz. 18.

181-183 KOBIETA z pobytem stałym poszukuje pracy od godz. 17 i na weekendy. TEL. 321-3697 po godz. 18.

181-183 POSPRZĄTAM domek, apartament lub zaopiekuję się osobą starszą przez cały tydzień. Nina. TEL. 321-3697 po godz. 18.

181-183 POSZUKUJĘ pracy - cały lub pół etatu, SIN, samochód, podstawowy angielski, licencja taksówkarza, 3 i pół roku doświadczenia w rozwodzeniu i sprzedaży piernicy. Dobra znajomość Toronto i poł. Ontario. TEL. 661-7641

181-183

WSZYSTKIE DROBNE OGŁOSZENIA
dotyczące pracy, mieszkań i sprzedaży są bezpłatne 2-3-krotnie
Przyjmujemy je do wtorku, do g. 5 po poł.
Proszę dzwonić 747-6034 i zostawić dokładną treść ogłoszenia na maszynie, powtórzyć nr telefonu

MŁODA kobieta, SIN, angielski, poszukuje pracy. TEL. 482-0090

181-183 TOKARZ z 10-letnim doświadczeniem zawodowym, posiadający SIN poszukuje pracy. Eugeniusz. TEL. (519) 894-8670

181-183 MŁODY mężczyzna 26 lat poszukuje pracy na wakacje. Posiada SIN, doskonały angielski i prawo jazdy. Mikolaj. TEL. 510-1275

181-183 MŁODY, 25 lat, kanadyjskie prawo jazdy, szuka jakiegokolwiek pracy. Może być poza granicami Toronto. TEL. 516-0360 Bogdan

181-183 OFERUJĘ swoje sprawdzone usługi w zakresie sprzątnięcia bloków mieszkalnych, biur, gabinetów, sal, zakładów produkcyjnych. Cindrella Clining Service. TEL. 480-0136 w godz. 15-19

181-183 KOBIETA poszukuje pracy. TEL. 855-5055

181-183 POSZUKUJĘ jakiegokolwiek pracy. SIN, samochód. TEL. 503-3615 Mirek

181-183 ELEKTRYK, SIN, doświadczenie na kanadyjskich budowach szuka pracy. TEL. 259-8280 Piotr

181-183 UŁOŻĘ płytkami łazienkę, tanio. TEL. 516-0360 Bogdan

181-183 POSZUKUJĘ pracy od wczesnych godzin rannych do popołudnia w kuchni, sprzątnięcie, itp. TEL. 624-0343 wieczorem

181-183 MALARZ z wieloletnim doświadczeniem posiadający SIN, poszukuje pracy. Witold. TEL. 422-9715

181-183 SZUKAM pracy, mieszkam w Mississauga, Dundas i Hurontario. Dana. TEL. 279-4743

181-183 ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolica Dundas i Hurontario. TEL. 279-4743

181-183 SZUKAM pracy na drugą zmianę. Andrzej. TEL. 769-7495

180-182 MALOWANIE - solidnie i tanio. Olaf. TEL. 266-9638

180-182 MŁODY mężczyzna poszukuje pracy. Kuba. TEL. 293-2719

180-182 POSZUKUJĘ pracy w sadownictwie bądź w chmielarstwie, posiadam doświadczenie. Kazik. TEL. (416) 535-1836

180-182 ŚLUSARZ, spawacz, SIN, samochód, podstawowy angielski poszukuje pracy. TEL. 503-8757

180-182 ASYSTENTKA dentystyczna poszukuje pracy. Angielski, SIN, Barbara. TEL. 621-6320

180-182 POSZUKUJĘ pracy przy sprzątnięciu domów i mieszkań. Znam rosyjski i podstawowy angielski. TEL. 667-1321

180-182 MĘŻCZYZNA 32 lata, zamieszkała w Mississauga poszukuje partnera lub partnerki do gry w tenisa, najchętniej przed południem. TEL. 275-4145

180-182

POSZUKUJĘ opiekunki do dzieci w zamian za mieszkanie TEL. 270-2015

180-182 POTRZEBNA dochodząca opiekunka do 5-letniego chłopca, 5 dni w tygodniu, okolica Victoria Park i St. Claire. TEL. 752-9644

180-182 PANI w wieku 55-65 potrzebna do pracy jako opiekunka i towarzysząca do życia dla starszej osoby po 70. Praca w Montrealu z zamieszkaniem. Legalny pobyt. \$1000 miesięcznie. Montreal - TEL. 323-9194

180-182 POTRZEBNA pani do prowadzenia domu z zamieszkaniem. Mieszkamy w domu z lasem, sadem i ogródkiem, niedaleko Aurory. Mam 2 dziewczynki, które chodzą do szkoły. Wynagrodzenie \$500 miesięcznie, mieszkanie i wyżywienie. TEL. 293-2719 Ania

180-182 POTRZEBNA osoba do opieki nad dziećmi i pracy domowej z zamieszkaniem. Podstawowy angielski wymagany. Prawo jazdy mile widziane. TEL. 640-4094

180-182 JEŚLI umiesz czytać i chcesz pracować w domu, zadzwoń! TEL. 667-0504

180-182 POSZUKUJĘ osoby do pracy z samochodem, 5 razy w tygodniu po 2 godziny dziennie. TEL. 278-8608

180-182 PROPOZYCJA działalności finansowej. Może być jako praca na part time. Nie ma sprzedaży, obrotu towarów, czy inwestycji. TEL. 323-0458

180-182 PRACA \$350 tygodniowo w domu. Podstawowy angielski przydatny. Proszę przesłać kopertę zaadresowaną na siebie do: G.A. Enterprises Milton Mall, Box 23068, Milton, Ont. L0T 5B4

180-182 DLA osób poważnie zainteresowanych uzyskaniem dodatkowego dochodu - 500, 1000, 2000 dol. Wymagany SIN, angielski, samochód. TEL. 748-1911

180-182 JEŻELI interesuje cię zarobienie dodatkowych kilku dolarów, a posiadasz SIN - zadzwoń! (519) 743-4249

180-182 MĘŻCZYZNA poszukuje jakiegokolwiek pracy, może być w rzeźni. TEL. 538-4388 po g. 16 Krzysztof

180-182 MĘŻCZYZNA poszukuje pracy. TEL. 653-4285

180-182 NOWO przybyły inżynier mechanik poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 661-5023

180-182 MĘŻCZYZNA, lat 32, zamieszkała u starszej osoby, w wolnych chwilach pomoże w drobnych pracach. TEL. 604-1847

180-182 MŁODY mężczyzna poszukuje pracy przy robotach budowlanych lub przy układaniu trawy. Posiada doświadczenie kanadyjskie i SIN. TEL. 614-8091 prosić Grzegorz

180-182 MŁODY mężczyzna podejmie jakokolwiek pracę. TEL. 497-4899 Antek

179-181

POSZUKUJĘ opiekunki do 7-letniego chłopca w Oshawie od 10 czerwca. TEL. 1-416-725-1928 po godz. 7 wieczorem.

179-181 POTRZEBNA opiekunka do 6-miesięcznego dziecka i lekkiej pracy domowej. Bloor i Runnemed. Bogusia, w godz. 18-21. TEL. 766-0916

179-181 CHCESZ zapoznać się z AutoCat, który ułatwia uzyskanie pracy? Zadzwoń! Janusz TEL. 925-7336

179-181 ZATRUDNIMY fryzjerkę lub fryzjera, pobyt stały konieczny lub wynajmę hotel w zakładzie fryzjerskim. TEL. 769-3020

179-181 POSZUKUJĘ fachowców do remontów budynków. Hamilton - 561-0954

179-181 ZATRUDNIĘ malarza na part time, SIN niekonieczny, wiecz. 569-1101

179-181 DYSPONUJESZ wolnym czasem, możesz powiększyć swoje dochody. TEL. 897-3563 Maria

179-181 ZARÓB dodatkowe pieniądze! Part-time lub Full-time. Po informacji przesyłać kopertę z znaczkami na adres: 202-1343 Harrison St., Victoria B.C. V8S 3R9

179-181 NIE MOŻESZ znaleźć pracy? Chcesz zarobić? Pracuj u siebie w domu przy pakowaniu listów! Doświadczenie oraz angielski niekonieczny! Po informacji (szara: PL lub EN) przedyj zaadresowaną do siebie drugą kopertę ze znaczkami oraz \$2.00 na adres: CHRISTOPHER S. MARKETING Co., P.O.Box 7201, Saskatoon, SASK., S7K 4J2

179-181 CZY \$26.75 może zmienić Twoje życie na lepsze? Po 4 miesiącach mój dochód przekroczył \$4000 na miesiąc i ciągle rośnie. POSZUKUJĘ poważne osoby zainteresowane dochodem \$2000 - \$10.000 na miesiąc, szczególnie interesuję mnie osoby zamieszkałe: Vancouver, Edmonton, Calgary, Winnipeg, Ottawa, Montreal, Halifax i Toronto, oraz osoby które posiadają kontakty z rodziną albo znajomymi w USA i Wielkiej Brytanii. TEL. (416) 748-7900

179-181 ZAINTERESOWANI zarobkami \$700 - 1400 tygodniowo i więcej, bezpłatny taning, angielski, SIN, samochód - wymagany. Poważne oferty - drzewo codziennie od 8 - 8 wiecz. TEL. 282-1742 Andrzej

179-181 POSZUKUJĘ kilka osób zainteresowanych sprzedaniem odchudzonego produktu. Wysoka marża. TEL. 510-1275 Wiesiek

179-181 ELEKTROMECHANIK poszukuje jakiegokolwiek pracy na terenie Mississauga i okolicy. TEL. 625-8808 Czesław

179-181 2 MŁODYCH, zdolnych mężczyzn podejmie jakokolwiek pracę. TEL. 289-3609; wiecz. 287-3250

179-181 ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem powyżej półtora roku, okolice Dixon i Kipling. TEL. 614-8699

179-181 ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, Jane/Steels. TEL. 661-9738

179-181 POSIADAM pobyt stały, znam angielski, podejmę pracę na SIN. TEL. 429-7733 Jola

179-181

INNE OGŁOSZENIA O PRACY I O MIESZKANIACH NA OSTATNIEJ STRONIE

SPRZEDAŻ

TOWNHOUSE NA SPRZEDAŻ. Okazja - właściciel musi szybko sprzedać. Garaż, dwie łazienki, 4 sypialnie, 6 appliances, pięknie utrzymany, balkon, ogródek z wyjściem na park nad rzeką. \$149,500. TEL. 744-1356 179-181

SPRZEDAM BUTIK z nowoczesną galanterią damską, w dobrym punkcie - Dundas i Bloor, niewysokie komorne, umowa do końca roku z możliwością przedłużenia. TEL. 533-2438 179-181

SPRZEDAM 9-miesięcznego Cockera Spaniela koloru beżowego. Cena \$250. TEL. 271-0220 179-181

SPRZEDAM tanio oryginalny, 4-osobowy polski namiót Mikro-4L, głośniki stereo Toshiba. TEL. 247-8447 179-181

SPRZEDAM Van GMC, cena \$1000, w bardzo dobrym stanie. TEL. 252-4732 179-181

KOMPLET kółek z okuciami do wózka do hot dogów. TEL. 252-4732 179-181

85 rok, FORD Ranger, 4 cylindry, 4-biegowy, overdrive, nowe opony, certyfikowany, cena \$2700, proszę Radka. TEL. 499-8328 179-181

SPRZEDAM polsko-angielski kurs dla początkujących i zaawansowanych 12 kaset z zeszytami - cena \$65. Rozmówki polsko-angielskie, 3 kasety + zeszyty. TEL. grzesznicy do piątku, 18 Piotra. 255-4219 179-181

DOMOWE PIEROGI. Dla smakoszy i chudego mięsa, kapusty z grzybami i ruskie. Zamówienia: 770-7439 178-

SPRZEDAM meblowe radio stereo, 50 dol., TV - 50 dol., dywan jasny - 75 dol. (2 na 3 metry), regał na książki biały - 40 dol., wózek 20 dol., łóżeczko dla dziecka od 2 do 10 lat - 100 dol., biała sypialnia - 200 dol. TEL. 661-3895 180-182

SPRZEDAM Doge Van 1-tonowy, cena \$450. TEL. 503-4655 180-182

SPRZEDAM windsurfing kompletny. Cena \$250. TEL. 503-4655 180-182

SPRZEDAM zestawy chińskich ziół Sunrider Food - oczyszczające, odmładzające, kit pszczoł. TEL. 503-4655 180-182

SPRZEDAM Plymouth Horizon, 85 rok, auto, 5-drzwiowy, EB, PB, FM, 96 tys. km, certyfikowany, \$1400. TEL. 431-3806 180-182

TANIO sprzedam Chevrolet Chevette, 83 rok, stan dobry. TEL. 604-4463 180-182

SPRZEDAM Ford Tempo GL, 84 rok, 4-drzwiowy, automatic. Cena \$1400. TEL. 663-9774 180-182

SPRZEDAM Toyota Tercel, 4-drzwiowa, 4-biegowa. TEL. 323-0458 180-182

OLDSMOBILE Cutlass Sierra, 4-drzwiowy, 137 tys. km, wspomaganie kierownicy, hamulce, cruise control, klimatyzacja. Nowy lakier i system wydechowy, nowa transmisja, certyfikowany - muszę SPRZEDAĆ. Cena \$3200. Proszę dzwonić po godz. 17 TEL. 578-5196 180-182

SPRZEDAM Ford Mercury, 83 rok, 2-osobowy, stan bardzo dobry, Burlington. TEL. 634-8832 180-182

SPRZEDAM Nintendo z 1 grą. \$95. Proszę dzwonić po g. 18 791-0607 181-183

SPRZEDAM Oldsmobile Cutlass, 87 rok, Sierra Brghm., tanio. TEL. 537-7645, 786-4855 181-183

SPRZEDAM 7-miesięcznego pieska rasy Cocker Spaniel z metryką, beżowy. TEL. 279-3865 181-183

SPRZEDAM Chevrolet Cavalier, rocznik 84. TEL. 503-3615 Mirek 181-183

SPRZEDAM 1-tonowy Dodge Van 81, w dobrym stanie. Certyfikowany, cena \$1100. TEL. 761-9755 181-183

SPRZEDAM intensywny kurs języka angielskiego z 12 kasetami. TEL. 503-3615 Mirek 181-183

SPRZEDAM tanio Audi 5000 turbo, rocznik 1981. TEL. 897-0054 181-183

SPRZEDAM Toyotę Tercel, 81 rok, stan idealny, wiele nowych części. TEL. 949-4430 181-183

SPRZEDAM: kamerę fotograficzną "Pentax" (nowa), laptop komputer z programami (przygotowany do użytku w Polsce), zegarek "Casio" oraz osprzęt do kamery video. 179-181

AUDI, 84 rok, 50006, automatic, cena \$4300. TEL. 271-0220 179-181

SPRZEDAM garnitur chłopięcy, granatowy, rozmiar 12 i buty czarne rozmiar 6 1/2. Na pierwszą Komunię lub inną uroczystą okazję. TEL. 247-4238 po g. 16 179-181

TANIO sprzedam Audi 5000 turbo, 81 rok. TEL. 897-0054 180-182

SPRZEDAM tapczan z materacem ortopedycznym o szerokości 140 cm i dwa fotele w bardzo dobrym stanie. TEL. 240-0547 180-182

SPRZEDAM tanio samochód, Pontiac 6000, 1988 rok, głównie jeździł autostradą. TEL. 249-9826 180-182

KUPNO

KUPIĘ śledzenie dla małego dziecka do samochodu. TEL. 569-9680 181-183

KUPIĘ tanio samochód, rocznik 83-85. TEL. 503-3615 181-183

KUPIĘ video czerogłowiowe Sony i telewizor. TEL. 503-3615 180-182

KUPIĘ 2-3 wózki do hot dogów oraz wana. TEL. 439-0254 180-182

KUPIĘ wózek do hot dogów. TEL. 242-8243 wieczorem 179-181

KUPIĘ tanio samochód, rocznik 83-85. TEL. 289-1945 179-181

MIESZKANIA

POKÓJ w suterynie dla spokojnego pana lub pani, blisko do wszystkiego, okolice Jane i St. Claire. TEL. 787-6854 181-183

HIGH PARK, 1-sypialniowe mieszkanie odstępę z powodu wyjazdu. TEL. 604-3087 181-183

UCZCIWEJ, samotnej, młodej kobiecie udostępnię nieodpłatnie mieszkanie. Pracując na nocną zmianę muszę zapewnić opiekę 6-letniej córce. TEL. 748-5435 181-183

POKÓJ w suterynie do wynajęcia dla niepalącego pana. Finch i Kennedy. Pralka, suszarka, lodówka na miejscu, cena \$200 miesięcznie. TEL. 754-9657 181-183

SPRZEDAM zamrażarkę. TEL. 247-1585 181-183

SPRZEDAM Toyotę Tercel, 1981, w b.dobrym stanie, niedrogo. TEL. 949-4430 181-183

PONTIAC 1988, 4-drzwiowy, automatic, stereo, 78 tys. km, biały, \$3950. TEL. 338-0962 w ciągu dnia, 896-0395 wieczorem 181-183

SPRZEDAM działkę budowlaną o wymiarach ponad 150 stóp. La Fontaine, prąd, telefon, woda, 2 minuty do plaży nad Georgian Bay. Cena wyw. \$49,500. TEL. 247-8447 181-183

CZYSTE kawalerki i 1-sypialniowe mieszkanie w centrum Toronto. Możliwość obniżenia czynszu za pracę superintendenta. TEL. 633-8256 179-181

POSZUKUJĘ miejsca na stałe do zaparkowania dwóch samochodów na rok. TEL. 292-4296 179-181

POSZUKUJĘ 2-sypialniowego mieszkania, odkupię meble. TEL. 588-0140 179-181

DON MILLS/Eglinton. Wynajmę pokój pracującej dziewczynie. Wspólna kuchnia i łazienka. Po 6 wieczorem. TEL. 467-6945 179-181

ZAMIENIĘ mieszkanie 2-sypialniowe przy Jane i Steeles, tanie, \$560 miesięcznie, odnowione - na niedrogo mieszkanie 2-sypialniowe w rejonie Islington/Eglinton, Royal York i Scarlett Rd. lub wynajmę. TEL. 663-8715 lub 251-7717 po g. 18 179-181

WYNAJMĘ atrakcyjny 1-sypialniowy apartament w centrum. TEL. 921-0298 179-181

JASNA, sucha suteryna, w czystym domu do wynajęcia. Możliwość korzystania z pralni, oddzielne wejście, okolice Weston i Eglinton, \$595 miesięcznie. TEL. 769-9199 po angielsku, 614-6153 po polsku 179-181

KUPIĘ tanio samochód, rocznik 83-85. TEL. 503-3615 179-181

POKÓJ do wynajęcia w apartamencie w Scarborough dla niepalącej osoby. TEL. 438-0654 179-181

DLA pani wynajmę pokój w apartamencie. Cena \$300, okolice Danforth i Broadview. TEL. 423-6792 179-181

POLISH ALLIANCE OF CANADA
2282 Lakeshore Blvd. West
TEL. 252-9519
przyjmuje zapisy na kurs nauki języka angielskiego do klas: początkującej i zaawansowanej - komputerowej.
STARTUJEMY 21 MAJA

UMIEBLOWANY, duży, słoneczny pokój w nowym domu, osobne wejście, dobra komunikacja, spokojna okolica Royal York/Evans/Guinnessway. TEL. 255-4219 180-182

LAKESHORE-Royal York Apartament 2-sypialniowy, klimatyzacja, parking, pralka, suszarka, \$800 miesięcznie + prąd. TEL. 941-4087 do południa; 240-8521 po godz. 17. 180-182

LAKESHORE-Royal York pokój do wynajęcia + 3 godziny drobnych prac domowych. TEL. 248-0022 wieczorem. 180-182

WYNAJMĘ pokój dziewczynie. TEL. 609-0446 180-182

DO WYNAJĘCIA ładna kawalerka w bloku apartamentowym. TEL. 588-0140 wieczorem 180-182

POKÓJ do wynajęcia w Mississauga, Hurontario. TEL. 275-8434 180-182

POSZUKUJĘ niepalące dziewczyny do wspólnego zamieszkania w mieszkaniu na skrzyżowaniu Hwy 401 i Kennedy. Proszę dzwonić rano lub późnym wieczorem. Ewa. TEL. 298-1943 179-181

PRZYMJĘ współlokatora do mieszkania apartamentowego, na 3 miesiące - maj, czerwiec, lipiec. Wieczorem TEL. 614-3587 179-181

WYNAJMĘ od 1 czerwca luksusowe mieszkanie w centrum dla 1 lub 2 osób. TEL. 921-0298 179-181

POSZUKUJĘ 1-sypialniowego mieszkania w budynku mieszkalnym w cenie do \$500. TEL. 503-8690 po 18 179-181

KAWALERKA przy Cooksville, poniżej \$400, w małym budynku. TEL. 480-9761 179-181

POSZUKUJĘ samotnej matki z dziećmi do wspólnego zamieszkania w domu jednorodzinnym z basenem, blisko szkoły, sklepów, komunikacji, w Brampton. TEL. 840-6452 179-181

MALŻEŃSTWO pilnie poszukuje 1-sypialniowego apartamentu w bloku. TEL. 604-7532 179-181

POLUDNIOWO-zachodnie Etobicoke, wynajmę kawalerkę i pokój 1-osobowy, \$70 i \$60 tygodniowo. TEL. 503-4065 180-182

POKÓJ do wynajęcia z używalnością kuchni i łazienki. TEL. 270-2015 180-182

POKÓJ do wynajęcia dla niepalącej osoby, umebłowany, okolice Cawthra Mississauga. TEL. 949-2816 180-182

DUNDAS i Scarlett. Wynajmę mieszkanie w suterynie. Proszę dzwonić po godz. 18. TEL. 763-3489 180-182

WAKACJE LATEM JAK W POLSCE!

Rodzice z dziećmi
nad jeziorem z piaszczystą plażą!
Najcieplejsze miejsce w Kanadzie -
słynna
OKANAGAN VALLEY
w najpiękniejszej prowincji Kanady -
BRYTYJSKIEJ KOLUMBII
(pomiedzy Osoyoos i Penticton).

OFERUJEMY: dwie sypialnie + pokój dzienny
z kuchnią i jadalnią + łazienka z prysznicem -
bezpośrednio przy plaży! Ponadto: słońce, wodę,
ryby, kajaki, łodzie dla dzieci i wędkarzy.

**GWARANTUJEMY IDEALNY
ODPOCZYNEK RODZICOM,
A DZIECIOM NIEZAPOMNIANE
WAKACJE!**

ZAPRASZAJĄ
Zofia i Richard Heith

Wysyłamy informacje - napisz lub zatelefonuj:
SUNDIAL RESORT MOTEL
VASEAUX LAKE, R.R. NO 2,
Oliver, B.C. V0H 1T0
TEL. (604) 498-3637

ELEKTRYK z doświadczeniem kana-
dyjskim posiadający SIN poszukuje
pracy w zawodzie, Piotr.
TEL. 259-6280

179-181
KIEROWCA A-Z z doświadczeniem
amerykańskim poszukuje pracy.
TEL. 271-3411

179-181
MŁODY, solidny poszukuje jakiegol-
wiek pracy. TEL. 267-9588

179-181
SPAWACZ z 10-letnim doświadcze-
niem w sprawianiu rur i konstrukcji w
różnych technologiach poszukuje
pracy. Marian. TEL. 786-8081

179-181
JESTEŚ zapracowana? Nie masz cza-
su skosić trawy przed domkiem, po-
malować ogrodzenie, uporządkować
ogrodu - ZADZWOŃ do 9 lub po 18.
Tanie i solidnie wykonana za Ciebie
Piotr - TEL. 255-4219

179-181
POSZUKUJE pracy na weekendy lub
od 18 codziennie. Proszę dzwonić po
godz. 18. TEL. 503-8690

179-181
PODEJMĘ prace remontowo-budow-
lane. TEL. 253-8567

179-181
MĘŻCZYZNA podejmie jakiegolwiek
pracę. Posiada SIN i pobyt stały.
TEL. 259-1668

179-181
POSZUKUJE jakiegolwiek pracy na
noc. TEL. 749-8362

179-181

KOBIETA posiadająca pobyt stały,
SIN, podejmie jakiegolwiek pracę.
TEL. 259-1668

179-181
SZUKAM pracy. Posiadam SIN, zna-
język angielski, wykształcenie
chemiczne, doświadczenie w kelner-
stwie i sprzedaży. Ewa.
TEL. 298-1943 wieczorem

179-181
ZAOPIEKUJĘ się samotną, starszą
osobą. TEL. 431-2955

179-181
ELEKTRYK, SIN, samochód poszuku-
je pracy w zawodzie lub innej.
TEL. 438-0654 po godz. 21

MAMY SIN i pobyt stały, szukamy
pracy. Może być sprzątanie, praca w
sklepie lub opieka nad dziećmi. Ela i
Beata. TEL. 789-7495

180-182
KOBIETA w średnim wieku kochająca
dzieci, potrafi dobrze sprzątać, goto-
wać, szyć na maszynie, robić na dru-
tach, uprawiać działkę, podejmie
pracę od 10 czerwca. TEL. 447-9884

MĘŻCZYZNA, lat 32, szuka pracy.
TEL. 855-5237 proszę Heńka

WYDAJĄC na zdrowie, oszczędzając
na jedzeniu. Kuracja witaminowo-
złotowa usuwająca mankamenty nie-
właściwego odżywiania (otyłość, nie-
dowaga, ociężałość, zaburzenia kon-
centracji). Jan Konciewicz
1802 6th Ave. Apt. 6
Vancouver, B.C. V6N 1B3
TEL. (604) 253-9346

178-190

LATO U BABCI, CIOCI, WUJKA,
A MOŻE NA KOLONII???

**TYLKO Z NAMI CZAS CI PLYNIE
JAKBYŚ SPĘDZAŁ GO W RODZINIE!**

**R.B. Holiday Travel Ltd.
& Educational Tours**
1310 Dundas Street East, Suite 207,
Mississauga, Ont. L4Y 2C1; TEL. 273-3238

UWAGA! LATO POLONIJNE 1981
R.B. HOLIDAY TRAVEL LTD.
& EDUCATIONAL TOURS
organizuje w sezonie letnim:

- KOLONIE w Zakopanem i Piwnicznej dla dzieci i młodzieży w wieku od lat 8 do lat 18, w cenie od \$1400 do 1600, w tym przelot, zakwaterowanie na miesiąc, wycieczki i możliwość przedłużenia pobytu w Polsce.
- LETNIE SZKOŁY KULTURY JĘZYKA POLSKIEGO na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie oraz na Uniwersytecie Katolickim w Lublinie w turnusach 4- i 6-tygodniowych.
- STUDIA METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI POLONIJNYCH w Lublinie.

W związku z ograniczoną ilością miejsc prosimy o pilny kontakt telefoniczny z biurem.

TEL. (416) 273-3238
FAX (416) 949-5606

Uprzejmie zawiadamiamy, że wzorem lat ubiegłych również i w tym roku R.B. Holiday Travel and Educational Tours, pod kierownictwem Pani Jean Dub-Milanak, organizuje kolonie dla dzieci i młodzieży w Zakopanem i Piwnicznej w terminie od 3.07. do 28.07.1991 r. Celem tych wyjazdów jest pogłębienie znajomości języka polskiego w warunkach kolonijnych poprzez codzienne kontakty z językiem, a także poznanie kraju Ojców, jego kultury i przyrody poprzez organizowanie licznych wycieczek turystyczno-krajoznawczych. Program przewiduje między innymi: wycieczki do Krakowa, Wieliczki, Szczawnicy, Doliny Kościeliskiej oraz splay Dunajcem, wyjazd kolejką na Kasprowy Wierch, Gubałówkę, piesze spacerowanie w góry. Na kolonii nie zabralnie również wesołej zabawy, humoru przy wieczornych ogniskach.

**Gwarantujemy fachową opiekę
i rodzinną atmosferę.**
W celu uzyskania bliższych informacji
prosimy kontaktować się z naszym biurem.

CARGO DO POLSKI?

LOTNICZE?

MORSKIE?

NAJLEPIEJ, NAJTANIEJ, NAJSZYBCIEJ

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6

TEL. (416) 537-7914

Tlx 06-23984 Fax (416) 537-6993

WYSYŁAMY:

- PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE
- PRZESYŁKI HANDLOWE (CARGO)
- PRZEPROWADZKI
- PACZKI OWOCOWE • ŻYWNOŚĆ • PACZKI DO ZSSR
- SAMOCHODY

**POLIMEX ! TO NAJSTARSZA WYSPECJALIZOWANA
FIRMA WYSYŁKOWA Z TORONTO.**